

MATIĆA

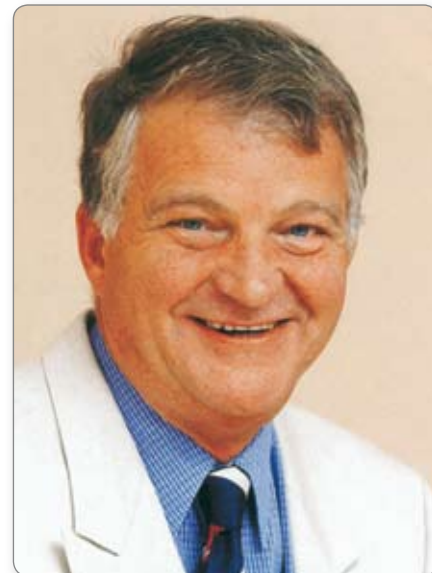
PODUZETNIŠTVO:

**Tri mušketira
Kalamote,
Otoka znanja**

DOGAĐAJI:

**6. Europski
tjedan u
Hrvatskoj**

IZLOŽBA HMI: Iseljenički pisci s jadranske obale u prekomorskim zemljama
ŠPORT: Nogometne legende Jerković, Marković i Matuš govore za Maticu
U ORGANIZACIJI HMI: Mladi Australci hrvatskog podrijetla posjetili Hrvatsku

Proljeće, koje je u Hrvatsku stiglo na velika vrata, donijelo je život u sve pore života, pa tako i u ovu, našu veliku radionicu - HMI. Osim o nizu akcija i programa koji su u tijeku ili dolaze, veliko mi je zadovoljstvo javiti vam da su počeli radovi na obnovi i uređenju prostora oko fontane ispred zgrade Matice. Time će to dugo zapušteno, inače reprezentativno okruženje dvorane Lisinski, preko puta Gradskog poglavarstva i Općinskog suda, konačno zablistati novim sjajem. O zaslužnima za to u jednom od idućih brojeva. A novim je sjajem zablistala je i vaša *Matica*, doslovce rečeno. Kao što to obično biva prigodom svih hrabrih promjena, mišljenja su podijeljena. Pohvale su razumljive, a kritike se najviše odnose na sjajnost papira i manji *font* - veličinu slova. Ovo potonje odmah sam uvažio, pa u ovome broju imamo nešto veći *font*. Dakle, javljajte nam se i dalje svojim mišljenjima kako bi vaša *Matica* bila što bolja i svrshodnija.

Od prošloga broja počeli smo i sa sve većim brojem oglasa zahvaljujući vrlo aktivnom, novoo- snovanom Odjelu marketinga koji vodi naša kolegi- ca Ivana Rora. Pozivamo i vas, hrvatske poduzetnike diljem svijeta da se oglašavate u ovome jedinstve- nom časopisu koji se čita širom svijeta i Hrvatske, ili na našim web stranicama koje bilježe stotine tisuća posjeta. Planiramo predstavljanje časopisa *Matica* u svim većim gradovima Hrvatske, pa tako idući mjesec u Dubrovniku, posredovanjem tamošnjega Područnog ureda. Naša ravnateljica prof. Katarina Fuček, nakon susreta s hrvatskom zajednicom Kosova i predstavnicima zajednice iz Makedonije, o čemu možete čitati u ovome broju, zajedno s voditeljicom Odjela za folklor Srebrenkom Šeravić, ovih je dana u posjetu Hrvatima u Kanadi. Izaslan- stvo HMI-a položilo je vijenac na spomenik blei- burškim žrtvama u prigodi 61. godišnjice te trage- dije. U ovom se broju spominjemo smrti prijatelja i suradnika HMI-a i zagovornika hrvatske opstoj- nosti u Crnoj Gori don Branka Sbutega. Čestitamo našim suradnicima fotografu Ratku Mavaru na još jednoj godišnjoj nagradi za fotografiju i Frediju Krameru na knjizi "Sveto ime Dinamo", koja je sve- čano predstavljena na proslavi 95. obljetnice kluba u HNK-u u Zagrebu. Približavanjem ljeta sve više Hrvata skupno ili pojedinačno dolazi u svoju mati- nu domovinu, pa i u našu kuću. Tako smo nedavno ugostili mlade Hrvate iz Sydneyja, ovih je dana tu HNK „Croatia“ iz Toronta kao gost HNS-a, a iz Australije se nakon mnogo godina vratio, nadajmo se zastalno, i g. Rade Buljubašić, dugogodišnji hr- vatski aktivist i predsjednik HDZ-a za Australiju i Novi Zeland. Nadam se da ćemo i mnoge od vas, dragi čitatelji, uskoro susresti u Lijepoj našoj. Do- bro nam došli!

Urednik

Spring, having made a grand entry here in Croatia, has brought vitality to every pore of life, including here in our big workshop – the CHF.

Among a series of ac- tivities, ongoing or coming up, it is a particular pleasure to announce that work has commenced on the renova- tion and improvement of the area around the foun- tain located in front of the CHF building. This will finally bring a new shine to the long-neglected, otherwise representative, surroundings of the Lisinski Concert Hall, across from City Hall and the Municipal Courthouse. We'll have more for you about the people we have to thank for this in one of our next issues. Your "Matica" has also taken on a new shine of its own, literally. As it usually goes with brave changes, opinions are divided. The praise is understandable, while the criticism relates mostly to the glossiness of the new paper and the smaller font size. The second point is taken and this issue comes with a somewhat larger font size. Do send more of your opinions so that we might make your "Matica" better and more functional. Since our last issue we have started running a greater number of advertisements thanks to the very active and newly established Marketing Department lead by our colleague Ivana Rora. Here's an invitation to all Croatian business people across the globe to advertise in this unique magazine, read around the world and in Croatia, or on our Web pages, recording hits in the hundreds of thousands. We plan a promotional tour presenting "Matica" in all of Croatia's larger cities, next month in Dubrovnik, through our branch office there. Our Director, Mrs Katarina Fuček, following a meeting you can read about in this issue with representatives of the Croatian communities in Kosovo and Macedonia, is these days joined by the head of our Folklore Department Srebrenka Šeravić on a visit to the Croatians of Canada. A CHF delega- tion laid wreaths at the monument to those who fell at Bleiburg during the 61st anniversary of the tragic massacre there. In this issue we remember our late friend and CHF associate Don Branko Sbutega, a champion of the Croatians of Montenegro. Congratulations are in order for our associates, to photographer Ratko Mavar for another Annual Photography Award, and to Fredi Kramer for his book "Holly name Dinamo" that had its gala pro- motion at that football club's 95th anniversary celebration held at Zagreb's Croatian National Theatre. With the coming of summer more and more Croatians are in groups or on their own visiting their homeland, and our house. We recently played host to young Croatians from Sydney, these days it's the Croatian Soccer Club "Croatia" out of Toronto, a guest of the Croa- tian Football Federation, and back from Australia after many years, we hope for good, is Mr Rade Buljubašić, a long time Croatian activist and President of the Croatian Democratic Union in Australia and New Zealand. We hope to meet many of you, our dear readers, soon in Our Beautiful Homeland. Welcome!

The Editor

mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

GODIŠTE LVI
Broj 4/2006

RAVNATELJICA HMI
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK
Nenad Zakarija

POMOĆNICA GLAVNOG UREDNIKA
Diana Šimurina-Šoufek

LEKTOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO
novinarke: Željka Lešić, Ivana Rora,
Vesna Kukavica
urednik rubrike "U potrazi za korijenima":
Hrvoje Salopek
tajnica: Snježana Radoš

Zagreb, Trg Stjepana Radića 3
pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska
Telefon: +385 (1) 6115-116
Telefax: +385 (1) 6110-933
E-mail: matica@matih.hr
Web: www.matih.hr

GODIŠNJA PRETPLATA
(zračnom poštom)
SAD 40 USD, Kanada 55 CAD,
Australija 55 AUD, Novi Zeland 40 USD,
Južna Afrika 40 USD, Južna Amerika 40 USD
(običnom poštom)
Zemlje EU 25 EUR, Hrvatska 100 KN

DEVIZNI RAČUN BROJ:
702000-VAL-9100000-132344-273
kod Privredne banke Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA:
2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

DIZAJN I PRIPREMA:
Krunoslav Vilček, Zagreb

TISAK:
Vjesnik, Zagreb

Izložba o iseljeničkim piscima

HMI u svijetu i domovini

- 67 Mladi iz Australije u Hrvatskoj
- 8 HMI u posjetu Hrvatima u Makedoniji i na Kosovu
- 10 Dubrovački ured Hrvatske matice iseljenika
- 45 Izložba HMI o iseljeničkim piscima
- 50 Dječji radovi s najtečaja "Zlatna ribica" riječkog ureda HMI
- 11 Ljetna škola hrvatskog jezika u Novom Vinodolskom-HMI Zagreb
- 11 Sveučilišna škola hrvatskog jezika -HMI Zagreb
- 13 Etno glazbena radionica Grožnjan -HMI Zagreb & Glazbena mladež

U potrazi za korijenima

- 29 Enciklopedija o Ragužima

Hrvati u svijetu

- 32 Razgovor s iseljenikom Josipom Zoricom iz Švedske
- 48 "Zrinska garda" u Torontu
- 30 Razgovor s veleposlanikom RH Picu-rićem u JAR-u
- 27 J. Horvat: Sjećanje na Düsseldorf (1958.- 1990.)

Crkva u Hrvata

- 55 Susret hrvatske katoličke mladeži u Puli
- 54 Odlazak don Branka Šbutege (1952.- 2006.)
- 52 15. obljetnica Hrvatskog katoličkog dobrotvornog društva

Izdavaštvo, obrazovanje, umjetnost, kultura

- 43 Hrvatske protestantske knjige
- 42 Izložba 200 godina novinstva u NSK
- 45 Nove knjige

- 49 Balet o Veroniki Desiničkoj
- 44 Tadijanovićeve knjige poezije predstavljena u Španjolskoj
- 17 Svjetski uspjeh naiva duguje HMNU

Gospodarstvo

- 14 Slobodna zona Varaždin
- 38 Reorganizacija sustava socijalne skrbi
- 40 Tri mušketa Kalamote - Otoka znanja
- 37 Obrtništvo

Baština

- 20 Utrve Dubrovnika
- 21 Budući arheološki parkovi Pule
- 16 Tradicijski šokački jastuk

Putopisi

- 22 Kornatsko otočje
- 18 Imotska krajina

Aktualnosti/Događanja

- 39 6. Europski tjedan u Hrvatskoj
- 12 Uoči susreta iseljeničkih klupa-Sinj

Humanost na djelu

- 9 Udruga Civitas
- 46 Hrvatska kuća u Padovi
- 37 Humanitarna udruga Dora

Povjesnice

- 24 Feljton: Od Pakraca do Plitvica (II)

Šport

- 64 Razgovor s nogometašem Davorom Šukerom
- 65 Mjesečni pregled hrvatskoga športa
- 60 Susret s nogometnim legendama, Markovićem, Matušem i Jerkovićem
- 62 Dobro došli u Berlin

U Splitu se trude DA SE NE ZABORAVE

Pisana riječ zrcali stvaralačku energiju hrvatskoga iseljenništva pa Hrvatska matica iseljenika nastoji u tom području razvijati kvalitetne projekte poput ove **Izložbe o iseljeničkim piscima s jadranske obale u prekomorskim zemljama** koja se javnosti predložuje sa znakovitim naslovom **Da se ne zaborave**, koju je priredila voditeljica Matičina područnog ureda u Splitu gospođa Branka Bezić Filipović. Tim se riječima na svečanom otvorenju, koje je priređeno povodom proslave Svetoga Dujice i Dana grada Splita, obratila ravnateljica HMI-a gospođa Katarina Fuček domaćinu gradonačelniku grada Splita gospodinu Zvonimiru Puljiću i brojnoj publici u Muzeju grada Splita u četvrtak 4. 5. 2006.

- Matica je glavna spona iseljene i domovinske Hrvatske koja je u različitim društvenim periodima imala različitu funkciju, ali u proteklih 15 godina uloga je Hrvatske matice iseljenika posve drukčija. Iseljena je Hrvatska mnogo učinila za ostvarenje samostalne Hrvatske pa to nikada ne smijemo zaboraviti, nego s ponosom uvažavati, istaknula je Katarina Fuček. Matica će ubuduće znatno više pozornosti posvećivati istraživanju i znanstvenoj valorizaciji stvaralaštva hrvatskih ljudi i građana hrvatskoga podrijetla na svim meridijanima, čemu će pridonijeti i ova prikupljena građa o našim rasutim pisanim tragovima, kojoj treba pristupiti s razrađenom metodologijom društvenih fenomena među koje se ubraja iseljeničko stvaralaštvo.

Nazočnima se potom obratio gradonačelnik grada Splita gospodin Zvonimir Puljić, koji je ujedno i otvorio izložbu. Čestitavši autorici na izvrsnom prikazu iseljeničkih pisaca, među kojima su i Splićani, gradonačelnik Zvonimir Puljić zahvalio je ravnateljici HMI-a gospođi Fuček na trajnoj i uspješnoj suradnji Matice i Poglavarstva grada Splita.

Napisala: **Vesna Kukavica**

S otvorenja izložbe: Zvonimir Puljić, gradonačelnik grada Splita, Katarina Fuček, ravnateljica HMI i Branka Bezić Filipović, voditeljica područnog ureda HMI Split

“Pisci između dviju domovina inspirativna su i neiscrpna tema, uvjerila sam se priređujući izložbu pisaca s jadranskog područja - kazala je Branka Bezić Filipović

Splićani su sa zanimanjem razgledali izložbu

- U sklopu proslave Dana grada Splita iseljeni Hrvati i Matica našli su svoje mjesto. Bit ćemo jači i uspješniji u kreativnome hrvatskom duhu kad se još bolje istraže te stvaralački povežu iseljena

i domovinska Hrvatska, naglasio je splitski gradonačelnik Zvonimir Puljić.

Riječi zahvale Goranu Borčiću, ravnatelju Muzeja grada Splita, uputila je autorica Branka Bezić Filipović, ističući stručnu i materijalnu potporu tom projektu i samog Muzeja i gradskog Poglavarstva.

- Odлучila sam se za tematsku izložbu o piscima potaknuta dugogodišnjim radom prevoditelja Jerka

Ljubetića koji je sa španjolskog preveo brojne istaknute čileanske pisce hrvatskog podrijetla i objavio kod splitskog nakladnika Zorana Boškovića. Njegov je sustavan prevodilački rad, preklani okružen *Medaljom Pabla Nerude* iz ruku samog tadašnjega čileanskog predsjednika

Ricarda Lagosa Escobara, otvorio pitanje poznavanja pisaca hrvatskoga podrijetla koji stvaraju na jezicima domicilnih zemalja i nedostatka recentnih antologija hrvatske iseljeničke književnosti, kazala je Branka Bezić Filipović.

Splićani su pažljivo razgledali izložbu i posebno su gorljivo pripovijedali o književniku, publicisti i vizionaru hrvatske slobode Bogdanu Radici (Split, 1904. – New York, 1993.) citirajući naizust cijele ulomke iz Radićina zbirke eseja *Živjeti – nedoživjeti* (1982. – 1984.), koja je utkana u najslavnije trenutke borbe hrvatske političke emigracije iz Amerike za slobodu domovine sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća. Jasno, čula se u publici i saga o splitskoj obitelji Roje iz Čilea pa je izdvojen proslavljeni mladi pjesnik i sveučilišni profesor Juan Andres Morales Milohnic (1962), čije su i majka i baka Splićanke bile uspješne spisateljice. Splićani su, među ostalim, pohvalili i iseljene sugrađane Nevena Smoju koji piše o povijesti Hrvata u Australiji, i don Antu Klarića koji ispisuje hrvatsku povijesnicu u Novom Zelandu.

U svakom slučaju izložba je iznjedrila i druge liričare, dramatičare, prozaiste i esejiste koji su stekli slavu i imaju zapaženo mjesto u čileanskoj literaturi poput pjesnika Antonija Rendića Ivanovića koji je pisao pod pseudonimom Ivo Serge (1896.-1993.), Roque Estebana Scarope (1914.-1995.), dramskih pisaca Dominga Mihovilovića, tj. Dominga Tessiera (1918.), te Fernanda Jossea Eterovica (1924.), esejista Matea Martinića Beroša (1931.), erudita kakav je akademik Ernesto Gazzano Livacic (Punta Arenas, 1929.) i mnogih drugih.

Sastavljena je, naime, prvi put panorama pisaca iz iseljeničtva svih naraštaja koji su podrijetlom iz južne Hrvatske, a ne izbor, čime je hotimično izbjegnuta riskantnost odabira među autorima, pa se kvalitetni i manje kvalitetni pisci utapaju u panoramski prikaz splitske izložbe. Naime, svrha je izložbe potaknu-

ti partikularne prikaze hrvatske pisane riječi nastale u svijetu, koji bi matičnoj zemlji kritički približili ostvarenja iseljenika i dosege njihova stvaralaštva unutar domicilnih društava kako bi se pospješili procesi kulturne integracije dijaspore i domovine radi stvaranja modernoga hrvatskog identiteta, obrazložio je vrstan poznavatelj hrvatske literature koja nastaje u prekomorskim zemljama Sjeverne i Južne Amerike, Australije i Novog Zelanda profesor Jerko Ljubetić. Zbog tog razloga u izložbu i katalog uvršteni su pisci, njih četristotinjak, iz područja književnosti, povijesti, politologije, sociologije, ali i publicisti koji su pisali o raznim temama.

Posebnu zanimljivost izložbe uočavamo u brojnosti pisaca hrvatskog podrije-

je u dvadesetak antologija u Čileu i u svijetu. Obojici književnih zvijezda današnjice predci su Bračani.

Prošlostoljetno lančano iseljavanje s juga Hrvatske rezultiralo je kompaktnim iseljeničkim skupinama, koje su često povezane rodbinski ili mjestom iseljavanja. Tako se u Čileu mogu naći mnoga naselja Bračana, u Peruu Dubrovčana, u Argentini Hvarana, u Brazilu Korčulana, u Kaliforniji Višana, u Luisiani Pelješana, na Novom Zelandu Makarana, a u Australiji Dalmatinaca i sl. Upravo je taj migracijski pokazatelj iz prošlosti naveo autoricu da u sadašnjosti na jednome mjestu sakupi pisce koji su potomci tih iseljenika iz južne Hrvatske. S druge pak strane, ratna drama nakon Drugoga svjetskog rata stvorila je u glavnom gradu

tla u dvjema južnoameričkim zemljama, i to Čileu i Argentini. U Argentini je djelovalo i još uvijek djeluje stotinjak pisaca hrvatskog podrijetla, dok je u Čileu taj broj znatno veći.

Među književnicima su zvijezde poput čileanskog pisca hrvatskog podrijetla Antonia Skármete (Antofagasta, 1940.), koji je, ponijevši titulu najčitanijeg autora hispanoameričkog svijeta, potvrdio univerzalnost svojega umjetničkog stvaralaštva koje domovina njegovih predaka tek upoznaje. Status zvijezde osvaja i Ramón Díaz Eterovic (Punta Arenas, 1956.) u različitim književnim rodovima s velikim uspjehom koji je također dugo ostao nepoznat u Hrvatskoj. Bivši predsjednik čileanskog društva pisaca Ramón Díaz Eterovic dobitnik je desetaka nagrada za stvaralaštvo, autor pjesama, pripovijedaka, romana i knjiga za mlade, zastupljen

Argentine Buenos Airesu enklavu cvijeta hrvatske inteligencije na čelu s književnikom Vinkom Nikolićem i našim prognanim književnim perjanicama okupljenim oko kulturnih egzilantskih časopisa *Hrvatske revije* i *Studie Croatiae*.

Prilikom stvaranja splitske izložbe o piscima s jadranske obale dragocjenu su pomoć, među brojnim pojedincima iz zemlje i svijeta, pružili Eduardo Peltonich (Urugvaj); Antun Bezić Domić, Margarita Mihovilović Perić, Rudi Mijač, Nicolas Simunović Yurisić, Vjera Zlatar (Čile); Vjera Bulat, Lucija Zizich, Cristian Sprljan (Argentina); sir James Belich, Ronaldo Trubuhovich, Steven Jeličić (Novi Zeland), kao i Mary Stenning i Milan Milanović iz Australije, Branko Pađen iz Švicarske, Ivo Salamunović iz Švedske, te Nada Pupačić i Katarina Tepesh iz Sjedinjenih Američkih Država. ■

Roditelji trebaju poticati djecu da govore hrvatski

Ravnateljica HMI u razgovoru s mladim Australcima

“S djecom ovdje u školi stalno su razgovarali hrvatski, a to mi je bilo najdraže čuti - kazala je nastavnica Zlata Radaković

HMI je od 9. do 28. travnja bila domaćin studijskog boravka skupini austral-ske mladeži hrvatskoga podrijetla iz Sydneyja.

Oni su u pratnji svoje učiteljice gđe Zlate Radaković, ravnateljice Subotnje škole u New South Walesu gđe Marjory Ellsmore i nekoliko roditelja proveli tri tjedna u programu koji je obuhvatio nastavu skupine nacionalnih predmeta u zagrebačkoj X. Gimnaziji, posjete kulturnim ustanovama i događanjima te studijsko putovanje po Hrvatskoj. Tijekom posjeta središnjici HMI-a u Zagrebu primila ih je ravnateljica gđa Katarina Fuček. Žaželjevi im dobrodošlicu, pohvalila je njihov interes i želju za upoznavanje prirodnih i kulturnih bogatstava svoje pradomovine te izrazila vjeru da će ponovno posjetiti Hrvatsku. Osim Zagreba i okolice, skupina je posjetila Slavonski Brod, Vukovar, Osijek, Đakovo, Međugorje, Mostar, Dubrovnik, Cavtat, Split, Čiovo, NP “KRKA”, Šibenik, Primošten,

Trogir, NP “PLITVIČKA JEZERA”, Mariju Bistricu, Trakošćan i Varaždin. Uz službeni dio programa, imali su nekoliko slobodnih dana za posjet rodbini.

Prije njihova povratka u Australiju sastao sam se s našim gostima kako bismo zabilježili dojmove. *Najprije sam zamolio organizatoricu studijskog putovanja s australske strane, nastavnicu gđu Zlatu Radaković, za kraći razgovor:*

Svrha je bila studijsko putovanje, da djeca upoznaju domovinu svojih roditelja i da usavrše hrvatski jezik. Djeca viših razreda srednje škole dosta su dobro svladala hrvatski već u Australiji uz potuku svojih roditelja, a i svi ostali polaze nastavu hrvatskog jezika u subotnjim školama. U tim školama mnogo njih uči hrvatski jezik, kod nas čak njih 24-ero. Dosta je teško dolaziti subotom na nastavu, ali tu je jaka volja da nauče hrvatski. Sada kada su došli ovamo, vide koliko im je koristilo to što su tamo naučili.

Vi već vrlo dugo radite u zajednici, a pogotovo na polju školstva. Kakva je situacija?

— Da, za koji mjesec bit će mi 32 godine u Australiji. Sada već radim 25 godina sa srednjoškolcima, a radila sam petnaestak godina i s onima malima koji idu u tzv. etničke škole. I, doista, napredak je velik, a i do roditelja mnogo stoji hoće li dijete govoriti ili neće. Imam dojam da su i roditelji sada malo svjesniji, da kod kuće s djecom više razgovaraju na hrvatskom. Naime, i oni su više svladali engleski pa nema potrebe da ga preko djece uče.

Možete li brojčano usporediti situaciju s onom otprilike 10-15 godina?

— Mogu reći da smo do uspostave nove Hrvatske imali mnogo veći broj, dok se sada, nažalost, taj broj smanjio. Ove se godine nešto povećao, ali moram naglasiti da osobno krivim roditelje. Neka me nitko pogrešno ne shvati, ali roditelji su ti koji moraju poticati djecu da uče hrvatski. No, mnogo djece u Australiji bavi se športom, uglavnom subotom i nedjeljom, tako da je i to veliki razlog manjemu broju učenika.

Posljednje otprilike 3-4 godine imamo od 13 do 20 maturanata, što je doista veoma malo za tako veliku zajednicu. Sjećam se jedne godine, '86.-'87., imali smo ukupno 440 učenika, od toga čak 80 maturanta. Sada je ukupan broj učenika pao na 80.

Prije nekoliko godina bili ste ovdje također sa skupinom učenika iz Sydneyja?

— Tada sam imala samo tri učenika sa sobom. Meni osobno bilo je prekrasno, jer sam tada bila prvi put nakon 25 godina ponovno u Hrvatskoj. A djeca su i tada, a i ovoga su puta doista bila oduševljena.

Ovaj posjet organiziran je u suradnji s Odjelom za školstvo, kulturu i šport HMI-a?

— Onaj dio u Australiji podnijela sam sama u zajednici s roditeljima i gđom Marjory Ellsmore, ravnateljicom

subotnje škole, a ovdje mi je stalno bila pri ruci i veliku mi je pomoć pružila gđa Melita Matijević koja je, uz odobrenje ravnateljice HMI.-a, podnijela veliki teret..

Bliži Vam se povratak u Australiju. Kako se osjećate?

— Ako zaboravimo neke neugodnosti kojih uvijek ima na tako napornom putovanju, a odgovornost je velika, ipak jedva čekam da se vratim kući, jer moja obitelj je tamo....

No, uvijek ćete nositi Hrvatsku u srcu, i Vi i ova djeca, zar ne?

— Naravno, a i oni su oduševljeni. Postavljaju mnogo puta pitanja kako bi što više naučili. I s djecom ovdje u školi stalno su razgovarali na hrvatskom, a to mi je bilo najdraže čuti. Čak i ravnateljica Marjory pokušava naučiti što više hrvatskoga.

My name is Marjory Ellsmore and I'm a principal of the Saturday school of Community languages (SSCL) which is for students who want to learn their background language as beginners or to maintain their language, up to matriculation level. We have 24 languages. I've tried to make it part of my role to understand the background of my students. What I found particularly interesting here in Croatia apart from the country

itself, the food, the language and the history is how much the students have been kept in touch with their language and culture by their families, even those who were born in Australia. They listen to Croatian pop music, they know the latest film stars, things that are happening in Croatia as well as in Australia. What is fantastic for me as a monolingual English speaking Australian is the richness that our communities give to Australia. For me to come to a country where I don't speak the language, where I have people like Zlata to translate for me, was an opportunity that I didn't want to miss. Attending the Croatian school this week was a very interesting experience.

What are your impressions?

— I lived in France, I've been to Italy and England, so I make comparisons... When I was in the countryside with Zlata over Easter it reminded me of France in the seventies but I found the sophistication of the cities is fantastic and Croatia is a very different country from the country I read about - the former Yugoslavia. It's amazing that Croatia, given its geographical shape has maintained such a homogenous and rich culture that is distinct from the cultures around them. So, I really enjoyed it.

What are you going to say back in Australia?

I have to encourage more parents of Croatian background to have their

children study and learn about the country and I feel that my own life has been enriched by what I've seen and learned here.

Zamolio sam i mamu Ružicu Pajaska, koja je pratila kćerku Ashley, da nam kaže kako je ona doživjela ovaj posjet. Ružica je, naime, kao mala djevojčica davne, 1962. godine s roditeljima otišla u Australiju, a prvi put se vratila 1999. i evo sada opet: "Jako nam se sviđa. Proputovali smo cijelu Hrvatsku i sve nam se sviđa, i narod, i hrana i sve... i to ćemo prenijeti Hrvatima u Australiji, i opet ćemo doći".

Slično su nam rekli i učenici na tečnome hrvatskom jeziku, koji su ovdje stekli nove prijatelje i znance i vraćaju se u Australiju puni dobrih dojmova i pravih znanja o domovini svojih roditelja. Evo kako su neke od njih zapisali u svojim uradcima: "Hrvatska mi se jako puno sviđala. Jako je drukčija od Austrije. U Australiji ima samo par plaža, trgovine, Harbour bridge i Opera house, ali u Hrvatskoj ima stare gradove, trgovine, fini ljudi, more, fina hrana i puno drugi stvari ... Na kraju, ovo putovanje je bilo odlično" (Leona Pernar).

A Ivica Mijić je zapisao: "Meni se sviđalo u Saboru, gimnazija u Slavonskom Brodu. Split i Dubrovnik su mi se najviše sviđali. Hrana je ukusna u svaki restoran. Ukupno sve mi se sviđalo, program je dobro sastavljen. P.S. Volim kako smo bili na radio i na televizoru".

I na kraju, zamolili smo voditeljicu ovoga projekta iz Odjela za školstvo, kulturu i šport gđu Melitu Matijević za kraću izjavu:

"Hrvatska matica iseljenika po drugi put je domaćin i organizator studijskog putovanja skupini srednjoškolaca hrvatskoga podrijetla iz Australije. Sličan program uspješno je ostvaren 2004. godine. Želja nam je ovako profiliran program ponuditi svim potencijalno zainteresiranim grupama učenika i studenata hrvatskoga podrijetla kako bismo im približili hrvatsku kulturu, povijest i tradiciju. Izuzetno je pohvalno što mladi hrvatskoga podrijetla pokazuju interes i želju za upoznavanjem kulturnih i prirodnih bogatstava svoje pradedovine. Vjerujem da će ponovo posjetiti Hrvatsku, jer, samo produbljujući znanja o hrvatskoj kulturi, povijesti i tradiciji, mogu sačuvati svoj identitet. ■

Kišno jutro u atriju dubrovačke palače Sponza

NAŠI SUNARODNJACI OČEKUJU SURADNJU I POMOĆ

Katarina Fuček, ravnateljica HMI i Ivo Kujundžić, veleposlanik RH u Skopju u društvu članova Zajednice Hrvata u Makedoniji

Ravnateljica HMI-a Katarina Fuček i voditelj Odjela za hrvatske manjine HMI-a Hrvoje Salopek posjetili su 8. svibnja 2006. hrvatsku zajednicu u Skoplju, a 9. svibnja hrvatsku zajednicu na Kosovu.

U sklopu posjeta Skoplju izaslanstvo HMI-a sastalo se s vodstvom Zajednice Hrvata u Makedoniji u prostorijama udruge. Zajednicu su predstavljali predsjednik Ivan Šišak, kao i članovi Predsjedništva. Sastanku je nazočio i veleposlanik RH u Skoplju Ivo Kujundžić. Razgovaralo se o nastavku i proširenju suradnje HMI-a i hrvatske manjine u Makedoniji. Gospođa. Fuček i gosp. Šišak izmijenili su prigodne darove, a gosp. Salopeku je Zajednica Hrvata u Makedoniji dodijelila zahvalnicu za izvanredne zasluge u suradnji.

Sutradan, 9. svibnja, izaslanstvo HMI-a nazočilo je svečanosti u povodu 150. obljetnice župne crkve sv. Nikole u Janjevu. Proslavu je organizirao župni ured u Janjevu, sa župnikom don Metejom??? Palićem na čelu, uz pokroviteljstvo HMI-a. Proslava je započela svečanom sv. misom koju

su predvodili mons. Zef Gashi, barski nadbiskup, i mons. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup, uz koncelebraciju janjevačkog župnika i brojnih svećenika s Kosova. U sklopu mise obavljena su i dva krštenja, te prva sveta pričest. Svečanost su uveličali predstav-

nici kosovskih vlasti, međunarodnih mirovnih vojnih snaga, islamske vjerske zajednice te predstavnici veleposlanstva RH iz Beograda i Skoplja. Nakon sv. mise priređen je zajednički objed za sve uzvanike u prostorijama župnoga stana. Tom je prigodom ravnateljica HMI-a Katarina Fuček održala pozdravni govor i don Paliću uručila prigodan dar. Izaslanstvo HMI-a također je predalo darove za janjevačku djecu – knjige, časopise i slatkiše. Iako se golemu većina Janjevaca preselila u Hrvatsku, ondje još živi tristotinjak Hrvata. Procijenjeno je da unatoč velikim poteškoćama, hrvatska zajednica u Janjevu ima budućnost postojanja, uz pomoć iz RH.

Nakon Janjeva izaslanstvo HMI-a posjetilo je drugo hrvatsko selo na Kosovu, Letnicu, koje je gotovo u potpunosti iseljeno. Ondje danas, u bijednim uvjetima, živi još samo pedesetak uglavnom starijih osoba kojima je nužna materijalna i zdravstvena pomoć. Ravnateljica HMI-a obećala je preostalim žiteljima Letnice posredovanje u traženju pomoći kod mjerodavnih ustanova u Hrvatskoj. ■

Ivo Šišak, predsjednik Zajednice Hrvata u Makedoniji predaje zahvalnicu Hrvoju Salopeku, voditelju Odjela za hrvatske manjine HMI

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Znakovite poruke medijima

"Medij očima djeteta" postavlja sveopća pitanja ozračja u kojemu mladi naraštaj živi i odrasta. U Civitasu su mišljenja kako mediji nisu ti koji bi isključivo trebali snositi odgovornost na brojna pitanja glede prihvatanja i razumijevanja medijskih poruka

Pozdravno slovo ravnateljice HMI, Katarine Fuček

Mnogobrojna publika razgleda izložbu

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika (HMI) i Udruge za medijsko promicanje civilnoga društva Civitas, na Svjetski dan medija, 3. svibnja, u prostorijama Matice otvorena je izložba pod nazivom "Mediji očima djeteta". Izložbom je pokazano petogodišnje djelovanje Civitasa. Tom su prigodom predstavljeni dojmljivi radovi, ukupno 60 izloženih plakata učenika zagrebačkih OŠ "Miroslav Krleža", "S. S. Kranjčević", "Bukovac", "Marija J. Zagorka", Poliklinike "SUVAG", Centra "Slava Raškaj", Centra "Dubrava", kao i učenika OŠ "Ivan G. Kovačića" selo Gora, Nebujan i Dumače u kojima žive izbjegli Hrvati s područja enklave Letnica.

Pozdravno slovo nazočnima ponajprije je uputila ravnateljica HMI-a,

Katarina Fuček, koja je, uz ostalo, istaknula: "Veliko mi je zadovoljstvo da smo prostore HMI-a otvorili ovakvom hvalevrijednom projektu. Djeca su pokazala zrelost u svojim radovima, a Civitas je prepoznala potrebu takvog gledanja na probleme, i tomu se veselimo. Čestitam autorima sa željom da i dalje rade takve projekte".

Uz Matičinu ravnateljicu, nazočne su pozdravili, dr. prof. Nada Zgrabljic, prof. Jadranka Šarac, psihologinja, Nenad Goll, novinar i voditelj Projekta, te Zvezdana Stančić, predsjednica Civitasa.

- Naša je želja da ovu izložbu predstavimo svim roditeljima, pedagogima, novinarima, djeci i mladima diljem Lijepe naše, jer za opisano ozračje, puku ili pohvalu svi podjednako snosimo odgovornost - izjavila je predsjednica Civitasa Zvezdana Stančić.

U Civitasu ističu kako je izložba rezultat integracijskog oblika rada s djecom i učenicima gore navedenih odgojno-obrazovanih ustanova i da je tijekom pet godina postojanja Udruge sakupljeno nekoliko tisuća evaluacija, provedeno istraživanje glede zastupljenosti medija s 300 učenika i ukupno održano oko tisuću radionica. Istaknimo kako su izložbeni plakati isključivo radovi polaznika projekta "Odgoj za medije" predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske dobi.

Ova dječja izložba postavlja pitanje sveopćeg ozračja u kojemu mladi naraštaj živi i odrasta, no u Civitasu kažu kako ne misle da su mediji ti koji bi isključivo trebali snositi odgovornost i ponuditi odgovore na brojna pitanja glede prihvatanja i razumijevanja medijskih poruka. ■

Napisala: **Ž. Lešić** Snimio: **Ž. Paro**

SUSRETIŠTE HRVATA IZ CIJELOGA SVIJETA

Dubrovačka podružnica HMI-a svoju radnu godinu tradicionalno počinje obilježavanjem blagdana sv. Vlaha, koji se slavi 3. veljače. Tog se dana ujedno slavi i Dan Grada. Tu tisućljetnu tradiciju Dubrovčani i njihovi potomci diljem svijeta obilježavaju na sebi svojstven način, onako kako se to oduvijek slavilo u Dubrovniku

Dubrovnik je odredište koje tijekom godine posjeti velik broj iseljenika iz cijeloga svijeta. Donedavno je ured dubrovačke Matice iseljenika bio smješten u prostoru bivšeg zatvora, u Karmenu, što, zasigurno, nije primjereno. Stoga je grad Dubrovnik dodijelio novi prostor za ured na vrlo atraktivnoj lokaciji u staroj gradskoj jezgri, na adresi Petilovrijenci 7, veličine 30-ak metara četvornih. Riječ je o neuređenom, derutnom prostoru, koji bi trebalo u što skorije vrijeme dovesti u funkciju, jer postoji projektna dokumentacija s potrebnim troškovnicima sanacije i izvedbe građevinsko-obrtničkih i instalacijskih radova te opreme. Nadamo se da će se osigurati potrebna sredstva kako bi se projekti koji slijede nesmetano i kvalitetno realizirali.

Inače, dubrovačka podružnica HMI-a svoju radnu godinu tradicionalno počinje obilježavanjem blagdana sv. Vlaha, koji se slavi 3. veljače. Tog se dana ujedno slavi i Dan Grada. Tu tisućljetnu tradiciju Dubrovčani i njihovi potomci diljem svijeta obilježavaju na sebi svojstven način, onako kako se to oduvijek slavilo u Dubrovniku. To je vrijeme kada se u iseljeničke sredine upućuju čestitke dubrovačkog biskupa, gradonačelnika i župnika iz Stona. Također se iz iseljeničtva upućuju čestitke Dubrovčanima. Prikupljena građa zasigurno će jednog dana poslužiti povjesničarima ili budućem Muzeju iseljeničtva u Zagrebu.

Uz ovaj, treba spomenuti još neke projekte iz prošle godine:

Zahvaljujući suradnji Područnog ureda sa zakladom "Agostina Piccoli"

Maja Mozara, voditeljica dubrovačkog ureda HMI

u sklopu "Dana moliške kulture" u Molizeu je predstavljena knjiga "Gramatika molishkohrvatskog jezika", autora Antonija Samartina. Tom su prigodom nastupali "Dubrovački kavaljeri", bečko-dubrovačka grupa koji su ujedno održali i nekoliko koncerata.

U suradnji s Klasičnom gimnazijom Ruđera Boškovića organiziran je sedmodnevni "kulturno-jezični tjedan" gimnazijalcima iz Gradišća

U Etnografskom muzeju, u žitnici Rupe, u Dubrovniku održana je izložba "Hrvati u Australiji". Predstavljena je knjiga "Sol Elafita" Ivane Bačić Serdarević, hrvatsko-australske književnice.

U tvrđavi Revelin održan je koncert "Dubrovačkih kavaljera" u povodu 20. rođendana, a u crkvi Male braće koncert crkvenoga zbora župe sv. Mateja iz Dobrote koji vodi don Ante Dragobratović, te potkraj godine velika božićna izložba udruge "Hrvatski san" iz Salzburga.

Područni ured u Dubrovniku bio je i domaćin brojnim iseljeničkim skupina-

ma i pojedincima. U idućem razdoblju, od važnijih projekata, planirano je održati koncerte u Dubrovniku, Splitu i Zagrebu, dvojice orguljaša hrvatskog podrijetla, Marije Lončar Stroh i Lawrence Tudora Strohma, koji su se školovali na prestižnom University of Southern California, Thornton School of Music (USC) u Los Angelesu.

Obojici je dodijeljeno najviše priznanje toga sveučilišta za izvanredna dostignuća na području orgulja i glazbe. Koncerti su planirani potkraj srpnja i početkom kolovoza. Također hvaljevrijedan projekt, koji organizira Matičina podružnica u Dubrovniku, jest "Hrvatska kulturna baština", a planiramo ga održati od 15. do 22. kolovoza na temu povijesnog naslijeđa u službi održivog razvoja dubrovačke regije. Program bi obuhvaćao sljedeće teme: Pravo i pravna država, Trgovina obrt i zanatstvo, graditeljstvo, narodna baština, spomenici kulture, te održivi razvoj.

Uz ove, i druge planirane projekte tijekom ove godine, novi ured Podružnice trebao bi u jesen otvoriti svoja vrata Hrvatima iz cijeloga svijeta. Voditeljica Ureda Maja Mozara na raspolaganju je svima koji traže razne informacije vezane uz smještaj i boravak u Dubrovniku i županiji, uz razne ustanove i službe te vam razgovorom i savjetom može boravak učiniti ugodnim i kvalitetnim. U svako doba možete je nazvati na kućni telefon: (00385) 020/ 436 810 ili na mobitel 098/ 344 313. E-mail adresa je hmi@du.htnet.hr

Na kraju dodajmo vijest da će se početkom lipnja u organizaciji Ureda održati predstavljanje časopisa *Matika*. O tome više u idućem broju. ■

Mala škola hrvatskoga jezika i kulture

Novi Vinodolski, 17. – 28. srpnja 2006.

Zamislite učenje u hladovini terase, kad nosnice draška miris mora i borovih iglica. A zadaci ovakvi: Opiši okus smokve u ustima! Nacrtaj najljepšu školjku koju si izronio iz plićaka! Poslušaj glasanje cvrčaka i mora i opiši ih! Pronađi i nacrtaj najviše drvo u boriku! Sigurno se pitate koja je to škola u kojoj se zadaju takvi zadaci, a učenici su daleko od zidova učionice: na terasi odmarališta u Novome Vinodolskom,

Napisala: **Zdenka Kožić**, učiteljica (Francuska)

na plaži, u muzeju, na gradskoj tržnici, u parku. I još se k tome puno nauči. E, pa evo odgovora! Već 14 godina Hrvatska matica iseljenika organizira Malu školu hrvatskog jezika i kulture za mlade od 9 do 14 godina koji žive izvan granica matične domovine. Neki od njih prvi put su progovorili na hrvatskom jeziku, prvi put zaplivali u Jadranskom moru, oduševili se ljepotom krajolika i upoznali kulturu i način života ljudi u primorskom kraju. A učili i naučili su mnogo i o ostalim dijelovima Hrvatske. Svi oni žele doći ponovno i svako ljeto

naučiti nešto više o jeziku i kulturi svojih predaka.

Jezične radionice obuhvaćaju svu djecu, a odvijaju se i prije i poslije podne, i to od početničkih do naprednih razina. Voditelji su stručne osobe koje osluškiju interese učenika te prema njihovim sposobnostima i predznanju prilagođavaju nastavu. Posebna je privlačnost ovakog sadržaja odabir popodnevni aktivnosti. Žele li učenici pisati i saznati nešto o novinarstvu, mogu se uključiti u rad novinarske grupe. Svima kojima je draga gluma mogu birati između dramske i lutkarske grupe.

Radi se i uživa! Sunča se, kup, a svake se večeri organiziraju razne igre i natjecanja u spretnosti i brzini te iskazivanju kreativnosti u izradi zanimljivih i originalnih frizura ili maski. Nisu zabavljani ni plesački ni pjevački talenti.

Na kraju važno je dodati da je to jedna od rijetkih škola čiji su učenici uplakani i žalosni kad je moraju napustiti. No, oni svi dobiju za uspomenu "Spomenak", list koji uređuje novinarska grupa, u kojem se mogu pročitati intervjui, rasporedi događanja, opisi doživljaja i aktivnosti tijekom trajanja škole. Zainteresirani mogu sve informacije o Maloj školi pronaći na stranicama Hrvatske matice iseljenika www.matis.hr (PROJEKTI – ŠKOLE HRVATSKOGA JEZIKA - MALA ŠKOLA). ■

SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU

Zagreb, 24. lipnja - 21. srpnja 2006.

Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik.

Akademski program obuhvaća 110 školskih sati nastave, 95 sati obavezne nastave i 15 sati dodatne nastave (jedan školski sat traje 45 minuta). Jezična se nastava sastoji od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati. Znanje hrvatskoga jezika dijeli se na tri razine: početnu, srednju i naprednu.

Program iz hrvatske kulture i povijesti sastavni je dio Škole koji organizira Hrvatska matica iseljenika. Program podrazumijeva:

- akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti;
- stručno vođene posjete različitim muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima, kulturnim i znanstvenim institucijama te susrete s poznatim hrvatskim umjetnicima;
- studijske izlete u Hrvatsko zagorje i Plitvička jezera koji su uvijek lijepo prihvaćeni.

Polaznici koji polože ispite dobivaju diplomu Sveučilišta u Zagrebu i svjedodžbu s upisanim ocjenama.

Ovaj stručno profilirani program već je godinama prepoznatljiv u akademskih i drugim krugovima kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu te već godinama ima odličan odaziv.

Alkarski grad i klapa "Sinj" domaćini iseljeničkim klapama

U sinjskoj TZ ističu kako će Prvi susret klapa iz hrvatskog iseljenništva u domovini mnogo značiti, ne samo za Sinj i cetinski kraj, nego i za šire područje srednje Dalmacije

Alkarski grad i klapa "Sinj", kao domaćini, žurno se spremaju za Prvi susret klapa iz hrvatskog iseljenništva u domovini, koji će se 27. lipnja ove godine održati u hotelu podno Kamička i Nelipičeve tvrđave. To je dogovoreno još u studenome protekle godine na zajedničkom sastanku između predstavnika Hrvatske matice iseljenika i sinjskoga Gradskog poglavarstva, odnosno gradonačelnika Nikole Tomaševića, a na koncertu iseljeničkih klapa nastupit će i klapa "Sinj".

Prema dopisu koji je u užjku Hrvatska matica iseljenika uputila na adresu sinjskoga Gradskog poglavarstva, svoje sudjelovanje na koncertu hrvatskih iseljeničkih klapa u Sinju su potvrdile klapa: "Buenos Aires" iz Argentine, "Ova klapa" iz Johannesburga u Južnoj Africi, "Astoria" iz New Yorka u SAD-u, "Dalmatina" s Novog Zelanda, "Chorus Croaticus" iz Berna u Švicarskoj, "Feral" iz Frankfurta u Njemačkoj, "Croatia" HKM-a iz Münchena u Njemačkoj, "Jadran" iz Tivta u Srbiji i Crnoj Gori, Ženska pjevačka skupina iz Koljnofa u Mađarskoj...

Očekuje se kako će koncert hrvatskih iseljeničkih klapa u Sinju, središtu Dalmatinske zagore i po veličini drugom gradu u Splitsko-dalmatinskoj županiji, privući mnoštvo posjetitelja ne samo iz cetinskog i imotskog kraja, Dioklecijanovog Splitsa i okolice, nego i iz susjedne Bosne i Hercegovine, dakako, i stranih turista koje će organizirati i u skupinama dovesti s Makarske, Omiške i Kaštelanske

Klapa "Sinj"

rivijere, kao i iz Trogira; sa susjednih otoka.

Hoće li takvi kulturni sadržaji postati tradicionalnima? Tomašević je rekao kako će to ovisiti o Hrvatskoj matici iseljenika, odnosno o njezinim programima, kojoj sinjski gradonačelnik zahvaljuje što je Sinj uvrstila u svoj projekt. "Prvi susret klapa iz hrvatskoga iseljenništva u domovini, koji će se djelomice ostvariti i u Sinju, za naš će grad i cetinski kraj značiti određenu promidžbu u pozitivnome smislu, ne samo u kulturnom. Sinjani će i tada potvrditi kako su uistinu gostoljubivi domaćini. I svatko tko god dođe u Sinj, nikako neće otići razočaran.

Nedavna gostovanja klapa "Sinj" u SAD-u, odnosno u New Yorku, Washingtonu i Chicagu, ostala su u ugodnu sjećanju Hrvata u tim dalekim američkim gradovima. Tamošnji su mediji 'sinjske slavuje', članove klapa "Sinj", kako ih odmila zovu njegovi sugrađani i obožavatelji, nazvali "Rolling Stonesima klapske glazbe". To nam je rekao dugogodišnji voditelj klapa "Sinj" Mojmir Čaćija.

Sinj - oltar Čudotvorne Gospe Sinjske

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Mnogi su iz tuđine, i preko klape "Sinj", uputili pozdrave svojim u Hrvatskoj, a neki su obećali kako će se što prije vratiti svojim korijenima, djedovini gdje će nastaviti život. Dakako, među njima je bilo i onih hrvatskih obitelji koje su se zanimale i za mogućnosti ulaganja svoje uštedevine u razvoj malog i srednjeg poduzetništva, te slične projekte.

"Gospodin Nenad Bach je u SAD-u odlučio objaviti i CD naše klape s tekstom na sedam stranih živih jezika. Naslovio ga je "Lipo ime – Mediterranean Sounds – Croatia's Music Voices". Naša je turneja odlično organizirana i svi smo vrlo zadovoljni. Koncerte smo održali u New Yorku, Washingtonu i Chicagu, i to u velikim koncertnim dvoranama. Koncerti su privukli više tisuća posjetitelja te su u svim trima velikim gradovima završavali ovacijama nazočne publike, kazao nam je Mojmir Čačija.

Posljednji koncert u sklopu turneje smo održali u chikaškoj dvorani Chicago Cultural Centar", naglasio je Mojmir Čačija, dodajući kako će klapa "Sinj" opet krenuti na turneju po Americi, ali ni sam njezin voditelj ne zna točno kada bi se moglo dogoditi. Klapa "Sinj" upravo sprema nove projekte, a uvježbava i program za nastup na ovogodišnjem Omiškom festivalu klapa. Tu su i programi

Sinj - spomenik alci, rad kipara Ive Filipovića Grčića

vezani za ovogodišnje sinjsko kulturno ljetovanje, odnosno "Dane Alke i Velike Gospe 2006" i 291. alkarske svečanosti za koje se najavljuje da će biti znatno bogatije nego što su bile na prijašnjim Alkama. U

sinjskoj TZ ističu kako će Prvi susret klapa iz hrvatskog iseljništva u domovini mnogo značiti, ne samo za Sinj i cetinski kraj, nego i za šire područje srednje Dalmacije. ■

Hrvatska matica iseljenika i Hrvatska glazbena mladež

WORLD MUSIC: ETNOGLAZBENA RADIONICA GLAZBA ISTRE

GROŽNJAN, 8. – 16. SRPNJA 2006.

Cilj je radionice predstaviti tradicijsku glazbu Istre te istražiti mogućnosti primjene hrvatske tradicijske glazbe u kontekstu hrvatske etnografske.

Ovim projektom želimo pridonijeti čuvanju i razvijanju kulturne tradicije u hrvatskim zajednicama diljem svijeta i predstaviti ovaj, za etnografsku, inspirativni dio hrvatske kulturne baštine glazbenicima širom svijeta.

Rad glazbene radionice održavat će se u tri dijela:

I. TEORETSKI DIO - tematska predavanja (teme po izboru iz etnomuzikologije Hrvatske);

II. PRAKTIČNI DIO - moderne percepcije tradicijskoga:

- učenje napjeva i stilova, osmišljavanje i uvježbavanje glazbene pratnje,
- primjena glazbala u izvođenju tradicijske glazbe,
- primjena tradicije u izvođenju etno glazbe,
- glazbene slušaonice;

III. IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI:

- večernje projekcije dokumentarnih filmova (tematski vezanih uz sadržaje radionice),
- izlet u Pazin (posjet Etnografskom muzeju) i Kršan (susret s tradicijskim sviračima i izrađivačem glazbala Valterom Primožićem),
- izlet na jednu od smotri istarske svirke i plesa,
- nastup etnoskupine na završnome koncertu.

Pozivamo sve ljubitelje etnografske u našu radionicu koju će voditi hrvatski etnomuzikolozi i etnografske.

Radionica je namijenjena osobama s više od 17 godina.

Dobrodošao je svaki glas i svaki instrument!

Za sve dodatne obavijesti javite se na adresu: Hrvatska matica iseljenika, Odjel za kulturno-prosvjetne djelatnosti i šport, Melita Matijević, voditelj programa, Trg Stjepana Radića 3, 10000 Zagreb, Croatia
tel. ++385 1/6115 116, faks ++385 1/6111 522, e-mail: melita@matih.hr

Slobodna zona - strateški značaj razvoja i napretka Županije

BHS-ov pogon za proizvodnju linija u industriji valovitog kartona trenutno zapošljava stotinjak radnika, dok ih je još oko 500 uz tvrtku vezano kooperacijom

ne zone dali i Grad Varaždin i Općina Trnovec Bartolovečki, kao i komunalna poduzeća Varkom i Termoplin, no bez udjela Varaždinske županije u iznosu od 2,2 milijuna kuna i uz znatna sredstva Županijske uprave za ceste ovaj projekt ne bi bio uspješno realiziran.

Danas je gotovo 600 000 četvornih metara komunalno opremljenog zemljišta prodano ili rezervirano te se na tom prostoru u bližoj budućnosti očekuje ulaganje različitih investitora koji bi, prema određenim procjenama, u zonu uložili više od 100 milijuna eura.

IZVOZNO ORIJENTIRANA INDUSTRIJA - POTICAJ ZA OTVARANJE NOVIH RADNIH MJESTA

Prva tvornica u Slobodnoj zoni, koju je izgradila tvrtka BHS, otvorena je početkom prošle godine, a danas je ondje posao našlo stotinjak radnika, dok ih još petstotinjak radi u kooperaciji. Tvrtka proizvodi linije za proizvodnju valovitog kartona, a ukupna izgrađenost proizvodnih prostora nalazi se na oko 12 tisuća četvornih metara. Prošle je godine otvorena i tvornica tvrtke **Zrinski tehnologija** u kojoj se proizvode vrhunski proizvodi od metala - od kućišta za Rolex satove, paraboličnih antena za promatranje svemira, implantata za kralježnicu i prste, do stolaca "business" klase za Lufthansu i Airbus.

Najveći investor u Slobodnoj zoni

U Slobodnu zonu na površini od 600 000 tisuća četvornih metara investitori su uložili gotovo 100 milijuna eura

Varaždinska je županija jedna od malobrojnih koja investitorima pruža iznimne pogodnosti niskom cijenom otkupa zemljišta, oslobođanjem ulagatelja od plaćanja komunalnog doprinosa i priključaka na infrastrukturu te drugim pogodnostima, tako da je na području pojedinih gradova i općina moguć otkup zemljišta besplatno, uz uvjet zapošljavanja određenog broja novih radnika. Stoga je Varaždin posljednjih godina grad u kojem se gradi najviše tvornica u zemlji, a sve je više novih stranih investitora koji žele ulagati upravo u Varaždinu.

Posebne pogodnosti u poticanju investiranja pruža Slobodna zona Varaždin, smještena uz državnu cestu D2 u Trnovcu Bartolovečkom, 5 km istočno od Varaždina, koja svim ulagateljima nudi cjelokupnu potporu u realizaciji projekta od početka do kraja, od odabira najpovoljnijih varijanti ulaganja do

pribavljanja svih potrebnih dozvola i suglasnosti.

Republika Hrvatska u novije vrijeme podupire mogućnosti koje bi slobodne zone mogle pružiti posebno glede poticanja izvoza i otvaranja novih radnih mjesta. Te je mogućnosti Varaždinska županija prepoznala kao jedna od prvih te pokrenula aktivnosti u osmišljavanju slobodne zone. Ideja o osnivanju "Slobodne zone Varaždin" datira još od početka devedesetih godina, ali se s njenom konkretnom realizacijom započelo tek godine 2001. osnivanjem trgovačkoga društva "Slobodna zona Varaždin" d.o.o. Osnivači društva su Varaždinska županija, Grad Varaždin i Općina Trnovec Bartolovečki, s istočne strane grada Varaždina. Od početka provedbe projekta Slobodna zona do danas u tu je investiciju uloženo više od 30 milijuna kuna, a u njegovu realizaciju bila su uključena resorna ministarstva bivše i sadašnje Vlade, javna poduzeća te Fond za razvoj i zapošljavanje. Iako su svoj doprinos u realizaciji projekta Slobod-

Napisala: **Sanja Jug**

Najveća tvornica za reciklažu guma u zemlji nalazi se u vlasništvu tvrtke Gumiimpex, čijem je otvorenju prisustvovao i predsjednik Mesić

(oko 12 milijuna eura, i to ne računajući zemljište te opremu i strojeve) jest **Boxmark**, čija se proizvodna hala prostire na čak 30 000 četvornih metara. Potkraj prošle godine ondje je posao našlo 1 000 radnika. Nakon što će cijela investicija Boxmarka u Varaždinu biti zaokružena,

dobit će se ukupno 2.500 radnih mjesta. Riječ je o izvozno orijentiranoj industriji, kožari i pogonima za prerađu kože za potrebe gotovo cijele europske autoindustrije. Impozantnost ove investicije po njezinou konačnom dovršetku najbolje je ilustrirana podatkom o očekivanom

ukupnom prometu od oko 400 milijuna eura godišnje.

Tvrtka **Gumiimpex** iz Varaždina djeluje u jednoj zanimljivoj djelatnosti, jedinstvenoj u Europi, i vezanoj uz proizvodnju gumenog granulata te finalnih proizvoda u obliku izolacijskih materijala, kao i podnih obloga za sportske terene, dječja igrališta i slično. Osnovna sirovina za tu proizvodnju otpadne su gume čije zbrinjavanje u Hrvatskoj, kao što je poznato, nije riješeno, a čine problem i u Europi. Godišnje će se ovdje proizvesti i u finalne proizvode pretvoriti oko 9 000 tona gumenog granulata. U prvoj fazi planirano je zapošljavanje 30 radnika, a u sljedećima i više. Gumiimpex raspolaže prostorom od 60 tisuća četvornih metara na kojemu će uz preradbene kapacitete izgraditi i opremiti i deponij za gume od oko 7 500 kvadrata. Osim u Hrvatskoj, tržište se za tu jedinstvenu proizvodnju traži i u Europi.

Dakle, Slobodna zona Varaždin vrlo je uspješan projekt, a valja istaknuti kako je grad otvorio i novu zonu za koju također postoji velik interes investitora, dok će se stečena iskustva nastojati prenijeti i drugim susjednim gradovima i županijama. ■

G O S P O D A R S K E V I J E S T I

SPLIĆANI GRADE CRUISERE AMERIKANCIMA

Brodograditelji iz Hrvatske sve su zanimljiviji stranim partnerima. Prvi od triju dogovorenih cruisera za kompaniju "Grand Circle Cruis Line" iz Bostona, vrijednih oko 18 milijuna eura, Splitsani će isporučiti do kraja ožujka iduće godine. "Brodosplitovo brodogradilište specijalnih objekata" (BSO) postaje dugoročni američki poslovni partner koji može obavljati najzahtjevnije zadaće u zadanim rokovima.

ŠPANJOLCI VODE *SVPETRVS* HOTELE

Menedžment supetarske hotelijerske kuće *Svpetrvs* hoteli ubuduće će biti u sklopu španjolskoga *Iberostara*, potvrdio je njihov većinski vlasnik Marion Duzić, Amerikanac hrvatskoga podrijetla. Ugovorna desetogodišnja suradnja obuhvaćala bi tisuću postelja popunjenih, kako očekuju supetarski hotelijeri, više od pola godine. *Iberostar Svpetrvs Resort* postaje dio lanca koji obuhvaća hotele na Kanarima, Kubi, u Brazilu, Maroku, Bugarskoj, Turskoj i u drugim državama svijeta.

Tradicijski šokački jastuk

Šokački jastuk potpuno je hrvatski proizvod

Tradicijski šokački jastuk kao autentični hrvatski suvenir svečano je promoviran 9. travnja u Etnografskom muzeju u Zagrebu. Da bi se preko tog suvenira predstavio kontinentalni turizam grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije, promociji su nazočili ugledni gosti iz Zagreba i Vukovarske-srijemske županije, te grada Vinkovaca. Poštovatelji hrvatske tradicijske kulture na promociji su doživjeli lijepu narodnu priču s autentičnim šokačkim običajima. Uz pratnju tamburaša iz Rokovca i Marinka Dekanića, svirača tradicijskih slavonskih glazbala, te plesače iz "Vinkovačkih šokačkih rodova" predstavljeno je "čijalo" koje je u životu slavonskoga sela nekada bilo pravi društveni događaj. Ljudi, okupljeni oko zajedničkog posla – čehanja perja za

Napisala: **Ivana Rora** Snimio: **Damir Lešić**

Autorica izložbe Štefica Kojić nagrađena je za uspješan početak komercijalizacije proizvoda na Drugoj međunarodnoj izložbi inovacija "Budi uzor 2006."

jastuk, razgovarali su, veselili se i zapjevali "koju", a domaćin bi se pobrinuo za slastan zalogaj i dobru kapljicu.

- Dugo sam razmišljala što bi to moglo predstaviti bogatu tradiciju Vinkovaca i okolice. Svakako ima mnogo toga, a ja sam se odlučila za nešto što je tradicijsko, uporabno i ne previše veliko – jastuk koji je ukrašavao nagizdani šokački krevet – rekla je na promociji Štefica Kojić, autorica suvenira *Tradicijski šokački jastuk*.

U toj svojoj nakani obratila se poznavateljima tradicijskog života, kaziva-

Hostese u kreacijama modne stilistice Slavice Musa inspirirane slavonskim narodnim motivima

čicama iz Rokovaca, Prkovaca, Retkovaca i Ervenice – dijela grada u kojemu je živio šokački živalj. Autorica je odredila veličinu jastuka, dok je ukrase na njima kreirala na temeljima najčešćih uzoraka.

- Kad uđemo u EU, dogodit će nam se da nemamo zaštićeno ništa od svojih slavonskih tradicionalnih proizvoda kojima obilujemo. Šokački jastuk potpuno je hrvatski proizvod, a na temelju starih uzoraka veza s motivima žira, ruža i grožđa napravila sam osam novih muštri, od kojih je pet "šlinganih" i tri koje se rade tehnikom "necanja" – naglasila je autorica.

Šokački će se jastuk prodavati u ekskluzivnom omotu uz koji će se biti i kratka povijest proizvoda i tradiciji njegove izradbe. Ovaj suvenir prati i DVD simboličnog naziva "Od guske na gnijezdu do jastuka na krevetu" te promidžbeni letak preveden na pet svjetskih jezika. ■

SVJETSKI USPJEH NAIVA DUGUJE HRVATSKOM MUZEJU NAIVNE UMJETNOSTI

Zagrebački Hrvatski muzej naivne umjetnosti smatra se prvim muzejom naivne umjetnosti u svijetu. Prethodila mu je Seljačka umjetnička galerija (1952.), koja djeluje do 1956. kao Galerija primitivne umjetnosti, a odlukom Sabora RH 1994. prerasta u muzej. U svojem fundusu čuva više od 1 600 umjetnina, a uz dvadesetak domaćih klasika toga pravca u stalnom postavu izlažu se i djela stranih umjetnika. Muzej je sudionik ili suorganizator velikih međunarodnih izložaba u Torinu, Slovačkoj, Americi i Japanu

U Hrvatski muzej naivne umjetnosti 26. travnja vratile su se slike s putujuće izložbe po Japanu. Izložba je započela u Muzeju Harada u Suwi, potkraj rujna 2005., a poslije je postavljena u Tokiju, Tokyo Nihonbashi i Tokyo Shinjuku, Osaki i Fukoki. Uz naše eminentne naivne slikare, I. Generalića, E. Feješ, M. Skurjenija, I. Rabuzina, I. Večenaja, M. Kovačića, I. Lackovića i J. Generalića, izlagana su i djela poznatoga japanskoga slikara Tai-zija Harade, pa joj je stoga i naziv "Harazi Tarada i kolege slikari iz Hrvatske". Izložbu je razgledalo više od sedamdeset tisuća posjetitelja, što ju je uvrstilo među najuspješnije projekte HMNU u posljednjem desetljeću. Organizator izložbe u Japanu bila je novinska kuća Asahi Shimbun, s dnevnom novinskom nakladom od osam milijuna primjeraka, koja s Muzejom, i to vrlo uspješno, surađuje već treći put u posljednjih dvadesetak godina. Japanski umjetnik Harada je, za potrebe buduće kritičke izložbe HMNU "Umjetnost bez granica", darovao jednu svoju sliku te će tako naš muzej postati jedini, izvan Japana, koji će se moći pohvaliti činjenicom da u postavu ima Haradu.

NANNENI OTVARAJU GALERIJU NAIVE NA FLORIDI

Kalifornija je, čini se, obećana zemlja i hrvatske naivne umjetnosti. U lipnju će ondje, u St. Petersburgu, biti otvorena "The U.S. Croatian Naive Art Gallery and Museum". U susjedstvu joj je Muzej lijepih umjetnosti u kojemu se 2000. održavala izložba "Čarobni svijet hrvat-

James Nannen sa slikom "Mojsije i Crveno more" Ivana Večenaja

ske naivne umjetnosti". Organizirao ju je Michael Milkovich, direktor floridskog Muzeja, u suradnji sa zagrebačkim kolegom Vladimirom Crnkovićem, direktorom Hrvatskog muzeja naivne umjetnosti. Na toj su se izložbi James i Donna Nannen "zarazili" hrvatskim naivnim slikarstvom i od strastvenih

kolekcionara postali galeristi. Najprije su, kako nam je javio g. Frank Beluhan, odlučili stvoriti vlastitu zbirku te su čak dvaput putovali u Hrvatsku da bi upotpunili kolekciju koja sada obuhvaća djela više od 45 umjetnika, a poslije su željeli i nešto više. Hrvatska Podravina i njezini umjetnici ponukali su Jamesa Nannena da otvaranjem galerije predstavi taj osebujni umjetnički izraz Amerikancima i turistima koji u velikome broju svake godine posjećuju Floridu. Veliku pomoć, pa i onu stručnu, u ostvarivanju tog pot-hvata pružila mu je supruga Donna koja je diplomirala povijest umjetnosti na Lake Erie Collegeu. Floridsku izložbu u Museum of Fine Arts vidjelo je pola milijuna ljubitelja umjetnosti pa se i Nanneni nadaju uspjehu. Supruzi Nannen puni su poleta, dobre volje i plemenitih nakana odlučili hrvatsku naivu uvesti na velika vrata na svjetsku umjetničku galerističku scenu. Želimo da oni i naši umjetnici koji tamo budu predstavljeni u tome i uspiju. Informacije o Galeriji i izloženim djelima dostupne su na adresi www.croatiannaiveart.com ■

Priredila: **Diana Šimurina-Šoufek**
Fotografije: **Frank B. Beluhan, SAD**

Obuzdana voda

Vrljike kao Božji dar

Imotska je krajina specifična sredina, ona se nije borila protiv sustava, nego je bila dosljedna svojem povijesnom stavu, onomu s kojim su živjele njezine generacije: lojalnost samo težini stoljetne situacije s kojom se uvijek ustajalo i tražilo rješenja za bolje sutra

Svako putopisno praćenje bilo kojega dijela Lijepe naše nužno otvara pitanje: zašto baš u tom kraju i ima li u odabiru nešto toliko znamenito što bi moglo pokrenuti hrvatsku stvarnost u sigurniji - današnji iskorak?

Pandorina je kutija otvorena, a iz nje, gle li čuda, "stade iskakati" nepregledni broj priča o Bleiburgu i križnom putu, primjerice, Lepoglavi, Golom otoku, putu u prekomorske zemlje, na privremeni rad u Njemačku ili ... slavu stazu Treće imotske bojne u vrijeme Domovinskog rata.

- Nacionalno neobuzdana bagra - možemo zamisliti blaži izričaj nekog političkog moćnika iz propaloga komunističkog sustava.

"Ali nije tako!" mogli bismo konstatirati uz dosta argumenata. No naša zadaća nije govoriti o politici, nego o posljedicama njezina učinka na vrijeme nakon jedne njezine etape. U tom je kontekstu Imotska krajina specifična sredina, ona se nije borila protiv sustava, nego je bila dosljedna svojem povijesnom stavu, onomu s kojim su živjele njezine generacije: lojalnost samo težini stoljetne situacije s kojom se uvijek ustajalo i tražilo rješenja za bolje sutra. Tako će Imotska krajina, a to je i tema ove putopisne nakane, prije obilježena kao neposlušna, u pluralnom vremenu, postati važan pokazatelj uspješnosti u mnogim segmentima življenja suvremene Hrvatske.

BISERJE S NEBA

Potragu za "nagradu" zbog "neposluha" u prošlom sustavu valjalo je tek otkriti i... Sjedne se u automobil, uzme dalekotor i put se otvori. Već smo iznad Prološ-

kog blata, sa zapadne - lokvičičke strane. Ispred nas se raširilo veliko kraško polje, jedno od najplodnijih ovakvog tipa, a onda za tren oko se okrenulo od toga debelog "namaza" zelene boje i usmjerilo se prema sjeveroistoku.

- Polje je jasno određeno - komentira neki prolaznik, Dragun, uhvatili smo tek prezime. - Isto kao i grubinska i prološka strana. - Samo oni doli - usmjeruje prst prema tom, južnom dijelu - dadoše - zamisli se - Ujevića ili ... Krivodol, rodno mjesto njegovih roditelja, rodijače moj! - obraća nam se. - Dite je spoj majčinih i očevih gena. Ono nije čisti ja i ti ... - zagledao se u naša zainteresirana lica. - Ono je muka. Tako je i onaj naš kraj predio muke i patnje.

Začas je stala teći priča o Prološkom blatu i njegovu bujanju u vrijeme jesenjih

kiša, pokazivao se i maleni otočić u njegovu središtu, onaj što ga sagrađiše fratri kako bi se zaštitili od Turaka. Začas se oko tog nazivlja zaljuljalo novo jezerce - Krenica, potom najnovije Provalija, ono oko kojega se prije godinu-dvije razvukla priča o potonuću Imotskog polja. I doista, kad sagledamo to zeleno polje u koje se usjekla rijeka Vrljika, s pravim labirintom kanala, pretvoriše imotsku močvaru u plodno tlo, tako je "obuzdana" voda i ovdje, očito je, kao i u većem dijelu Lijepe naše, ostala "Božji dar".

Ali nije samo polje!? Pogled je usmjeren nalijevo - prema Suvaji. Sam naziv odaje njezinu tajnu i sjevernije prema izvoru i ovdje u mjestu Prološcu, bez daha - suha. Čak se toliko zasmeđilo kamenje njezina dna da je netko, opčinjen vodom, ne razmišljajući, bacio kamen.

Zelena katedrala u Prološcu kod Imotskog

Modro jezero

- Nemoj u Boga, sinko! – upozori bacača starica sa *sadakom* (crni “kaput”, bez rukava i puceta, služi kao podložak pri radu i nošenju teretana) iznad odjeće. – Okrenio si leđa Badnjevići, a *ozgar*... – stala je.

Taj je kanjon, kažu, paukova mreža za osjeka, litica, nepremostivih sadrenih barijera i podvodnih tunela. “Zaronit, moraš ako oš proć”, kazuju Proložani.

Priroda i čudo – jedinstvo spoja.

A čovjek!? Gdje li je on u svemu ovome? pitamo se.

Put je kratak. Samo nekoliko minuta i “Zelena katedrala”, pokraj jezera Dva oka, utopila je visoka stabla, zelenu podlogu i velike polulukove u jedinstveni sakralni objekt u cijeloj Domovini.

- Ovdje Bog, ni za nas ljude - komentira Tiho Grabovac – nema nikakvih optičkih prepreka da uđe i učini svoje naume

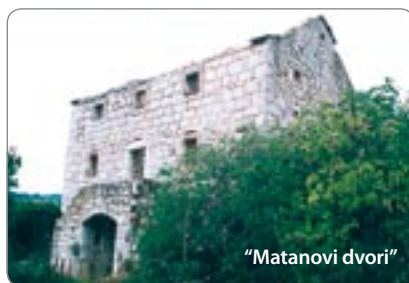
- A Gavan i njegova priča... – upitamo ga.

- Plava, a pogotovo crvena točka, one koje označuju istoimena jezera, znakovi su i za priču o bogatom antikristu i i siromašnom prosjaku – Kristu - i nastanku ovih jezera ispod njegovih dvorova - uzvratiti. – Ili: “Što se bijeli u gori zelenoj? Il’ je šator il’ su labudovi ...” – sriče stihove.

Kraj “Gaja” nekontrolirano smo stavili znak križa na tijelo i gotovo uglas izustili:

- Laka ti zemlja, Hasanaginice naša!.

Crveno jezero, sa svojom kriptodepresijom i dubinom više od 500 metara, iza nas je. Već se razvukla širina Modrog jezera, sa zavojitom i uskom stazom prema visokoj razini vode. Ulaz među čemprese i drugo drveće. Onda, uz gornji rub velike jame, stubama prema utvrdi.

“Matanovi dvori”

- S nje je topovska kugla – umeće naš domaćin Luka – kad je na početku 18. st. Imotski oslobođen od Turaka, odredila granicu između današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Nekada je čitavo polje bilo – taj je mladi čovjek zastao – imotsko, a danas ...

OD TINA DO ...

Stručak cvijeća ostavljen je na monumentalnom spomeniku poginulim braniteljima iz Domovinskog rata, ubačen je pogled na rokoko sliku Gospe među anđelima u kapelici istog naziva. Prošli smo pokraj oronulih “Matanovih dvora” i niz Bazanu, odozgo, na trgu ugledali spomenik velikoga Tina.

- Ka’ šipak - komentira netko iz skupine mladih udomljenih u naslonjače mnogobrojnih kafića.

- I njemu dionice Fonda – dolijeće slijeva.

- Niko neće kopat – s druge će strane.

- Mala moja nemoj brijat brade, svaki momak tvoju kuću ... - netko pokuša i zagangati.

Toliko neiskorištenog naboja! mora se nametnuti usklik. Osim ... Evo ih! Voze se. Silaze s asfalta i zamiču u prostrano polje, niže od grada u Donjim Vinjanima. Mnogo je vode, ali već se budi

želja. Krenuli smo za jednim u samo polje te s druge strane, na jugu, izišli u Novu, danas Runoviće, nekada rimski municipij. Živo je. Sve buja. I knjižnicu vlastitu imaju, etnografsku zbirku i ...

- Jake ljude gorika u Zagrebu – unosi novost brkati neznancu u pošti.

- Toliko bogatstva u toj Imotskoj krajini – jedan će od kolega. – Sve sama plodna zemlja ili ...

Zapadno od polja, kad smo se uspeli od Krivodola prema Berinovcu, raširi se ljut i sitno raslinje, sa zakržljalom grabovinom i jasenom. Tek nadomak Lovreću osvježenje u plegnutim stećcima, katoličkim ili bogumilskim, teško ih je razdvojiti, ali “ka’ kuće su”, netko je ubacio. Na Lovreću, na desnu ruku, ostade ploča Studenci ili Setovia, sa starom ilirskom gradinom. Potom nas je Provo zaprepastilo množinom gostionica, ali nas je zato Stepinčev spomenik u zelenilu mjesne crkve sv. Petra oduševio. U Cisti Velikoj glasoviti brod na kopnu – nekada gostionica – već se dugi niz godina nasukao, čekajući neki pomak, možda novog kapetana, koji bi i njega i starokršćansku dvojnu baziliku u Crkvini, nešto niže, podigao na rang prepoznatljivosti i većega javnog interesa i ...

- “Zar tu da je kraj” - citira jedna pjesnička duša.

Ne! odgovor visi u zraku. Imotska je krajina prijeđena u svom jednom dijelu, onako po “blitz” principu. Naše su oči zablježile pokoju zanimljivu prirodnu ljepotu. Tek toliko kako bi vam se moglo nešto otkriti. Ali, ako li Vas još jednom vratimo, primjerice u jezero Galipovac, na obroncima polja, u kojemu se daleke, 1968., uz strašno grgoljanje, voda iznenada zamutila, shvatit ćete da Imočani, iako “rasterećeni” brige oko totalitarizma, još uvijek plešu u ostacima propalog sustava, iako ...

- Vali, rodijače, vali! – načuli smo, na samoj granici Imotske i Cetinske krajine, u Biorinama. – Nešto nan vali.

- Eto ti tebe, uvijek neka vilozofija – ubacuje njegov susjed.

- Gori u Zagrebu naš je čovik najboljatiji i drma Rvackon a ovdje ...

Automobil je otišao od započete priče. Asfaltna cesta udarila je vlastitu ravninu, odnoseći nas iz Krajine u kojoj priroda zapisa nezaobilaznu ljepotu, Tin otpjeva pjesničku antologiju, a narod odgoji vlastite sinove: prosjake i one druge. ■

Podnaslov

KAMENI OKVIR SLOBODE

Revelin- predziđe Domini-
kanskog samostana

Grad koji je čitav vrijedna spomenička baština i u kojemu nijedan kamen nije nepotreban uistinu postoji. To je Dubrovnik na jugu Lijepe naše. Promatrati ga možemo s vidikovaca i sa zidina. Upravo je o zidinama riječ, o njihovu kamenom hodu od 1 970 metara, gdje se od ranoga proljeća do kasne jeseni mogu susresti prolaznici iz cijeloga svijeta.

Dubrovnik ljeti živi na Stradunu i na zidinama i odozgo se odazivlje starim pričama o helebardama, barabantima i noćnim bakljama koje da su noćni stražari promatrali poput izdajničkog znaka koji nije smio narušiti dubrovačku tmicu. Noćno je svjetlo u opasnim vremenima bilo zabranjeno i grad je spavao u kamenoj zamci, čvrsto zatvorenih vrata, a stražari su se provlačili uskim prolazima uz Vrata od Pila i Vrata od Ploča, marširali u tišini, hrabro dolazili stotinjak metara izvan mira i opet se vraćali u sigurnost zidina.

Te se zidine poput pojasa od bijela platna na kutovima vezuju svojim najjačim utvrdama. To su četiri perle od Grada – Sv. Ivan, Bokar, Minčeta i Lovrijenac. Uz svaku je vezano po nekoliko važnih graditeljskih imena i svaka je posebni krizopras, utisnut u pečat grada poput njegova genetskog koda.

Kulu Minčetu, tu darovnicu bogatih Menčetića, postavili su na sjevernu gradsku stranu, ne bi li se u svojoj kamenoj masivnosti ispriječila neprijatelju iz zaleđa. Izgradio ju je Ničifor Ranjina, četverouglastu, u 15. st., a poslije u okruglu toretu s bastionima oblikovao Firentinac Mihellozzi, prepuštajući ostale poslove mladom Jurju Dalmatincu. U njoj se, u snazi predziđa, s kruništima srednjega vijeka, složio kamen iz čitava kraja i spomen kaže da se u danima ratnih opasnosti nije smjelo doći iz predgrada u Dubrovnik ako sa

sobom ne bi donio bar jedan kamen!

Na zapadnoj je gradskoj strani, okrenut uskoj lučici u Pilama, smješten Bokar, odebeo, čvrst, stamen i lijep u svojoj ljupkoj jednostavnosti. Za njega, kojega su prije zvali Zvezdan, vrijedi izreka graditelja Virtuvija, koja kaže: "Tri su osnovna pravila arhitekture – dobro zdanje mora biti funkcionalno, čvrsto i krasno". Svoju je nadarenost i ovdje pokazao Michellozzo, postavljajući okrugli plašt zidine na kameno postolje hridine. Tako se Bokar, pun kazamata, prsobrana i terasa, našao

Tvrđava Sv. Ivana otvara vizuru Dubrovnika

na rubu mora, za šiloka okupan pjenom, u oblačnim danima spojen sivilom stijena nedaleke hridi Penature.

Istočno se, tako da nadzire gradsku luku, smjestila impozantna tvrđava Sv. Ivan, nastala na temeljima nekadašnje Kule od Mula. Nju na ruci nosi sveti Vlaho na onoj starovjekovnoj slici Nikole Božidarevića, kad je ovaj renesansni grad izgledao potpuno drukčije, a s ove se utvrde sve do kule Sv. Jakova na Pločama svake večeri rastezao željezni lanac. Poslije su lanac progutali valovi, a na njegovu je mjestu genijalni gradski inženjer Paskoje

Miličević izgradio valobran Kaše i postavio ga uz Sv. Ivana tako vješto da se njegova kamena traka, nalik na umornu hridi, već više od četiri stoljeća utrkuje s valovima i štiti brodove.

Dubrovčani su uvijek zazirali od neprijatelja koji bi mogli doći s istoka i stoga su utvrdu Revelin gradili brzo, ne štedeći kamen. Ispočetka su joj namijenili ulogu preutvrde uz koju je iskopan jarak i koja je prema istoku imala pokretni drveni most. Nacrtn je za nju predložio talijanski inženjer Antonio Ferramolino iz Bergama 1593., a potom su je zidali mnogi domaći meštri, zapošljavajući dubrovački puk. Iako je bila završena u desetak godina, pojačavala se, dotjerivala i osmišljavala još cijelo jedno stoljeće dok su joj se u unutrašnjosti gomilali topovi, mijenjale straže i po potrebi se u opasnim vremenima uz oružje sklanjalo blago iz katedralne riznice, a u naletima kuge u njoj su se održavale sjednice Vijeća.

Između ovih četiriju utvrda mnoge su poveznice, bastioni omanje kule i tako se od Minčete do Revelina nižu kulice ženskog roda: Sv. Barbara, Sv. Lucija, Sv. Katarina, nakon kojih ruku pružaju kule Sv. Jakov i Asimon.

Iza ovih se kamenih okvira krilo takvo bogatstvo slobode, toliko je ljudstva uložilo sve što ima u samostane, jedan franjevački na zapadu, dominikanski na istoku, benediktinske prema jugu da se u gradskim zidinama nikada nije mogla naći pukotina propusta. Onaj koji je gradio tvrđave bio je zapamćen po zaslugama. Tko je čuvao gradska

vrata, odgovarao je za Grad svojim životom. U maloj je saloči od Grada, na Stradunu, po Prijekome pa u gnijezdu Svete Marije živjelo ono mnoštvo koje je stoljećima čuvalo najznamenitiji mediteranski grad.

Od Dubrovnika se ne možemo umoriti. Koliko god ga puta posjetili, otkrit ćemo njegovo novo lice u detaljima koje nismo primijetili prethodni put. Zbog toga se u ljetnom razdoblju na njegovim ulicama čuje toliko jezika da u njega bez razmišljanja možemo smjestiti svijet kulture i obraz čovječanstva. ■

Napisala: **Tereza Buconoć Gović**

GARAŽA ĆE BITI, ISKOPINA NEĆE

Hoće li se lokacija gradske kuće i parkirališta preseliti, a nalazište pretvoriti u svojevrsni arheološki park ili pak arheološki nalazi uklopiti u garažu, o tome će odlučiti gradske vlasti

Pula bi uskoro mogla mnogobrojnim posjetiteljima – turistima – osim poznatog amfiteatra, Augustova hrama, Sergijeva slavluka, Dvojnih i Herkulovih vrata, Kirkina mozaika ili Agripinine kuće, ponuditi i dva svojevrsna arheološka parka. Riječ je o nedavnom arheološkom otkriću djelatnika pulskog Arheološkog muzeja na lokalitetu pokraj Gradske knjižnice i čitaonice, gotovo u samom središtu grada, na mjestu gdje se kani izgraditi javna garaža, te o nastavku istraživanja temelja ranokršćanske bazilike svete Marije Formoze.

Na lokalitetu u Kandlerovoj ulici, pokraj Gradske knjižnice i čitaonice, arheolozi su pronašli čak nekoliko slojeva građevina iz nekoliko povijesnih razdoblja. Otkriveno je do sada prvo pulsko javno rimsko kupalište – terme – iz 1. stoljeća prije Krista, te rimska kuća iz istog razdoblja. Tu su i temelji ranosrednjovjekovne crkvice sv. Lucije, te crkve i samostana svetog Teodora iz 15. stoljeća.

Ostaci temelja rimske stambene kuće – domusa – otkrili su obilje fragmenta podnog mozaika, fresaka, te zidnih obloga od sivog mramora, kao i posuda. Važan je i nalaz do sada prvog temelja javnog kupališta iz doba rimske vladavine ovim krajevima iz istog razdoblja u koje je datiran domus, potkraj 1. stoljeća prije Krista. Zanimljivo je i nalazište amfora – najveće takve vrste u Istri na kopnu, naime, do sada su amfore nalažene u istarskom podmorju. Ove su umjesto za smještaj i prevoženje ulja, vina ili žita poslužile kao temelj, odnosno drenaža za izgradnju termi. Budući da je riječ o oko 1 400 komada amfora, možemo ih usporediti s onima na nalazištima u Padovi ili Torinu.

Crkva sa samostanom sv. Teodora nije iznenađenje, jer se zna da je ovaj sakralni kompleks porušen 1873. radi izgradnje austrougarske vojarne u dijelu koje se sada nalazi Gradska knjižnica i čitaonica. Zanimljiv je nalaz ranokršćanske jednobrodne crkvice v. Lucije iz razdoblja 5., odnosno 6. stoljeća, o kojoj su u povijesnoj literaturi sačuvani vrlo oskudni podaci.

Nalazi su vrlo zanimljivi, ponajviše stoga što na jednome mjestu pružaju uvid u nekoliko slojeva i razdoblja bogate pulske arhitektonske prošlosti. Struka se zalaže za to da nalazi ostanu vidljivi i pristupačni posjetiteljima. Hoće li se lokacija gradske kuće i parkirališta preseliti, a nalazište pretvoriti u svojevrsni arheološki park ili pak arheološki nalazi uklopiti u garažu, o tome će odlučiti gradske vlasti.

Realizacija drugoga prijedloga stručnih suradnika pulskog Arheološkog muzeja Istre da se na lokalitetu ranokršćanske bazilike sv. Marije Formoze uredi svojevrsni arheološki park ovisi samo o financijskim sredstvima, naime, lokalitet se nalazi u sklopu Parka grada Graza.

Od velike bazilike do današnjih je dana ostalo vidljivo samo zdanje grobne kapele.

Raskošna građevina bazilike svete Marije Formoze nastaje u doba Justinijanove vladavine, a poklon je ravenaskog biskupa Maksimijana, rođena u Vistru nedaleko od Rovinja, koji je kao mladi đakon služio u Puli. Bazilika je podignuta sredinom 6. stoljeća, a u njezinu sklopu sagrađen je i benediktinski samostan. Bila je to trobrodna bazilika, sa svetištima, sakristijom i kapelama koje su završavale apsidama. Ritam lukova na deset pari stupova u unutrašnjosti ponavljao se na vanjskim zidovima nizom ležena. Danas samo pretpostavljamo izgled cjelokupnoga sjaja unutrašnjosti bazilike, ukrašene zidnim i podnim mozaicima. Njezin sjaj nije dugo trajao – zbog zapuštenosti u srednjovjekovnoj močvari prozvana je del Canneto – od trstike, da bi svoj vijek završila u požaru godine 1243. za mletačkog osvajanja i desetodnevnog pljačke Pule, koju je predvodio dužd Tiepolo. Dijelovi bazilike upotrebljavaju se kao građevni materijal. Tako su mramorni stupovi iz brodova bazilike 1547. godine dopremljeni u Veneciju, gdje su iskorišteni pri izgradnji tamošnje knjižnice i portala Duždeve palače. Kameni se materijal godine 1697. rabi i za obnovu pulske Komunalne palače. Za posljednjih istraživanja koja traju već nekoliko godina otkriveno je nekoliko ulomaka višebojnog mozaika, rekonstrukcija kojih bi uz naznake temelja koji su također iskopani mogla poslužiti za zanimljivu javnu prezentaciju ovoga nekada izuzetnog i velebnog zdanja. ■

Napisaao: **Darko Krušić**

Ploveća kruna u jadranskoj modrini

"Posljednjeg dana stvaranja svijeta Bog je poželio okruniti svoje djelo te je stvorio Kornate od suza, zvijezda i daha"

— George Bernard Shaw, engleski književnik, nobelovac

Globalno najpoželjnije turističko odredište za godinu 2006. jesu Kornatski otoci, ističe *National Geographic Adventurer*, jedan od najuglednijih časopisa u svijetu. Jednako ili slično ističu i drugi vodeći časopisi turističke orijentacije u nizu zemalja, posebno europskih.

Kada se čovjek nađe u toj jedinstvenoj "jadranskoj Polineziji", bez obzira na to iz kojih je pobuda došao, odmah si postavlja pitanje koliko zapravo otoka ima taj kornatski arhipelag. Na to jednostavno pitanje točnog odgovora zapravo i nema. Za ovu prigodu navedimo da primjerice Opća

enciklopedija Leksikografskog Zavoda navodi da ih ima 125, Hrvatski enciklopedijski rječnik spominje broj od 141, po Hrvatskom leksikonu ima 140 otoka itd. Neki turistički vodiči po Jadranu spominju Kornate kao "Hrvatsku Polineziju s više od 200 otoka". Zbrka oko broja otoka u Kornatima postaje još veća kad zapitate kojeg težaka ili ribara koliko je otoka na Kornatima, a on će odmah, bez dvoumljenja, reći da je "u Kornatima taman toliko otoka koliko je u godini dana". Mišljenja su različita kada se raspravlja i o podrijetlu naziva otočja - Kornati. Neki zastupaju mišljenje da je naziv otočja izvedenica iz latinskog *corimare*, što znači smrvljen, razdrobljen, rasut. Mišljenje je prihvatljivo jer se u Kornatima, kako domaćini kažu,

izmjenjuju otoci i otočići, školji i školjčići, grebeni, sike ... pa se sve to doima poput smrvljenog i rasutog kopna, razbacanog na oko više od 300 km četvornih ukupne površine. No, ima i mišljenja da je naziv otočja izvedenica iz riječi *corona*, što znači kruna, vijenac, ogrlica. I to tumačenje nalazi pristaše. Naime, u nizu jadranskih otoka i otočja Kornati su zaista posebnost, kruna - "ploveća kruna u jadranskoj modrini". (Na nekim starim zemljovidima naziv je *Coronata*.) Domaćini, ponajprije Murterani ili Saljani, za taj naziv imaju svoje kratko i jasno tumačenje - najveći je otok Kornat (oko 32,6 četvornih kilometara), a otoci, kao njegova djeca (raspršeni na oko 35 kilometara dužine i do 15 kilometara širine), nose zajedničko "očevo ime" Kornati.

Spomenimo i "živu legendu" o postanku, a koja se može čuti od pokojeg Kornatar ili pročitati u turističkom vodiču. Skraćeno, legenda glasi ovako: "Nakon stvaranja svijeta, Bog je pogledao svoje djelo i zadovoljan zaključio kako baš ništa ne treba popravljati. No, pregršt stijena koje su mu ostale u ruci nasumce baci u more - to su Kornati". Uz tu ili slične legende ipak spomenimo kako su znanstvenici suglasni da su Kornati nastali približno prije 20-ak tisuća godina, kada se razina Jadranskog mora znatno uzdigla. Na tako nastalom Kornatskom otočju neposredno su se sudarili tvrdi vapnenci i golema snaga valova, posebno onih pučinskih. Tisućljetni mlat valova modelirao je obale, često izrazite i slikovite klifove, strmce okomitih stijena, često potpuno golih. Najviši slikoviti klif znakovita imena - Klobučar - visok je točno 99 metara i meta je mnogih nautičara i najčešći "fotosuvenir" s Kornata.

Na Kornatima plodne zemlje može se naći tek oazno. Na takvim mjestima, na dnu kakve ponikve, uspravit će se stablo otporne crnike, rogača ili pokoje stablo smokve. Saljani ili Murterani i u toj puštoši uzgajaju i ljubomorno čuvaju poneki čokot loze, a na prostranim, škrtim pašnjacima brinu se o pokojem stadu otporne murterske ovce. No, uz te kamenjare i tek šakom mjerljive plodne zemlje, na Kornatima postoje i maslinici čija se starost mjeri stoljećima. Vlasnici tih maslina iz kojih se dobiva "najbolje ulje od Istre do Lastova" pretežno su žitelji Murtera i Saljani s Dugog otoka.

Kornatsko otočje čini posebnost i u nazivlju. Gotovo svaki došljak, posebno nautičari, ostaju iznenađeni čudnim, šaljivim imenima pojedinih otoka. U plovidbi

Napisao: **Mirko Brazda**

otočjem nižu se: Mrtvac, Mrtovnjak, Babina guzica, Prduša Vela, Prduša Mala, Piškera, Golić, Kurba Vela, Svršata Mala, Gustac, Lucmarinjak.... Podrijetlo toga šaljivog zemljopisnog nazivlja pripisuje se nekom domaćem ribaru, veseljaku koji je otprilike u 19. stoljeću bio vodič kartografima, časnicima austrougarske mornarice koji su došli na Kornate sređivati katastarske knjige. Kako časnici nisu znali hrvatski jezik, dobro raspoloženi vodič izmišljao je imena otoka prema trenutačnom nadahnuću kojemu je pridonosila i dobra šibenska *loza*.

Osama, pusti kamenjari i ogoljele stijene glavno su obilježje Kornata, no u obilasku tog raja tišine, mora i neba dobro je posjetiti iznenađujuće povijesne tragove i dokaze o značenju i naseljenosti Kornata tijekom dugih povijesnih razdoblja. Naime, mjestimice su očuvani suhozidi za koje se smatra da su ih podizali Iliri. Na predjelima Tarca ili primjerice Proverse Male, u obalnim plićacima naziru se ostatci rimskih građevina. Na najvećem otoku Kornatu, iznad polja Tarac, nalaze se ostaci utvrde Tureta ili, po nekima, Toreta. Ta kamena tvrđa izgrađena je u 6. stoljeću, kada je istočni Jadran bio u posjedu Bizantskog Carstva. Pri obilasku toga povijesnog kamenog dokumenta zanimljivo je podsjetiti se da su slične utvrde postojale i

na nekim drugim otocima hrvatskog Jadrana. Pritom je najvažnije uočiti činjenicu da te utvrde međusobno bile povezane vidokrugom, udaljene samo toliko da su stražari jedan drugoga mogli vidjeti i tako dojavljivati pojavu gusarskih brodova ili koju drugu opasnost što dolazi s mora.

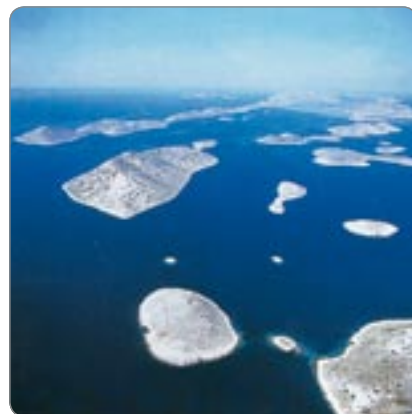
More oko kornatskih otoka bogato je životom, posebno ribom i rakovima, pa je ribolov od davnina bio dobro razvijen. Bogato podmorje Kornata i danas je turistički privlačno za mnoge podmorske ribolovce. Glavno ribarsko središte bilo je na otoku Piškero. Znakovito je primijetiti

Podmorje Kornata bogato je ribom i rakovima, što posebno privlači ronioce i podmorske ribolovce

da se već u 15. stoljeću ovdje solila riba, a uz skladišta soli i ribe niknulo je i prvo naselje. Smatra se da je naselje imalo pedesetak kuća u kojima je obitavalo i do 200 žitelja. Godine 1560. ribarske družine, od Ugljana i Iža Velog do Murtera i Kurbe, vlastitim snagama podižu zavjetnu crkvicu sv. Marije. Po tom jasnom vjerskom opredjeljenju Kornatara, na starim zemljovidima ovog područja Kornat je zabilježen kao otok *Santa Maria*.

Osim svjetioničara na otočiću Sestrice, Kornati nemaju stalnih stanovnika. Spomenimo da se Sestrice u ponekom turističkom vodiču, pa i u "Peljaru po Kornatima" spominju kao lanterna, a ponegdje i kao feral, što zbunjuje. Na većini fotografija otoci izgledaju kao hrpica kamenja i golih stijena koje vire iz vode. No, već prvim koracima, ili pristajanjem

Strmina i golet kornatskih klifova privlačno je iznenađenje za mnoge posjetioce, poglavito nautičare

u kojoj od slikovitih lučica, ta pogrešna predrasuda nestaje. Zaseoci čvrstih kamenih kuća naziru se uredno poslagani uz obalu ili uz polja

plodne zemlje u unutrašnjosti. Te oaze života naglo ožive dolaskom proljeća, a ubrzo zatim Kornati postaju pretijesni za sve one koji inače dolaze ili su tek otkrili tu *terru incognitu*. Posebna živost zavlada na Kornatima u danima jematve, berbe grožđa. Stoljetne navike i već zaboravljeni običaji ne samo da su obnovljeni nego su protkani novim sadržajima koje nameće suvremeni turizam. Dani jematve na Kornatima dani su kada jata nautičara nadmašuju jata galebova. No ti su dani i svojevrsna naznaka svršetka glavne turističke sezone, dolazak jeseni i odlazak posljednjih maslinara ili najupornijih nautičara. Konačno, podsjetimo kako su ljubitelji podmorja i ronilačkih športova suglasni kako su Kornati bez premca u ovom dijelu Sredozemlja. Sve to, i još više nespomenutog, razlozi su da su Kornati, točnije, Donji Kornati 1980. godine proglašeni nacionalnim parkom. Treba naglasiti da više od polovice površine parka pripada moru i podmorju, pa je logično i opravdano reći da su Kornati i morski ili marinski park. Upravo zbog činjenice da su Kornati "kamen i more, val i žal", u jednoj legendi, živio na Kornatima, kaže se da je upravo ovdje, u tim labirintima Kornata, barka progovorila Čovjeku: "Čuvaj ti mene od kopna, ja ću tebe od mora". Zaključimo, turisti i prirodnjaci, ljubitelji prirode, mora i podmorja, domaći i oni iz dalekih krajeva i zemalja suglasni su da su Kornati veličanstveno i neponovljivo djelo prirode, otočje na koje je očuvana izvorna ljepota i iskonska snaga prirode, pa posjet Kornatima, jednostavno, obogaćuje život. ■

Suhozidi ili "kornatski meridijani", kako neki kažu, dokazuju dugu povijest ovčarenja, a za neke se smatra da su ih gradile "ilirске ruke"

PLITVIČKA AKCIJA JE USPJELA

Hrvatsko vrhovništvo s dr. Franjom Tuđmanom na čelu potpuno je pravilno procijenilo da su događaji u Pakracu bili režirani u Beogradu i da im je cilj bio proširenje kontrole Srba nad što većim područjem Hrvatske prije nego što JNA krene u otvorenu agresiju. Zato će 2. ožujka dr. Tuđman uputiti pismo Predsjedništvu SFRJ u kojem, među ostalim, kaže: "Imamo dokaze da su u pripremi svih zbivanja u Pakracu, koji su kulminirali razoružanjem pripadnika policajaca hrvatske nacionalnosti sudjelovali visoki oficiri JNA". Ono što će biti novost u komuniciranju hrvatskoga predsjednika s Beogradom bit će prijetnja o uključivanju međunarodne zajednice, što će on izreći riječima: "U suprotnom bili bismo prisiljeni obratiti se međunarodnim tijelima za utvrđivanje istine, to više što u svezi s pakračkim događajima ima u drugim mjestima tzv. Krajine širenja akcija protiv ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske".

Na primjeru Pakraca moguće je utvrditi da su djelovanja zapovjednika JNA na terenu, lokalnih Srba i nalogodavaca iz Beograda bila provjeravana i usklađivana na terenu, što će daljnji događaji u ožujku potvrditi.

Bilo je očito da se prijeti vojnim udarom i ratom i da su rezultati demokratskih izbora, po kojima je volja naroda jasna, u opasnosti. O ovome je jasno progovorio tzv. Štab vrhovne komande Oružanih snaga SFRJ 19. ožujka iznoseći, s pozicija sile, svoje uvjete za rasplet "jugoslavenske krize". Na to je odmah sljedeći dan reagiralo "Vijeće za narodnu zaštitu i zaštitu ustavnog poretka" pod predsjedanjem dr. Franje Tuđmana tvrdeći da želi znati "tko stoji iza nepotpisanog priopćenja štaba Vrhovne komande o proglašavanju izvanrednog stanja i o mobilizaciji". Raspravljalo se i o ostavci Borisava Jovića i njegovu govoru pred Skupštinom Srbije, u kojemu je nastavio ratnohuškačku retoriku. Bez obzira na sve pokušaje hrvatskoga vrhovništva da se mirnim putem nađe rješenje, jugosrbijansko vrhovništvo radilo je i dalje na svojem planu stvaranja velike Srbije.

Novo vježbanje upotrebe JNA na terenu u vođenju "unutrašnjeg rata" uz potporu Srba u Hrvatskoj događa se 25. ožujka 1991., kada srpski ekstremisti

Spomen - obilježje Josipu Joviću prvoj paloj žrtvi za slobodu Hrvatske na Plitvicama

organiziraju tzv. miting istine, a kojemu je cilj pripajanje poduzeća Nacionalni park "Plitvička jezera" tzv. SAO Krajini. Nastavak ovih nelegalnih i protuustavnih aktivnosti bilo je stavljanje pod kontrolu cijelog područja Nacionalnog parka Plitvice i obilježavanje "zauzetog" zastavama tzv. SAO Krajine. Tada, kada je SAO milicija" stavila pod kontrolu hotele i upravne zgrade, 29. ožujka, na Plitvicama se nalazilo 214 gostiju i očekivao se dolazak još 150-ero talijanskih turista, a bilo

je najava da će za Uskrs hoteli biti puni.

Na Veliku subotu, 30. ožujka 1991., svi zapovjednici postrojbi Hrvatske policije za posebne namjene pozvani su sa svojim zapovjednikom Markom Lukićem u Banske dvore k predsjedniku Republike dr. Franje Tuđmana. Tada je Marko Lukić predstavljen kao novi zapovjednik svih postrojbi za posebne namjene. Izvršena je analiza djelovanja hrvatskih specijalaca u Pakracu i predsjednik im je odao priznanje. Marko Lukić nastavlja:

"Nakon što je odao priznanje svim sudionicima, predsjednik je sve nazočne iznenadio novom zapovijedi koja je bila jasna, odlučna i konkretna, jer je doslovno rekao: *Želim da Plitvice sutra ujutro budu pod našom kontrolom!* Već od ranije sam znao da, kada predsjednik nešto odluči, tu nema pogovora i može se samo razgovarati o tome kako to izvesti". Kako to izvesti, dogovoreno je na sastanku na Tuškancu, uz nazočnost ministara Martina Špegelja i Josipa Boljkovca.

Dok se hrvatske Oružane snage dogovaraju kako i što učiniti da se izvrši dobivena zapovijed, i JNA je provodila svoje pripreme po kojima nije bilo milosti za hrvatske policajce. O tome će nakon svega svjedočiti, 3. travnja 1991., u svojoj posebnoj izjavi za javnost pobjegli oficir JNA Ivan Medvidović iz vojarne u Delnicama. Medvidović kaže: "JNA je znala točan broj pripadnika MUP-a na području cijele Hrvatske. Određene su bile i jedinice koje će loviti policajce u eventualnom bijegu iz okruženja. Planom je bila predviđena čak i likvidacija policajaca koji su regulirali promet. Termin 'potući' upotrijebljen je u doslovnom značenju". Medvidović je, prema vlastitim riječima, pred nadređenima reagirao riječima: "Ako se koga mora ubijati, neka se ubija ona banda, a ne redarstvenici". Medvidović je nakon toga uhićen, a njegova jedinica pozvana je da odloži oružje. Premješten je, uz ponižavanje, iz Otočca u Delnice, odakle je tijekom noći

uspio pobjeći. Uvjeti u kojima je akciju trebalo izvesti, visoki snijeg, Uskrs, kao i to da pobunjenici drže čvrste objekte, razlog su potpunom iznenađenju. Lukić kaže: "Prvi korak koji sam poduzeo jest slanje manje skupine ljudi koji imaju zadatak neopaženo prići neprijatelju iza leđa". Sudionik akcije, Martin Omrčanin, priča: "Mi smo se te noći provukli ispod koranskog mosta i čekali daljnju zapovijed. Bili smo im iza leđa i kada su naši krenuli, 31. ožujka u 5 sati ujutro, mi smo našima osigurali prelazak koranskog mosta". Marko Lukić kaže da je zapovjednik antiterorističke postrojbe "Lučko" tada bio Mladen Markač, koji je imao tešku upalu pluća, no bio je u Lučkom i iz postelje pripremao akciju. Na terenu ga je zamijenio pomoćnik Slavko Butorac, koji će, dakle, voditi "Lučko".

Za akciju su planirane i postrojbe "Rakitje" i "Kumrovec", no na "Kumrovec" se nije moglo računati zbog birokratskih i subjektivnih problema, pa se Lukić odlučio za "Rakitje", čiji su pripadnici bili vrlo uspješni u Pakracu. Zapovjedniku Josipu Luciću dao je ovaj zadatak i bio je uvjeren da će on sa svojim suradnicima to izvesti. Tražio je od njih da budu spremni za brz pokret i izvršenje zadatka. Sam Josip Lukić o tome kazuje: "Ja sam na Veliku subotu oko 10 sati prije podne preuzeo zapovjedništvo od Darka Rukavine, koji je preuzeo dužnost u skupini Martina Špegelja i nakon toga odlazim obitelji. Nisam ni ušao u kuću kada sam hitno pozvan da se javim u Vladu

Republike Hrvatske, koja je zasjedala pod predsjedanjem dr. Franje Tuđmana. Tamo ću saznati o predsjednikovoj zapovijedi u kojoj je najprije rečeno da idemo u tadašnju Titovu Korenicu, no to je brzo ispravljeno u to da na Plitvicama moramo uspostaviti policijsku postaju". Raspoloživa su sredstva četiri oklopna vozila, a sve drugo, ljudi i potrebna sredstva, prevezeno je autobusima. Lukić, na kraju, kratko kaže da je sve krenulo u pet sati ujutro i da je postignuto potpuno iznenađenje, a akcija je završila u tri sata, te da je Josip Jović poginuo na samom kraju akcije u osam sati i pet minuta u blizini zgrade pošte.

Za potporu akcije bile su zadužene policijske uprave Karlovac i Gospić, koje su imale zadatak uspostaviti javni red i mir na Plitvicama, ali i na širem području svoje odgovornosti. Svi koji su sudjelovali u akciji ističu brzinu i iznenađenje, ali i tugu zbog pogibije svojeg suborca Josipa Jovića.

Oko 11 sati toga dana na Plitvice je izašla oklopna postrojba JNA kojom je zapovijedao Ivan Štimac, no u kasnijim pregovorima bilo je očiti da glavnu riječ vode dva pukovnika za koje Marko Lukić kaže da su nastupili "arogantno i samouvjereno", no i to da su dobili odgovor koji je pokazao da je Hrvatska odlučna tu uspostaviti svoju policijsku postaju. Zapovjednik postaje je Županjac Tomislav Iljić i tu će Hrvatska policija sljedećih dana djelovati u vrlo složenim uvjetima, s čim su se u Beogradu, iako teška srca, morali složiti. Važno je zaključiti da je Hrvatska i ovaj put, kao i u Pakracu, pokazala svoju odlučnost, što je JNA i njezine sljedbenike suvremene četnike prisililo na razmišljanje kako dalje. ■

VIJESTI IZ MANJINSKIH ZAJEDNICA

Makedonija

HRVATI POSTAJU PRIZNATA MANJINA

Hrvati, za što postoji politička volja, mogli bi uskoro dobiti status nacionalne manjine, izjavio je 21. travnja u Skoplju Slavko Leban, pomoćnik hrvatske ministricе vanjskih poslova i europskih integracija. Po Lebanovim riječima, očekuje se potpisivanje sporazuma koji bi Hrvatima omogućio ista prava i zaštitu koju manjine, i Makedonci, već imaju u RH.

Vojvodina/SiCG

UPISI U PRVE RAZREDE

U travnju su se osnovnoškolci u Subotici počeli upisivati u hrvatske prve razrede. Poticaj upisu dao je i putem Programa na hrvatskom jeziku Radija Subotice Ivan Stipić, član IO Hrvatskoga nacionalnog vijeća, krovne udruge hrvatske manjine. U subotičkoj općini, u četirima osnovnim školama, redovnu nastavu na hrvatskom jeziku prati 150 đaka.

MJESTO GDJE SE UČI HRVATSKA POVIJEST I HRVATSKO JEDNISTVO

“Ovo je mjesto gdje se uči hrvatska povijest i hrvatsko jedinstvo. Podjele su nas preskupo koštale i neka se nikad više ne ponove.

— potpredsjednica Sabora Đurđa Adlešić

U nedjelju 14. svibnja na Bleiburškom se polju okupilo više od 7 000 ljudi iz svih krajeva Hrvatske, BiH i svijeta kako bi dostojanstveno obilježili 61. godišnjicu najveće tragedije u povijesti hrvatskoga naroda. Jer, masovnom ubijanju na samom licu mjesta slijedili su brojni križni putovi, kolone smrti, logori i pogubljenja diljem Slovenije i Hrvatske, gdje je život izgubilo stotine tisuća uglavnom mladih Hrvata i Hrvatice ostavivši za sobom mnoge stotine tisuća ožalošćenih, obespravljenih i progonjenih roditelja, djece, rodbine i prijatelja. Dakle, uništena je cijela jedna domoljubna generacija kako bi izvršitelj zločina, komunistička Ju-

goslavija, mogla postati i opstati gotovo pola stoljeća. U tom režimu spomenuti je zločin postao je tabu-tema, a sjećanje na Bleiburg čuvala je od javnog zaborava samo iseljena Hrvatska, a ovdje konkretno Počasni bleiburški vod, kao što je naglasio jedan od govornika.

Skup je održan pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora. U ime Vlade RH nazočio je potpredsjednik Damir Polančec, a izaslanik Predsjednika Republike bio je pomoćnik njegova savjetnika Vladimir Lončarević. U ime pokrovitelja nazočili su potpredsjednik Sabora dr. Darko Milinović i potpredsjednica Đurđa Adlešić. U svojem govoru ona je istaknula: “Moramo osuditi zločin, ali svaka odgovorna vlast ne smije se zadovoljiti samo polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća jednom godišnje. Moramo reći tko

su bili egzekutori i naredbodavci, osuditi i kazniti zločince i totalitarni režim koji je to dopuštao”, dodajući da hrvatski narod mora učiti iz svoje povijesti kako bi imao sigurnu budućnost. Pozvala je povjesničare i znanstvene institucije da dokraja rasvijetle istinu o Bleiburgu, te istaknula potrebu za hrvatskim jedinstvom: “Drago mi je da ovdje vidim dosta mladih ljudi, jer ovo je mjesto gdje se uči hrvatska povijest i hrvatsko jedinstvo. Podjele su nas preskupo koštale i neka se nikad više ne ponove”. Govor Đurđe Adlešić popraćen je dugotrajnim pljeskom. Nazočili su i brojni drugi uglednici iz hrvatskoga političkog i javnog života

Skup je vodio don Ante Kutleša, ravnatelj Ureda za inozemnu pastvu HBK, a svečanu je misu predvodio mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački uz koncelebraciju petnaestak hrvatskih svećenika. U svojoj propovijedi mons. Mrzljak podsjetio je na nedavnu rezoluciju Vijeća Europe, kojom se osuđuju komunistički zločini: “Njene riječi, međutim, nisu dovoljno odjeknule u Hrvatskoj. Pitam se zašto u Hrvatskoj nema snage ili političke volje da se to razdoblje prepusti povijesti, kako bismo neopterećeni išli naprijed”. On je također istaknuo da hrvatski antifašizam mora u sebi uključivati i antikomunizam.

Idriz efendija Bešić, glavni imam iz Gunje, u ime Islamske zajednice u RH održao je molitveni nagovor, spomenuvši se vrlo velikoga broja bleiburških žrtava islamske vjeroispovijesti. Nazočnima su se obratili i Martin Raguž, predsjednik Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, te mr. Tomislav Vujeva u ime Počasnoga bleiburškoga voda. Don Ante Kutleša na kraju je zahvalio pokroviteljima, organizatorima, Počasnom bleiburškom vodu i Klubu hrvatskih povratnika iz iseljeništa, austrijskim vlastima-domaćinima, njihovoj policiji i Crvenom križu, medijima, a posebno HRT-u u koji je uživao prenosio događanje, zatim gostima i svima koji su i ove godine došli uveličati ovo okupljanje. Zatim su uz najavu s pozornice, brojna izaslanstva i pojedinci položili vijence i zapalili svijeće na spomenik bleiburškim žrtvama. U ime HMI-a vijenac su položili Domagoj Ante Petrić, zamjenik ravnateljice, i Nenad Zakarija, urednik časopisa *Matica*. Skup je prošao mirno i dostojanstveno, a i Bog ga je blagoslovio lijepim vremenom. ■

Napisao **Nenad Zakarija**

Hrvatska zajednica Düsseldorf

- ambasador Hrvatske

U Düsseldorfu je na poticaj Ujedinjenih Hrvata osnovan "Hrvatski klub". Želja je inicijatora da se ovdje okupljaju svi Hrvati kako iz Düsseldorfa tako iz okolice, bez obzira na stranačku pripadnost.

Proslava 10. travnja 1962.

Hrvatska zajednica u Düsseldorfu počela je djelovati davne, 1958. godine dolaskom Hrvata emigranata u taj njemački grad Sjeverne Rheine i Westfalije. Kao prva hrvatska udruga u gradu osniva se 1960., u okviru Ujedinjenih Hrvata Njemačke (UHNJ) Ujedinjeni, pod imenom Ogranak UHNJ e.V. "Ivo Mašina" Düsseldorf.

Druga bitna Hrvatska zajednica u Düsseldorfu utemeljena je potkraj 1961. kao "Duhovna služba za Hrvate" u ovlasti Kölnske biskupije pod vodstvom fra Krste Šušnjare, uz potporu velečasnog Franje Lodete iz Essena, fra Dominika Šušnjare iz Münchena, te fra Ivana Bagarića i već spomenutog ogranka "Ivo Mašina" u samostanskoj crkvi Oststrasse. Tako je počela djelovati Duhovna služba za nas Hrvate u gradu Düsseldorfu, najprije s povremenim, a poslije s redovitim

misama na hrvatskom jeziku. Tih davnih šezdesetih godina vlč. Dominik Šušnjara i fra Ivan Bagarić vjenčali su brojne hrvatske parove; 1962. Hurčake, Markuline, Matiče itd., a potom su 1963. i krstili prvu hrvatsku djecu rođenu u Düsseldorfu, među kojima su Tomislav Hurčak, Tihomir Matić, Josip Horvat i drugi. S obzirom na činjenicu da Duhovna služba nije bila registrirana u rangu župe, obred vjenčanja i krštenja obavljali su hrvatski svećenici, a registracija se obavljala u njemačkoj župi boravišta osobe.

Treći događaj važan za nas Hrvate bilo je osnivanje "Hrvatske socijalne službe" koju 1961. pokreće poznati gospodin Berislav Đuro Deželić, Hrvat s njemačkim državljanstvom. Mnogima je, uz Milana Ilićića i njemačkog odvjetnika Schetlera, poznat i kao organizator obrane zatočenim Hrvatima u Bonnu.

Četvrti važniji događaj zbio se 1962., kad je osnovan Kroatische klub – Hrvatski klub Düsseldorf. Ideja o Klubu rodila se u ogranaku UHNJ "Ivo Mašina"

PROSLAVA U DÜSSELDORFU

Dana 21. srpnja o. g. održana je svečanost početka rada ogranka Ujedinjenih Hrvata Njemačke "Ivo Mašina" u Düsseldorfu. Svečanost je počela Sv. Misom u prostorijama franjevačkog samostana, koju je služio vlč. Ivo Bagarić u prisustvu 74 Hrvata i Hrvatice iz Düsseldorfa i okolice. Bili su prisutni kao gosti predstavnici HDÖ – a iz Münchena i nekoliko pojedinaca iz Kölna.

Po završenoj Službi Božjoj posvećene su dvije društvene zastave ogranka. Nakon toga prisustvo je pozdravilo i zahvalilo im se na posjeti. Drago Abitić, te iznio svrhu i zadatke novooosnovanog ogranka.

Ova proslava ogranka Ujedinjenih Hrvata je tako ier jedna karika u pripremanju naše emigracije za hrvatsku revoluciju. Zadaća je društva okupiti Hrvate u Düsseldorfu i okolini, koji su voljni spremati se za predstojeću borbu i sutra u njoj učestvovati. Društvo je uzelo ime mladog hrvatskog revolucionaraca Ivo Mašine i on mu je zvezda vođila u radu za Hrvatsku.

Na svojim prvim sjednicama društvo je odlučilo osigurati Hrvatski Klub u Düsseldorfu za sve Hrvate, bez obzira na stranačku pripadnost i uvjerenje. Na taj način društvo otvara stazu među Hrvatima ovog područja, koja je u ovim teškim vremenima danima aktualna za dobru perspektivu buduće borbe.

Čestitamo voditeljima i članovima društva "Ivo Mašina" i želimo, da ostvare svoju rodoljubnu misiju na korist Hrvatske.

S posvete društvenih zastava u Düsseldorfu.

Pripremio: **Josip Horvat**

Ispred izloga Hrvatskog kluba: Vinko Erceg, Marijan Begić i Senko Markulin

Düsseldorf – točnije, u krugu prijatelja i članova kluba Franje Borasa, Vinka Ercega, Vinka Kneza, Senka Markulina, Marka Viduke, Josipa Horvata i gastarbajtera Gabrijela Hurčaka. To je vrijeme u kojem se vodi poznati Bonnski proces 26-orici Hrvata kojima se sudi zbog zauzimanja i uništavanja bonnske Yu ambasade godine 1961. Hrvatski klub ima čitaonicu, prostor za igranje šaha i prostor za druženje. Hrvatski je klub dospio i na njemačku televiziju, i to u glavni dnevnik 12. ožujka 1963. u reportaži o započetom

sudnju “eksil Kroaten” koji se povezuje s prikazivanjem filma o proglašenju NDH - 10. travnja 1941. u Zagrebu. U istom se izvješću spominje letak Hrvatskog kluba iz Düsseldorfa, koji se dijeli u središtu Bonna i ispred Zemaljskog suda nazočnim novinarima.

Peto važno vrijeme jest vrijeme u kojem dolazi do osnivanja “hrvatskih katoličkih misija” (HKM), koje se osnivaju na temelju “dogovora” Yu Biskupske konferencije i države. Neslužbeno HKM preuzima dotadašnju “Duhovnu službu” i brigu za katoličke, tj. hrvatske gastarbajtere. Nažalost, do danas službena crkva (HBK) nije priznala prethodnu organiziranu “Duhovnu službu”. Sve te zgrade i nezgode nikada nas nisu spriječile u radu pa, s priznanjem ili bez njega, idemo dalje. Šesti važan događaj u životu düsseldorfske Hrvatske zajednice jest osnivanje Hrvatske kulturne zajednice. Tu kulturnu potrebu Hrvata realizirali su gospoda Josip Tišljarić i Valent Purić s prijateljima. Uspjeh i realizacija svakoga projekta

pa i ovog zahtijeva veliki trud pojedinaца, pa kad tu dodamo i one političke, mnogi bi kazali “hvala lijepa”. Danas tek shvaćam koji smo veliki posao obavljali u vremenu kad je mnogo toga izgledalo nedohvatljivim i nemogućim, a i za život opasnim. Sedmi je važan događaj osnivanje NK Kroatie. Projekt koji je zamišljen kao sljednik ugašenog Hrvatskog kluba, ostvaruje se na poznatom sportskom terenu DJK Rheinfranken. Projekt kluba realizirali su Josip Horvat, Vinko Knez i Marijan Vranić u jesen 1970. godine. Ime Kroatia i poznata represija propale države nisu uspjeli spriječiti veći broj gastarbajtera iz kojeg smo u konačnici i regrutirali igračku jezgru, trenere i ostalo potrebno za funkcioniranje momčadi. Da je ta inicijativa bila dobra i potrebna, govori sama činjenica za sebe, jer i danas ta “Kroatia”, unatoč brojnim problemima, zastupa hrvatske boje pod dorađenim imenom “NK Croatia 70 Düsseldorf”.

Nagrada, za sve nas i našu zajednicu jesu zbivanja 1990. Taj dugogodišnji rad i trud prerasli su u oduševljenje i dodatnu energiju koja se zrcali u svemu onome što smo odradili na dobrobit i uspjeh Domovine. ■

HRVATI U SVIJETU

Rusija

HITREC OV FILM U MOSKVI

Na Moskovskom festivalu, po važnosti jednakom onima u Cannesu i Berlinu, bit će prikazan film “Snivaj, zlato moje” Nevena Hitreca. Hirecov je film na prošlogodišnjoj Puli bio nagrađen Nagradom publike i s pet Zlatnih arena, a na 28. međunarodnom festivalu odmerit će snage s ostalim filmovima u glavnoj konkurenciji.

Slovačka/Grčka

GA VRAN PREMIJERNO U GRČKOJ I U SLOVAČKOJ

Komedija “Traži se novi suprug” Mire Gavrana bit će premijerno izvedena u Bratislavi 21. travnja, a groteska “Pacijent doktora Freuda” 28. travnja u Atini. Hrvatski književnik bit će i osobno nazočan slovačkoj premijeri svoje komedije, u prijevodu Jana Jankovića, u kazalištu West. Režiju predstave u Bratislavi potpisuje Ljubo Roman, a onu u atenskom kazalištu “Ditiramb” Mihalis Zografidis.

SAD

“REV IJA ZA SOCIJALNU POLITIKU” U SSCI-U

Najuglednija svjetska baza podataka časopisa iz društvenih znanosti SSCI, sa sjedištem u Philadelphiji, uvrstila je u svoju bazu podataka spomenuti hrvatski znanstveni časopis. Obradbu podataka iz “Revije” uredništvo Social Science Citationa započinje u svibnju.

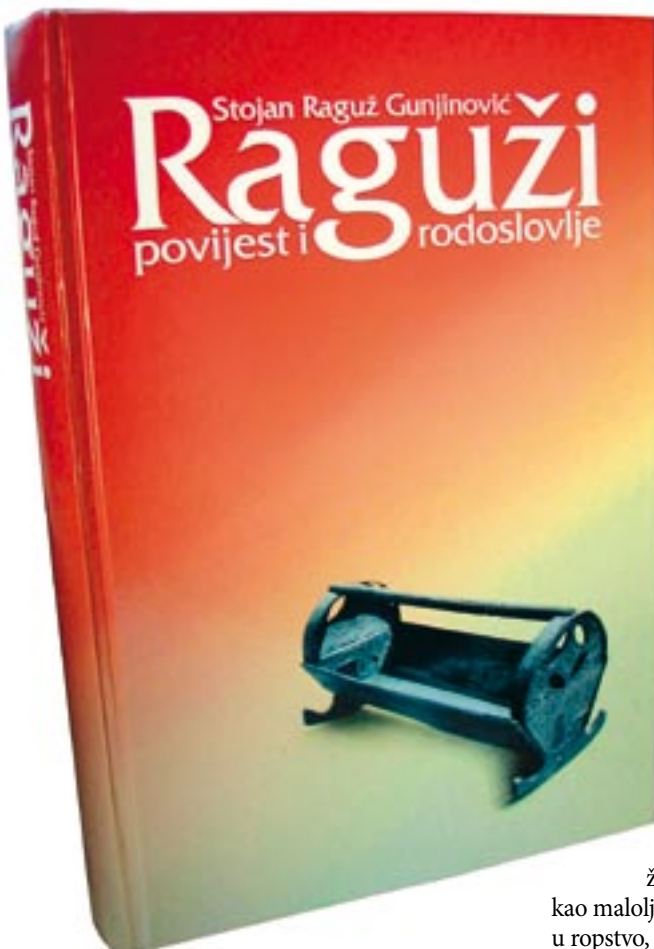
GOSPODARSTVO

Belgija

JADRANSKI PRERAĐIVAČI U BRUXELLESU

Na svibanjskom međunarodnom sajmu morske hrane (9.-11. svibnja) opet će sudjelovati i hrvatske tvrtke, ovaj put “Adria” iz Zadra, “Lustra” iz Braća, “Marimirna” iz Rovinja, “Trenton” iz Splita i rovinjski “Mirna ribolov”. Organizator nastupa je Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo HGK-a, a izlagači se bave tehnologijom preradbe ribe.

ENCIKLOPEDIJA O RAGUŽIMA

Za povijest Raguža sretna je okolnost što su podaci o nastanku roda, koji su se prenosili iz naraštaja u naraštaj, u 19. st. zapisani i tako sačuvani od mogućeg iskrivljavanja ili nestanka. Ti su dragocjeni zapisi bili autoru trag i najstarija osnova za istraživanje. Prema tim vjerodostojnim zapisima rodonačelnik svih današnjih Raguža jest Dubrovčanin Petar, rođen oko 1660., sin Petra Veselčića Latinina. Njegov buran

životni put započinje kad ga kao maloljetnika bez oca uskoci odvede u ropstvo, a zatim preprodaju, u južnu Italiju. Ondje je zabilježen u Napulju kao Petar *a Ragusa* (iz Dubrovnika). Kao odrastao čovjek, postaje slobodan i uspijeva se vratiti u domovinu. Trajno se nastanio u sjevernom predjelu Popova polja u Hercegovini. Njegovo se prezime postupno kroatiziralo, pa je tako iz talijanskog *a Ragusa* nastajalo Araguz, Raguz i konačno danas uobičajeno hrvatsko prezime Raguž. Autor je zatim izradio cjelovito i izrazito kompleksno rodovsko stablo, počevši od spomenutog rodonačelnika Petra pa sve do svih danas živućih nositelja prezimena Raguž. Autor je k tomu na fascinantnan način napisao više od tisuću biografija pojedinih Ragu-

ža koji su živjeli od kraja 17. st. do danas.

Povijest Raguža nije samo zanimljiva Ragužima. Budući da predstavlja tipičnu sudbinu većine rodova hrvatskoga juga, ogledni je primjer razvoja i napredovanja, kao i stradavanja naših ljudi, od turskih ratova i osmanlijske okupacije do ratovima bremenitog 20. st. Samo je Drugi svjetski rat rodu Raguža odnio 497 života. Također u velikom broju Raguži sudjeluju u svim poznatim hrvatskim unutarnjim i vanjskim migracijama 20. st. No, unatoč nesklonosti i bremenitoj povijesti postupno se i uspješno razmnožavaju, kako u svojoj postojbini, tako i diljem Hrvatske i svijeta. Danas ih nalazim razasute po svim svjetskim kontinentima (osim Azije)!

Kako bi što iscrpnije istražio podrijetlo i sudbine Raguža po svijetu, autor je poduzeo više velikih putovanja. Obišao se svoje prezimenjake u SAD-u, Kanadi, Australiji, Južnoj Africi i u više zapadno-europskih zemalja.

Plod toga golemog truda jednog čovjeka velebna je enciklopedija o Ragužima, knjiga kakvu, u pravilu, posjeduju samo velike vladarske obitelji. Kako nam je osobno rekao autor, mnogi je Raguži širom svijeta posjeduju i na vidnim mjestima drže izloženu u svojim domovima, ponosni na svoje hrvatsko podrijetlo. Ovaj članak valja zaključiti znakovitom izjavom Stojana Raguža: "Tko ne zna očuvati svoje, u tuđem će se izgubiti!" ■

Ako ste kojim slučajem nositelj prezimena Raguž, odnosno ako pripadate rodovskoj zajednici Raguža, sretnik ste jer je Vaše rodoslovlje istraženo i obrađeno na gotovo nevjerovatno detaljan način u knjizi Stojana Raguža Gunjinovića "Raguži – povijest i rodoslovlje" (vlastita naklada – Stolac, Požega, 2004.). Riječ je o vrlo opsežnoj knjizi velikog formata s više od osam stotina stranica, koja je izašla iz tiska prošle godine. Ta gotovo enciklopedijska monografija jednoga hrvatskog roda kapitalno je djelo hrvatskoga rodoslovlja pa smo smatrali da se svakako mora predstaviti i u Matičinoj rubrici "U potrazi za korijenima".

Autor knjige Stojan Raguž, koji živi u Požegi, a rodom je iz Kruševa kod Stoca u Hercegovini, gotovo se četvrt stoljeća bavi rodoslovnim istraživanjem svojih Raguža, jedne od najvećih rodovskih zajednica hrvatskoga juga, rasprostranjene tradicionalno u istočnoj Hercegovini, u donjem toku Neretve i u Dubrovačkom primorju.

Napisaao: **Hrvoje Salopek**

Raguži na okupu, Hrvatski dom Punchbowl, Sydney, 1994. (Slijeva) Dragutin Ante, Tomislav, autor knjige Stojan i Ivo

Otvorena i ravnopravna suradnja s hrvatskom zajednicom

“Veleposlanstvo, osim JAR-a, pokriva nerezidentno Namibiju, Mozambik, Zambiju, Keniju i Mauricijus, te radno još jedanaest zemalja Istočne Afrike i Juga Afrike: Tanzaniju, Burundi, Malavi, Svazi, Lesoto, Sejše, Ruandu, Ugandu, Zimbabve, Bocvanu, Madagaskar. U Veleposlanstvu je osam zaposlenih i sa zadovoljstvom mogu reći da imam mlade, marljive i sposobne suradnike”, naglasio je veleposlanik Picukarić

Veleposlanik Picukarić za radnim stolom

Za posjeta lijepoj i nama tako egzotičnoj Južnoj Africi, posjetila sam naše Veleposlanstvo u Pretoriji, gdje sam upoznala ljubazne djelatnike Veleposlanstva. Tom sam prigodom razgovarala s našim veleposlanikom, Ivanom Picukarićem za naš mjesečnik *Matica*.

Iz velike hrvatske zajednice u Kanadi došli ste u malu, no jedinstvenu zajednicu u JAR-u. Možete li povući paralelu između tih dviju zajednica?

— Slažem se s Vašom tvrdnjom. Gotovo sve iseljeničke zajednice imaju dosta sličnosti ili zajedničkih karakteristika, a, s druge strane, svaka je po nečemu drukčija. Znatnije doseljavanje u Kanadu i u Južnu Afriku počinje još od kraja 19. stoljeća nastavljajući se tijekom 20. stoljeća, osobito za vrijeme ili nakon

ekonomskih ili političkih kriza, odnosno ratova u domovini. U velikoj je većini riječ o ekonomskoj emigraciji, ali u znatnome broju ekonomskom je pridonio i politički čimbenik, dok je u vrlo malome broju bilo isključivo političkih emigranata. Kanadska je zajednica raspršena u dvadesetak gradova, no ipak najveći je broj (smatra se, polovica od ukupnoga broja) koncentriran oko Toronta. Ona je

raznolika, čini mi se, s osamnaest HKM-a, mnogobrojnim folklornim društvima povezanim u savez, mnogobrojnim nogometnim klubovima i drugim športskim društvima, zavičajnim društvima, kulturnim, gospodarskim, političkim i drugim udrugama građana. Postoji nekoliko hrvatskih radioprograma, izlazilo je nekoliko biltena i mjesečnih novina, neko vrijeme postojao je i lokalni televizijski program na hrvatskom jeziku. Također postoji katedra hrvatskog jezika na Sveučilištu u Waterloo, lektorat hrvatskog jezika na Sveučilištu u Torontu, dopunske škole hrvatskoga jezika od osnovne do srednje škole. Društveni je život zanimljiv, vibrantan, s mnogo događaja tijekom godine. Odvija se u više različitih krugova, koji bi se trebali povezati kao olimpijski krugovi. Slobodno mogu reći da je tako funkcionirala kanadska zajednica tijekom Domovinskog rata i borbe za neovisnost. U to vrijeme velika je većina udruga humanitarno podupirala potrebite u domovini i pomagala u promicanju hrvatskih nacionalnih interesa. Ispunjenjem ciljeva, ali i zbog “zamora”, intenzitet djelovanja donekle je smanjen, a neke su udruge po logici

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Ž. Lešić**, iz dokumentacije Veleposlanstva

Pogled na lijepu zgradu
Veleposlanstva RH u Pretoriji

stvari prestale djelovati.

Južnoafrička je zajednica vrlo značajna, a funkcionira kao jedna od kanadskih zajednica u nekom od manjih kanadskih gradova. Najveći broj hrvatskih iseljenika nastanjen je u Johannesburgu i u okolici. Siguran sam da je i južnoafrička u velikoj mjeri pridonijela slobodi i neovisnosti. Središnje mjesto zauzima HKM u Johannesburgu, s dopunskom subotnjom školom hrvatskog jezika, dalmatinskom klapom, te novoosnovanim tamburaškim sastavom.

Kako ste se prilagodili za Vas sada novim prostorima i kako su Vas primili naši iseljenici?

— Tko je jednom živio u inozemstvu, nema većih problema ako treba mijenjati adresu, zemlju življenja ili pak kontinent. Znao sam otprilike kakve ću probleme imati, ali i kako ih rješavati. Postoje mnoge kulturološke pa i civilizacijske razlike između Europe i Afrike, ali Južna je Afrika ipak ekonomski najrazvijenija afrička država i u njezinim se velikim gradovima živi i radi slično kao i u razvijenome zapadnom svijetu. Kanadsko mi je iskustvo mnogo pomoglo, prilagodba je bila brza, valjda i zbog otvorenosti i gostoljubivosti naših iseljenika, koji su uvijek nesebično spremni pomoći svakom gostu iz domovine. Ja osobno i moji suradnici iz Veleposlanstva izvrsno smo primljeni.

Kakva je suradnja Veleposlanstva s hrvatskim iseljenicima?

— Jedan od prioriteta mogega rada jest otvorena i ravnopravna suradnja s hrvatskom zajednicom. Moji su pret-

hodnici također veliku važnost pridavali suradnji sa zajednicom, pa na takvim temeljima nije teško nastaviti, a pokušat ćemo napraviti iskorak dalje. Veleposlanstvo će poticati i podupirati dobre projekte iseljeničstva koji služe očuvanju hrvatske tradicije, kulture, jezika. Osim toga, poticat ćemo mlade studente da se odluče učiti hrvatski jezik ili studirati u Hrvatskoj. Poticat ćemo promišljen povratak nekih iseljenika na realnim temeljima. Dakako, tražit ćemo pomoć iseljenika u nekim našim kulturnim ili gospodarskim projektima, koja vjerujem da neće izostati.

Također, želim istaknuti da će Veleposlanstvo ponovno potaknuti iseljenike koji imaju školsku djecu na upis u subotnju dopunsku školu, koja zahvaljujući potpori Ministarstva obrazovanja i prosvjete postoji od godine 2000. i održava se u prostorijama hrvatske župe u Johannesburgu. Nastavu vodi iseljenica Mirjana Lukačević, profesorica hrvatskog jezika, inače sada ugovorna lokalna djelatnica Veleposlanstva.

Koliko je uposlenika u Veleposlanstvu?

— Zbog političke važnosti zemlje primateljice u subregiji i regiji, velikoga broja zemalja koje se iz Pretorije pokrivaju, te zbog znatne hrvatske zajednice u JAR-u, Vlada RH je, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, podigla kategoriju ovog veleposlanstva. Ukupno je osam zaposlenih, imam tri suradnika diplomata, a, osim njih, u Veleposlanstvu rade dvije iseljenice u svojstvu lokalnih ugovornih

djelatnica. Sa zadovoljstvom mogu reći da imam mlade, marljive i sposobne suradnike.

Koje područje pokriva Veleposlanstvo?

— Veleposlanstvo, osim Južnoafričke Republike, pokriva nerezidentno Namibiju, Mozambik, Zambiju, Keniju i Mauricijus, te radno još jedanaest države Istočne Afrike i Juga Afrike (Tanzanija, Burundi, Malavi, Svazi, Lesoto, Sejšeli, Ruanda, Uganda, Zimbabve, Bocvana, Madagaskar).

Koliko Južnoafrikanci znaju o Hrvatskoj?

— JAR je zemlja velikih potencijala i velikih suprotnosti. Bez obzira na nastojanje južnoafričke vlade za socijalnom pravdom, nastojanja za boljim obrazovanjem, iskorjenjivanjem bolesti, s jedne strane imate vrlo bogatu manjinu, a, s druge, veliki postotak stanovništva koje živi u velikoj bijedi i siromaštvu, svakodnevno se boreći za preživljenje. U takvim je uvjetima iluzorno očekivati da neobrazovani i siromašni znaju za Hrvatsku, i bilo kakva akcija usmjerena prema njima nema učinka. Srednja i viša klasa kudikamo više zna o nama. U upoznavanju hrvatskih prirodnih ljepota i turizma veliki pomak učinila je reklama Hrvatske turističke zajednice na CNN-u te prilozi o Hrvatskoj na SABC, nacionalnoj javnoj televiziji. Uspješnost te kampanje dokazuje znatno povećanje broja izdanih viza južnoafričkim državljanima u posljednjih nekoliko godina.

Kakva bi bila Vaša poruka iseljenim Hrvatima u JAR-u i hrvatskim iseljenicima diljem svijeta?

— Neka nastave i djelovati onako kako su godinama radili u za njih mnogo težim vremenima, složno, srčano i s mnogo mara. Važno bi bilo da ciljeve djelovanja i metode prilagode novim vremenima i izazovima s kojima su oni kao pojedinci i zajednica suočeni u zemljama u kojima žive, ali da isto tako prate zbivanja u domovini i potpomažu svekoliki napredak Hrvatske. Veleposlanstvo u Pretoriji nastojat će dostojno predstavljati RH, ne samo u zemljama u kojima smo akreditirani nego ćemo i djelotvorno obavljati naše funkcije i pružati pomoć našim iseljenicima i državljanima koji se ovdje zateknu. ■

“Hrvatska ima sreću što ima ovakvu domoljubnu dijasporu”

“Mora se računati na hrvatsku dijasporu, jer ona može biti motor gospodarskog, socijalnog, demokratskog i demografskog razvoja Hrvatske”, naglasio je hrvatski iseljenik iz Švedske Josip Zorica

Povezivanje iseljene i domovinske Hrvatske od bitne je važnosti za gospodarski, socijalni, demokratski i kulturni razvoj Hrvatske. Iseljništvo je, uz hrvatski šport gotovo najbolji prezentant Hrvatske u svijetu. Napomenuo bih kako je hrvatsko iseljništvo već jednim dijelom integriralo Hrvatsku u EU formirajući kulturno-umjetnička i športska društva u državama EU. Mišljenja sam da bi u integracijske procese trebalo uključiti zainteresirane stručnjake, poduzetnike, političke i kulturne djelatnike iz hrvatskog iseljništva. Dakle, nema potpune perspektivne budućnosti bez uključenosti hrvatskog iseljništva u financijski, gospodarski i socijalni razvoj Hrvatske. Isto tako ona može biti važan čimbenik u demografskom razvoju Hrvatske - naglasio je iseljeni Hrvat Josip Zorica, za nedavna posjeta Hrvatskoj matici iseljenika. Tom je prigodom za naš mjesecnik *Matica* dao intervju u kojemu je govorio o organiziranosti Hrvata u Švedskoj, ali se osvrnuo i na 10. Opći sabor HDZ-a u Vukovaru na kojemu je nazočio, a o dojmovima sa Sabora kaže: “Na 10. Općem saboru HDZ-a u Vukovaru pokazane su učinkovitost i odlučnost vodstva s dr. Ivom Sanaderom na čelu i članova HDZ-a za daljnje bitke za boljitak Hrvatske u gospodarskom, socijalnom i demokratskom razvoju”.

Josip Zorica-Bili radi kao urednik i voditelj hrvatskog radija NK Croatia Malmö, član je Središnjeg odbora HDZ-a iz Koordinacije HDZ-a Švedske, gdje zastupa osam europskih koordinacija stranke. Zanimljivo je napomenuti da ovaj naš istaknuti hrvatski iseljenik piše

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**, iz obiteljskog albuma J. Zorice

Josip Zorica prigodom posjeta HMI

lirske pjesme na hrvatskom i švedskom jeziku. Omiljene su mu teme: domovina, rodni kraj, djetinjstvo, prirodne ljepote. Pjesme su mu objavljene u zbornicima pjesama u izdanju KLD-a Rešetari iz Rešetara, a one na švedskom jeziku objavljivane su mu u švedskim tjednim novinama. Kada govorimo o literarnom stvaralaštvu ovoga pjesnika, spomenimo njegovu najpopularniju pjesmu “Tuđ u tuđini”, koja oslikava stanje hrvatskog iseljništva u Hrvatskoj.

ŠPORTSKI KLUBOVI I FOLKLORNA DRUŠTVA OGLEDALO HRVATA

Po mišljenju Josipa Zorice, ogledalo Hrvata u Švedskoj su športski klubovi i folklorna društva. “To su živi centri za promidžbu hrvatske kulture i sporta. Hrvatske folklorne skupine iz Švedske svoje umijeće pokazuju na Smotri hrvatske kulture koju jednom godišnje organizira Hrvatski savez, krovna organizacija hr-

vatskih društava i klubova., kazao je Zorica, ističući kako je hrvatski folklor prepoznatljiv u Švedskoj zahvaljujući hrvatskim folklornim društvima koja na raznim švedskim festivalima promiču hrvatsku kulturnu baštinu.

“Gotovo najbolji prezentant i lučonoša hrvatstva na tlu Skandinavije jesu hrvatski nogometni klubovi. Najuspješniji hrvatski nogometni klub u Europi je “Croatia” iz Malmöa, koji su osnovali iseljenici, odnosno hrvatski politički emigranti, 26. studenoga 1962. Spomenuti je klub godine 1990. ušao u drugu nogometnu ligu Kraljevine Švedske. Bilo je to vrijeme kada se stvarala neovisna i demokratska hrvatska država. Zlatna momčad NK Croatie tada je igrala srcem i dušom za “Lijepu našu”. Valja spomenuti da je tih, 90-tih u NK Croatiai igralo čak 80% Hrvata iz Hrvatske i BiH, te da danas spomenuti nogometni klub igra u petoj Švedskoj nogometnoj ligi i da u toj

nogometnoj ekipi igra oko 40% igrača hrvatske nacionalnosti” pojasnio nam je naš sugovornik.

Važnu ulogu u očuvanju nacionalnog identiteta svakako ima i hrvatski radio NK Croatia Malmö, koji je utemeljen 1982. godine. “Sve do stvaranja samostalne hrvatske države ovaj je radio bio simbol otpora protiv komunističke diktature. Političke radioemisije uspješno je vodio Ivica Knez gotovo punih deset godina, upozoravajući švedske političare na podjarmljenost Hrvatske”, istaknuo je Josip Zorica, koji zajedno s Josipom Zelićem uređuje i vodi radioemisije tog domoljubnog radija.

VEĆA POVEZANOST DOMOVINSKE I ISELJENOM HRVATSKOM

No, unatoč brizi o korijenima i čuvanju nacionalnog identiteta Hrvata u Švedskoj, gdje živi oko 70 000 naših sunarodnjaka, sve je više prisutna asimilacija mladih u tamošnje društvo. “U Švedskoj je prisutan trend integracije hrvatske mladeži, toliko karakterističan za sve Hrvate u iseljeništvu. Donekle je to i razumljivo jer hrvatska mladež u Švedskoj planira ondje

Josipova djeca: Ivan Petar i Helena Zorica, sudionici HSI “Zadar 2600.”

živjeti, učiti i raditi. A što bi drugo i planirali budući da hrvatska država za hrvatsku mladež u iseljeništvu nema adekvatne projekte i programe pomoći, povratka i sl. Hrvatske zajednice, hrvatski konzularni uredi, Odbor za useljništvo i Ured za iseljništvo pri MVP-u i EU trebaju biti više angažirani u povezivanju iseljene i domovinske Hrvatske. Adekvatnim projektima i programima treba omogućiti hrvatskom iseljeništvu povratak, ulaganje i studiranje u Hrvatskoj. Isto tako Hrvati iz dijaspori moraju biti više angažirani u iznalaženju načina uključivanja u razvojne procese. Osnivanje razvojne banke iz koje bi se po povoljnim kamatama kreditiralo poduzetništvo i slično, jedna je od karika zbližavanja. Dakle, nužni su osmišljeni projekti povezivanja”, ustvrdio je Zorica. U svojem kritičkom osvrtu Josip Zorica se dotaknuo i hrvatskih političara, pa je i njima uputio nekoliko dobronamjernih savjeta.

“Hrvatski političari i dužnosnici trebaju više posjećivati hrvatsku dijasporu i time bi se konstitutivnije rješavali problemi, kao što je problem stjecanja dvojnoga državljanstva, vojne obveze i slično. Mora se računati na hrvatsku dijasporu, jer ona može biti motor razvoja Hrvatske. Često kažem da Hrvatska ima zlatno more, zlatne otoke, zlatne nacionalne parkove, zlatnu Slavoniju, zlatno Hrvatsko zagorje, ali i zlatnu hrvatsku dijasporu. Sve napredne države u svijetu ulažu golemu sredstva u razvoj turizma. A Hrvatska, ulagala ili ne u razvoj turizma, uvijek ima svoje zajamčene turiste, odnosno zlatnu hrvatsku dijasporu. Udaljavanje hrvatskog iseljništva od matične države

potezi su nerazumijevanja. Svidjelo se to komu ili ne, ali ja moram konstatirati da hrvatska država ima veliku materijalnu dobit od hrvatske dijaspori. Ona ima sreću što ima ovakvu domoljubnu dijasporu”, naglasio je sugovornik.

Što se tiče glasanja i hrvatskog iseljništva, Zorica i u vezi s tim iznosi svoja razmišljanja. Napominje kako neke političke stranke ignoriraju pravo hrvatskom iseljeništvu na sudjelovanje u parlamentarnim izborima.

“Sramna je poruka hrvatskoj dijaspori da na izbore mogu izaći samo oni koji u Hrvatskoj plaćaju porez. Hrvati iz iseljništva svake godine dolaze u Hrvatsku, kupuju kuće i stanove, kupuju građevinski materijal i, da sve ne nabrajam, koliko novca ostave u Hrvatskoj. Mora se zaustaviti trend ignoriranja hrvatske dijaspori i treba je uključiti u društveno-političke procese u Hrvatskoj. Kao i do sada, treba joj omogućiti sudjelovanje na parlamentarnim izborima, kako bi imala svoje zastupnike u Hrvatskom saboru, koji bi štitili i rješavali njezine interese. Mišljenja sam da bi već jednom trebalo riješiti pitanje pojma “diaspora” i time zadovoljiti domaću i stranu javnost. Hrvati u BiH nisu hrvatska dijaspora. Oni su suveren konstitutivan narod u toj zemlji. Prema tome, nužna je promjena izbornog zakona. Nužne su dvije izborne jedinice: jedna za Hrvate u BiH i jedna za hrvatsku dijasporu”, odlučno će Josip Zorica i završava riječima: “Na kraju, valja naglasiti da svim Hrvatima, gdje god bili, treba omogućiti pravo sudjelovanja na parlamentarnim izborima. Dobit će biti obostrana”. ■

TUĐ U TUĐINI

*Tuđ, u tuđini tuđ,
Daleko od domovine mile.
Tuđ, u domovini tuđ.
Bez bratske ljubavi vrle.*

*Tuđ, sine, u tuđini.
Euro, euro, o euro.
Tuđ, sine, u domovini,
Euro, euro, o euro!*

*Silen brat sileno koraca,
Kud koraca bol baca.
Al' baca, al' koraca,
Silen brat sileno kombaca*

*Tuđ u tuđini,
Samom sebi tuđ.
Tuđ u domovini,
Svome rodu tuđ.*

*Tuđ, u tuđini tuđ,
No domovini vjeran.
Tuđ, u domovini tuđ,
Ali za domovinu spreman*

Joso Zorica-Bili

HUP-ZAGREB d.d.

hotelijerstvo, ugostiteljstvo i turizam

HUP-ZAGREB d.d. je vodeća hotelijerska tvrtka u Zagrebu u sastavu koje posluju hoteli The Westin Zagreb, Sheraton Zagreb Hotel, Four Points Panorama Hotel i Hotel International.

U cilju daljnjeg unapređenja poslovanja, u skladu s modernim međunarodnim standardima imamo potrebu za pojačanjem našeg tima, te tražimo mlade, ambiciozne osobe za radna mjesta **referent prodaje, recepcionar, kuhar, konobar i sobarica** koje mogu zajedno s nama ostvariti razvojne ciljeve i uspješne poslovne rezultate, a ispunjavaju slijedeće uvjete:

- srednja stručna sprema odgovarajućeg smjera
- obvezno najmanje 3 godine radnog iskustva na sličnim poslovima u hotelijerstvu i/ili turizmu
- razvijene organizacijske i koordinatorske sposobnosti, te inicijativnost, energičnost i usmjerenost prema rezultatima i postizanju poslovnih ciljeva
- osobnu odgovornost za ispunjavanje planova i obveza
- preciznost i pouzdanost u obavljanju zadataka
- komunikacijske vještine i uspjehe u timskom kao i samostalnom radu
- poznavanje rada na osobnom računalu
- znanje engleskog jezika u govoru i pismu, poželjno znanje još jednog stranog jezika

Osobama koje su spremne odgovoriti ovom izazovu nudimo primanja i ostale uvjete po dogovoru kao i mogućnost stručnog usavršavanja kroz programe međunarodne korporacije.

Smatrate li da možete ispuniti naša očekivanja i spremni ste prihvatiti posao u dinamičnom timskom okruženju, Vašu ponudu i životopis na hrvatskom i engleskom jeziku s fotografijom u prilogu pošaljite u roku od 15 dana od objave ovog oglasa na slijedeću adresu:

HUP-ZAGREB d.d.
(ponuda za posao)
Trg Krešimira Čosića 9
10000 ZAGREB

ili na e-mail: kadrovi@hup-zagreb.hr

HUP-ZAGREB d.d.

hotelijerstvo, ugostiteljstvo i turizam

HUP-ZAGREB d.d. je vodeća hotelijerska tvrtka u Zagrebu u sastavu koje posluju hoteli The Westin Zagreb, Sheraton Zagreb Hotel, Four Points Panorama Hotel i Hotel International.

U cilju daljnjeg unapređenja poslovanja, u skladu s modernim međunarodnim standardima imamo potrebu za pojačanjem našeg tima, te tražimo mlade, ambiciozne osobe za obavljanje odgovornih poslova u našim hotelima na pozicijama **direktor hotela, šef prodaje i šef recepcije**, koje mogu zajedno s nama ostvariti razvojne ciljeve i uspješne poslovne rezultate, a ispunjavaju slijedeće uvjete:

- VSS ekonomskog, turističkog ili hotelijerskog smjera
- obvezno najmanje 3 godine radnog iskustva na odgovornim poslovima u hotelijerstvu i/ili turizmu koji uključuju uspješno vođenje i koordinaciju zaposlenih kao i koordinaciju rukovodećeg tima u hotelu
- razvijene analitičke, organizacijske i koordinatorske sposobnosti, te inicijativnost, energičnost i usmjerenost prema rezultatima i postizanju poslovnih ciljeva
- osobnu odgovornost za ispunjavanje planova i obveza
- preciznost i pouzdanost u obavljanju zadataka
- komunikacijske vještine i uspjehe u timskom kao i samostalnom radu
- napredno poznavanje rada na osobnom računalu
- tečno znanje engleskog jezika u govoru i pismu, poželjno znanje još jednog stranog jezika

Osobama koje su spremne odgovoriti ovom izazovu nudimo stimulativna primanja i ostale uvjete po dogovoru, mogućnost ostvarenja bonusa kao i mogućnost stručnog usavršavanja kroz programe međunarodne korporacije.

Smatrate li da možete ispuniti naša očekivanja i spremni ste prihvatiti profesionalno izazovan posao u dinamičnom timskom okruženju, Vašu ponudu i životopis na hrvatskom i engleskom jeziku s fotografijom pošaljite u roku od 15 dana od objave ovog oglasa na slijedeću adresu:

HUP-ZAGREB d.d.
(ponuda za posao)
Trg Krešimira Čosića 9
10000 ZAGREB

ili na e-mail: kadrovi@hup-zagreb.hr

Dragi čitatelji Matice,

drago nam je da je Humanitarna organizacija DORA u vašem omiljenom listu ponovno dobila mogućnost da se redovito javlja i izvještava vas o svim događanjima vezanima uz naš rad.

No, prije svega, dopustite da vas kao nova ravnateljica DORE toplo pozdravim i predstavim se u nekoliko riječi. Zovem se Renata Gubić, a novu sam dužnost preuzela u svibnju prošle godine nakon odlaska dugogodišnjeg ravnatelja DORE gospodina Zdenka Mlakara na drugo radno mjesto. U DORI nisam nova osoba. Gotovo 10 godina DORINA sam volonterka, sponzorirala sam nekoliko mališana i studenata, a u posljednjem mandatu obnašala sam dužnost zamjenice predsjednice Upravnog odbora gospođe Jadranke Granić. Na poziv Upravnog odbora rado sam preuzela ravnateljstvo i dajem sve od sebe da što časnije, odgovornije i uspješnije obavljam svoj posao.

Samo da vas, dragi čitatelji, podsjetim kakva je DORA udruga. Osnovani smo prije 15 godina u okrilju Hrvatske matice iseljenika koja je naš domaćin i dandanas. U vrijeme rata i poraća pomagali smo djecu žrtve Domovinskog rata; prognane, ranjene, bez jednog ili oba roditelja. Pomagali smo djecu i mladež iz Hrvatske i dijela Bosne i Hercegovine u svim oblicima njihovih potreba. DORINA arhiva sadrži podatke o više od 5000 mališana koji su se koristili nekim od DORINIH programa pomoći. Najveću pomoć hrvatskoj siročadi pružili ste upravo vi, dragi iseljenici. Naši štićenici svoje kumove imaju diljem svijeta, a vaša im pomoć nije omogućivala samo zadovoljenje osnovnih životnih potreba. U tim teškim danima, kada su mnogi među njima izgubili sve svoje najbliže, utješno je bilo znati da negdje u svijetu imaju nekoga tko za njih mari.

Hvala dragomu Bogu, rat je iza nas. Mnogi su naši štićenici danas odrasli ljudi, i zamislite, mnogi od njih DORINI su volonteri koji ljubav i dobro koje su primili, proslijeđuju dalje. I to je velik DORIN uspjeh – u doba kad ljudi sve više jure za vlastitim interesima, mi razvijamo lanac solidarnosti, milosrđa i plemenitosti.

Nažalost, naša Domovina, teško ranjena ratnim i poratnim razaranjima i pustošenjima, još uvijek nije dostigla stupanj gospodarskog razvoja koji bi svim građanima omogućio pravo na dostojanstven život. Upravo stoga naš je ured i dalje pretrpan molbama za pomoć dječici koja zbog teške socijalne situacije nemaju normalno djetinjstvo. Neka među njima su bolesna, neka zlostavljana, neka bez roditelja, a neka, jednostavno, presiromašna.

Stoga i dalje računamo na vašu potporu, a svaki dječji osmijeh naša je plaća i nagrada.

O DORINIM programima pomoći više možete saznati na našoj web stranici www.dora.hr Svim DORINIM dobrotvorima, prijateljima, suradnicima i volonterima u cijelome svijetu od srca zahvaljujemo za sve dobro što su do sada učinili za naše štićenike, a pozivamo sve drage i dobre ljude da se priključe velikoj DORINOJ obitelji.

Renata Gubić, ravnateljica DORE

Budućih krznara, glazbalara ili graditelja plastičnih brodova nema unatoč ponudnim programima, a u sve tri godine strukovnog obrazovanja u Hrvatskoj jedva se skupi 12 dimnjačara, sedam mljekara, dva urara, 21 krovopokrivač, 67 tesara, 16 zlatara ili 27 brodskih mehaničara, što je najbolji dokaz kako mladi ni u obrtničkim zanimanjima ne znaju kako sebi osigurati perspektivu za zapošljavanje.

NAJVAŽNIJA VJEŠTINA

Frizeri, automehaničari, prodavači... trenutačno su, naime, među najsuficitarnijim zanimanjima, a zidari i ostala građevinska zanimanja, te alatničari, tokari... najtraženiji su. No, ipak, teško je o njima govoriti globalno i jamčiti koliko se u prosjeku čeka na posao, što ovisi o nizu čimbenika te o području u kojem žive, iako je posve sigurno da su nužne državne mjere koje bi, uspostavljanjem uskih veza između gospodarstva i obrazovanja, gospodarsku sliku učinile konkurentnijom, a mlade zapošljivijima, što bi umanjilo i socijalne probleme, kaže Stjepan Šafran, predsjednik Hrvatske obrtničke komore.

Upravo stoga, u sklopu nedavnoga Međunarodnog sajma "Građenje i opremanje" na Zagrebačkom velesajmu, HOK je, predstavljajući obrtništvo, promovirao i strukovna zanimanja pod geslom "Želim biti majstor". Učenicima osmih razreda koji se dvoume kamo nakon osnovne škole predstavilo se 19 strukovnih škola promovirajući struku u improviziranim obrtničkim radionicama. Općenito je mišljenje kako se u obrtnička zanimanja upisuju samo učenici koji imaju loše ocjene ili se u njih upisuju pri zadnjem upisnom roku, nakon što nisu uspjeli upisati druga željena zanimanja. No Šafran kaže da takvo

Najsuficitarniji frizeri, a najtraženiji zidari i tokari

Od 30-ak tisuća učenika trenutačno u obrtničkim zanimanjima gotovo svaki šesti uči za frizera - njih 4 378! Oko 3 100 uči ih za automehaničara, 3 029 za kuhara, 1 608 za stolara, 2 085 za konobara...

mišljenje nije dobro isticati jer ono nema veze s lošim i dobrim učenicima.

PRAVILA IGRE

Neki, jednostavno, imaju predispozicije za zanimanja u kojima se traže vještine, a manje teorijska znanja, pa bi škole, odnosno nastavnici, trebali to na vrijeme prepoznati, usmjeriti učenike i u njih probuditi radoznalost te želju za cjeloživotnim ulaganjem u razvoj vlastite karijere. Obrazovanje je, ističe Šafran, jedan od preduvjeta za konkurentnost hrvatskih obrtnika na tržištu EU. No, treba postići i odgovarajuću razinu konkurentnosti proizvoda, koja podrazumijeva svladavanje pravila igre na nekom tržištu, vještine komunicira-

nja i poslovnoga pregovaranja, modernu tehnologiju proizvodnje... - Biti konkurentan znači zadovoljiti tri glavna kriterija: kvalitetu, rok i cijenu, uz napomenu da se o kvaliteti i roku ne može pregovarati, a cijena, želimo li poslovati na EU tržištu, svakako mora biti niža - kaže on ističući da su upravo to najveći izazovi za sve sadašnje i buduće obrtnike i cjelokupno hrvatsko gospodarstvo. Tvrdnje kako će ulaskom u EU propasti svaki treći obrtnik Šafran smatra neutemeljenima. "Ni u Sloveniji se to nije dogodilo, pa vjerujem da neće ni u nas, jer smo", kaže, "pravodobno krenuli s informiranjem članstva i sa sveobuhvatnim pripremanjem" (MENAGER, 3. 5. 2006.). ■

Lani su u Hrvatskoj osmi razred završila 50 924 učenika. U stručnim školama nudila su se 434 obrazovna programa, od čega 57 za obrtnička zanimanja (trogodišnja). Pri planiranju upisa Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa naizgled jednaku pozornost obraća svim programima. No, kako su se godinama zanemarivale potrebe tržišta rada, a izlazilo se ususret željama učenika i njihovih roditelja preko lokalnih vlasti da što više djece ostane na školovanju unutar pojedine sredine, razvila se nelogična, nedjelotvorna i nekvalitetna mreža škola i programa, tvrdi Šafran. Tako se po inerciji neki programi ostvaruju na nerazumno mnogo mjesta, a drugi nigdje ili vrlo rijetko. Najviše je programa u području osobnih usluga, strojarstva, ugostiteljstva, trgovine i turizma. Gotovo svaka područna obrtnička komora stipendira određen broj učenika u zanimanjima koja su potrebna razvoju lokalnog gospodarstva. Te su stipendije od 350 do 1 500 kn na mjesec.

OBRTNICIMA LAKŠE DO KREDITA

Hrvatska obrtnička komora i HPB potpisale su sporazum o suradnji, kojim se obrtnicima omogućuje lakši pristup kreditnim linijama i drugim uslugama te banke. Obrtnici članovi HOK-a moći će se koristiti i HPB-ovim uslugama konzaltinga i vođenja investicijskih projekata, kao što su pristup novcu iz pretpripravnih fondova Europske unije i korištenje njime.

U iduće tri godine, dakle, do kraja godine 2009., postojeći sustav socijalne skrbi trebao bi doživjeti temeljitu reorganizaciju.

Osnovna je svrha reforme stvoriti sustav usredotočen na korisnika podizanjem kvalitete usluga i ciljanosti socijalnih naknada koje primaju oni kojima je to najpotrebnije. Inače, trenutačno u Hrvatskoj ima oko 250 tisuća korisnika nekog od oblika socijalne pomoći. Među njima je 120 000 stalnih korisnika socijalne pomoći. Čak 30 posto korisnika pomoć prima između pet do deset godina.

Reforma sustava socijalne skrbi teška je 47 milijuna eura i financirat će se kreditom Svjetske banke u iznosu od 31 milijun eura, darovnicom švedske Međunarodne agencije za razvoj (SIDA) od 1,6 milijuna eura, dok će Vlada iz proračunskih sredstava izdvojiti još 14 milijuna eura. Reforma će se provesti kroz tri komponente u trima pilot-županijama (Vukovarsko-srijemskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Zadarskoj županiji). Cilj je prve komponente poboljšati kvalitetu socijalnih usluga i smanjiti opseg smještajne skrbi. Drugim riječima, određeni broj ljudi i djece smještenih po različitim domovima deinstitutionalizirati, i to tako da se ili vrate u svoju vlastitu obitelj ili udomljavanjem. Također će se mnogima pomoći da organiziraju samostalni život.

Reforma sustava predviđa i donošenje novog zakona o udomiteljstvu koji bi udomiteljima napokon osigurao naknadu za rad, dakle, plaću. Oni bi također imali pravo na staž i mirovinu, a doprinose bi im uplaćivala država. Zakon, čiji je osnovni cilj za udomiteljstvo zainteresirati mlade i obrazovanije obitelji, u saborsku bi proceduru trebao krenuti početkom iduće godine. Naime, trenutačno je od 2 587 udomitelja njih 44 posto starije od 50 godina. Čak 39 posto udomitelja ima završenu samo osnovnu školu, a tek 0,73 posto njih visoko su obrazovani.

Druga komponenta reorganizacije socijale usmjerena je na razvoj informatizacije. Naime, nije nepoznato da sada mnogi centri za socijalnu skrb nisu međusobno umreženi, ali niti povezani s ministarstvom i lokalnom upravom. Posljedica je toga da često nema nikakve

MILIJUNI EURA ZA REORGANIZACIJU SUSTAVA

Reforma sustava socijalne skrbi teška je 47 milijuna eura i financirat će se kreditom Svjetske banke u iznosu od 31 milijun eura, darovnicom švedske Međunarodne agencije za razvoj (SIDA) od 1,6 milijuna eura, dok će Vlada iz proračunskih sredstava izdvojiti još 14 milijuna eura. Reforma će se provesti kroz tri komponente u trima pilot-županijama (Vukovarsko-srijemskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Zadarskoj županiji).

evidencije tko sve i na kojim mjestima prima ili se koristi nekim od 108 socijalnih prava. Ujedno, na taj će se način riješiti brojne zloporabe u sustavu socijalne skrbi. Informatizacijom sustava socijalne skrbi svaki socijalni radnik, ali uz posebnu autorizaciju moći će se koristiti podatcima MUP-a, Ministarstva financija i lokalne samouprave kako bi utvrdio stvarno imovinsko stanje tražitelja pojedine usluge. To će u praksi značiti da socijalnu pomoć neće više moći primati netko tko primjerice ima nekoliko nekretnina, ali nema posao. Informatizacija sustava na spomenuti način ipak će biti samo prijelazno rješenje do uvođenja tzv. socijalne iskaznice, što je već predložio GSV i za što je već inicirao osnivanje radne skupine. "Socijalna iskaznica" ujedinićat će podatke o socijalnim davanjima, primanjima, ali i imovinskom stanju. To će u praksi značiti funkcioniranje sustava socijalne skrbi po principu *one stop shopa*. Dugoročno bi takvu iskaznicu, koja bi sadržavala mnogo više podataka od imovinske, dobio svaki građanin, a njome bi se koristili i drugi sustavi.

Još jedna velika novost reorganizaciji socijale jest prijedlog da se sva socijalna

davanja u Hrvatskoj vežu uz jedinstvenu proračunsku osnovicu. Riječ je o naknadama za uzdržavanje, roditeljskim naknadama, naknadama za nezaposlene, te braniteljskim dodacima. Prema prvome prijedlogu osnovica bi odgovarala prosječnoj plaći iz godine 2001., odnosno bila bi oko 4 000 kuna. Trenutačno osnovica iznosi fiksnih 400 kuna. Povećavanjem osnovice i njenim vezivanjem za BDP omogućio bi se njezin rast sukladno rastu standarda. Naravno, velika osnovica ne znači da će svi korisnici nekog socijalnog davanja dobivati njezin puni iznos, dakle, 4 000 kuna. Zakonom će se, naime, propisati koliko posto od osnovice "vrijedi" koja socijalna naknada ili davanje.

Treća komponenta reorganizacije sustava socijalne skrbi obuhvaća poboljšanje uvjeta za boravak korisnika u domovima socijalne skrbi. Tako će se adaptirati 13 i izgraditi novih 13 centara za socijalnu skrb, te adaptirati čak 57 ustanova, mahom domova za starije i djecu, te za osobe s posebnim potrebama. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, naime, procjenjuje da čak 70 posto domova socijalne skrbi ne zadovoljava osnovne javnoga zdravstva. ■

Proces Europskog ujedinjenja započet prije 56 godina vizijom tadašnjeg ministra vanjskih poslova Roberta Schumanna ne može biti dovršen

bez punopravnoga članstva Hrvatske u Uniji, kao uostalom i ostalih zemalja europskog jugoistoka." Izrekao je to, baš na Dan Europe, u Zagrebu direktor Opće uprave za proširenje i pregovaranje za Hrvatsku i Tursku Pierre Mirel na otvaranju jednodnevne međunarodne konferencije o hrvatskome članstvu u EU.

Datum 9. svibnja, kada se obilježava Dan Europe, očito nije slučajno odabran. Spomenuta konferencija zapravo je završnica obilježavanja Europskog tjedna, koji se u Hrvatskoj već šestu godinu zaredom održava u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija..

Obilježavajući Europski tjedan, Hrvatska je naglasak stavila na informiranje cjelokupne domaće javnosti o EU i, naravno, o pristupanju Hrvatske Uniji. Zbog tog razloga, kao i prijašnjih godina, u suradnji s Delegacijom Europske komisije u Hrvatskoj središnji se događaj održao 6. svibnja na zagrebačkom Cvjetnom trgu. Tijekom poludnevne manifestacije građanima su se na infoštanovima dijelile različite publikacije s temama vezanima uz EU, te promotivni materijali. Ali isto tako moglo se razgovarati s djelatnicima Ministarstva i Delegacije Europske komisije o procesu pristupanja Hrvatske EU i sličnim temama.

Građani su se, također, mogli upoznati s radom Ministarstva, njegovim projektima, te posjetiti nekoliko štando-

U europskom "orkestru" USKORO I HRVATI

Obilježavajući Europski tjedan, Hrvatska je naglasak stavila na informiranje cjelokupne domaće javnosti o EU i, naravno, o pristupanju Hrvatske Uniji

va na kojima su izlagale zemlje članice EU-a.

Inače, Europski je tjedan u Hrvatskoj započeo predstavljanjem monografije "Europa 2020". Autor same monografije je hrvatski dizajner Boris Ljubičić. Vođa izaslanstva Europske komisije u Hrvatskoj Vincent Degert tom je prigodom rekao kako Europa mnogo ulaže u kulturu te je zato prikladno da obilježavanje Europskog tjedna započne kulturnim događajem. Veleposlanik Degert nazočnima je, također, kazao da treba težiti za zbližavanjem povijesti i zemljopisa ocijenivši kako je EU zadnjim krugom proširenja to i ispunila, ali ne do kraja. Proširenje, dodao je, treba nastaviti kako bi se u Uniji našle zemlje koje to čekaju kao što je to Hrvatska. "Nadam se da će u orkestru uskoro biti i glazbenici iz Hrvatske kako bismo odavde svirali još ljepšu glazbu", rekao je pjesnički raspoloženi Degert aludirajući na jedan od plakata iz projekta, naslovljen "Big Band 2020", na kojem je nacrtana skupina glazbenika s nacionalnim obilježjima svojih zemalja

koji zajednički sviraju istu, europsku melodiju. Obilježavanju Europskoga tjedna pridružila se i Hrvatska studentska asocijacija koja je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu organizirala Dane EU, okupivši velik broj hrvatskih dužnosnika, stranih veleposlanika i profesora koji su sa studentima razgovarali o temama vezanima za pristupanje Hrvatske Uniji. Posebno je zapaženo bilo predavanje "Konkurentnost hrvatskih proizvoda u Europskoj uniji".

Već tradicionalna manifestacija Otvorenih vrata Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i ove se godine od 3. do 10. svibnja održavala svakim radnim danom. U sklopu toga građani su slobodno posjećivali ministarstvo i razgovarali s djelatnicima o "europskim temama".

Uz sve nabrojane aktivnosti koje su se održavale po svim većim gradovima u Hrvatskoj, tijekom Europskog tjedna dogodile su se i završnice dvaju važnih natjecanja koje Ministarstvo vanjskih poslova organizira već nekoliko godina zaredom za učenike osnovnih i srednjih škola. Jedno od njih je natjecanje Login@Europe koje dodjeljuje nagrade školama koje imaju najbolje web stranice. Drugo je natjecanje EUQUIZ tijekom kojeg su učenici odmjeravali svoje snage u poznavanju eurointegracijskoga procesa.

I ovogodišnje obilježavanje Europskog tjedana, koje se događalo u više gradova i u drugim lokalnim zajednicama, privuklo je velik broj građana. A u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija ističu kako Europski tjedan samo na taj način i ispunjava svoj puni smisao jer je njegova svrha građanima pružiti što više informacija o EU i pristupanju Hrvatske Uniji. ■

Napisala: **Silvana Oruč Ivoš**

Tri mušketira Kalamote – Otoka znanja

Projekt je snažno dizajniran za Dubrovnik, a blizina mu je Dubrovnika presudno važna. Dubrovnik je brand. A bio je to i prije. Ono što Europa još nije imala, imao je Dubrovnik. Isijavao je znanje, bio je otok znanja tadašnjega svijeta. To sad postaje otok Koločep

Siniša Grgić, Davor Lauc i Željko Markota hotel su odlučili pretvoriti u mjesto stjecanja znanja, otok u središte iz kojeg svijetu dolazi znanje. Kapitalom svojih tvrtki utemeljili su ustanovu Otok znanja, zajamčili joj siguran život cijelom svojom imovinom, postali njezini skrbnici. Država joj, u javnoj konkurenciji i gotovo spektakularno – posljednjega radnog dana prošle godine – prodaje 89 posto hotelskih dionica za 22,021.483 kune. Još će 201 milijun kuna novi vlasnik uložiti u idućih pet godina, a cijena, pretvorena u datum, svjedoči povijest naše pismenosti: nedugo nakon Gutenbergova otkrića tiskana je 22. veljače 1483. prva knjiga na hrvatskome tlu. Datum tiskanja u posljednjoj je rečenici Misala, mjesto tiskanja i autori su nepoznati, no zna se da su za Misal Hrvati priredili, korigirali i rezali slova. U to su vrijeme glagoljicu znali samo Hrvati. Deset primjeraka Misala sačuvano je u Zagrebu, Bolu na Braču, Vatikanu, Beču, Sankt Peterburgu i Washingtonu. U

drevnoj zemlji europske tradicije ovoga Uskrsa prvorazredni medijski događaj bio je Dječji sabor znanja, višednevni program “Moja životna pustolovina”, početak ostvarenja projekta KALAMOTA – OTOK ZNANJA.

Zašto su od 79 otoka, 526 otočića i oko 650 stijena i morskih hridi – koliko ih Hrvatska ima – ovi ozbiljni poslovni ljudi izabrali baš otok Koločep, Kalamotu – kako ga zovu mještani i Dubrovčani – najmanji otok Elafita?

— “Projekt je snažno dizajniran za Dubrovnik, a blizina mu je Dubrovnika presudno važna. Dubrovnik je *brand*. A bio je to i prije. Ono što Europa još nije imala imao je Dubrovnik. Isijavao je znanje, bio je otok znanja tadašnjega svijeta. To sad postaje otok Koločep, to smo za Uskrs počeli ostvarivati. Djeca su stekla nova znanja o tome kako možeš sve postići ako se odlučiš: Usudi se zamisliti!. Dobro su shvatili ljude koji su im govorili o vlastitu iskustvu i zamakama profesije. Javne osobe, poznata lica, prijateljski savjeti, mudrost iskusnog, sve je to u stotinjak najboljih učenika naših

osnovnih škola izazvalo dojmrljive učinke” – kaže Željko Markota, vlasnik Markotela, stručnjak za telekomunikacije i multimedijске edukativne igre.

Istodobno, Davor Lauc instalira u sve hotelske sobe – ima ih 151 – osobna računala i besplatni internet. Davor Lauc

Adrijan Sivac, Koločep

Napisala: **Klara Kovačić**

prvi će se preseliti iz Zagreba na Koločep. Ove će godine i njegova djeca u osnovnu školu u kojoj je, zasad, ukupno pet đaka, a i liječnik će dolaziti. Novi Dom zdravlja je prazan – Otok znanja će sufinancirati njegov rad.

Doista, što može očekivati 150 stanovnika Kalamote nakon dolaska Otoka znanja?

— “U suradnji s obrazovnim, znanstvenim i poslovnim subjektima, u ovoj oazi znanja stvarali bi se i provodili obrazovni programi za široki krug korisnika, ali i život na samom otoku. Nova kvalitetna radna mjesta, ulaganje u infrastrukturu, zaštita prirodne i kulturne baštine – stvaranje i dijeljenje znanja – postaje polugom razvoja lokalne zajednice, izvorom revitalizacije otoka” – kaže Domagoj Račić, glavni ravnatelj ustanove Otok znanja, znanstvenik u Ekonomskom Institutu u Zagrebu, student Zagreba i Cambridgea. Član Stručnog vijeća ustanove Otok znanja nekadašnji je irski premijer i tvorac irskog gospodarskog čuda dr. Garret Fitzgerald, sada predsjednik Nacionalnog sveučilišta Irske. Članovi Stručnog vijeća su znanstvenici Yuan C. Lee iz Baltimora, Alexandre Antonovich Kovalev iz Moskve, zatim hrvatski znanstvenici koji rade i žive u inozemstvu – Dino Karabeg iz Osla i Igor Primorac iz Jeruzalema, uz Ivana Kopreka, predavača na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove iz Zagreba, te naši akademici Vladimir Devide i Andrija Mutnjaković. Svi oni jamče, imenom i ugledom, potporu znanstvenih ustanova, ali i visoku razinu stručnog nadzora.

Novi tip poduzetništva pobuđuje znatiželju, ponajprije zbog izuzetne socijalne neosjetljivosti iskazane u prvoj fazi naše pretvorbe, koja je rezultirala osiromašenim, nezaposlenim, nezadovoljnim i nesretnim ljudima. Projekt KALAMOTA – OTOK ZNANJA možda i prenaglašava ulaganje profita u vrijednosti koje će jamčiti i stvarati ravnotežu razvoja i tradicionalnog načina života. Na Koločepu je ta ravnoteža poremećena – možda još za slavne Dubrovačke Republike koje, povijesno, nema već točno 200 godina. Kako drukčije tumačiti izumrle vinograde i maslinike, to što na mitskom otoku živi još samo 150 stanovnika – koliko je i soba u njihovu hotelu, a u njemu ih je zaposleno 29. Nekad ih je na ta 2,3 km² živjelo tisuću, uz sedam predromaničkih crkvice, francusku fortifikaciju,

Cijela škola Koločepa

antička nalazišta. Sve to još nije do kraja ni istraženo.

“Otočani Koločepa su u znatno boljem položaju od susjednoga elafitskog otoka Lopuda. Tamo je Talijan kupio hotel “Lapodiu”, otpustio ljude, stanovništvo se već prepolovilo” – kaže Davor Lauc, predavač logike i filozofske znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uskoro se seli na Koločep, vjeruje u moguću sintezu vrhunske informatičke tehnologije i otočne tradicije. “Ljudi su nas podržali, njihova nas potpora motivira, no spoticemo se, nažalost, o sitnice. Već sada imamo brzi internet, a od siječnja nastojimo riješiti administrativne prepreke koje priječe dolazak liječnika, osposobljenost dvorane za predavanja...”

Davora Lauca zanima rodoslovlje, vodi Nacionalni rodoslovni centar, priprema knjigu o genealoškim kartama, o putovanjima i rasprostranjenosti naših prezimena. “Planova i projekata je toliko da jedva čekamo doći dolje, tamo živjeti, u Zagreb dolaziti samo kad moramo.” Tako misli i Siniša Grgić, čelnik Zavoda za poslovna istraživanja, član našega pregovaračkog tima s EU za poduzetništvo i industrijske politike, predsjednik Europskog pokreta Hrvatska. Koločep ima prigodu postati *brandom*, a jak *brand* donosi zanimljive posjetitelje iz cijeloga svijeta. *Brand* Kalamota. Ciljevi su:

- kratkoročno: povećati prihode produljenjem turističke sezone uporabom

- izravnog marketinga i izravne prodaje
- dugoročno: višestruko povećati prihode uvođenjem novih sadržaja s visokom dodanom vrijednošću (poslovna škola, škola tradicionalnih znanja i vještina, Dubrovačka nautička akademija), postupnom izmjenom strukture i vrste gostiju postići isplativu popunjenost tijekom cijele godine
- povećati smještajni kapacitet hotela “Koločep” d. d. za 30 posto obnovom neiskorištenih i devastiranih objekata
- urediti površine na otoku koje nisu u vlasništvu hotela
- uređenje pješčane plaže
- osiguranje uvjeta za dobivanje “Plave zastave”
- uređenje pješačkih staza
- hortikulturno uređenje i oblikovanje otoka
- bolje prometno povezati otok s kopnom tijekom cijele godine
- sufinancirati zdravstvenu zaštitu
- proširiti program obnove škola s 4 na 8 razreda
- uvesti besplatni bežični internet
- organizirati ekološki prihvatljiv promet prelaskom na električna vozila jer na otoku nema automobila i prometnica, a prijevozna su sredstva motokultivatori i motocikli.

Izvadak iz poslovnoga plana KALAMOTA – OTOK ZNANJA
www.otok-znanja.hr ■

Evo je došlo vrijeme...

“Izložba u zagrebačkoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici značajna je, ne samo zbog predmeta koji obrađuje, već i zbog činjenice da o novinstvu, dotad na marginama interesa znanosti, po prvi put hrvatska javnost vodi računa - rekao je na otvorenju akademik Katičić

Otvorajući 19. travnja izložbu dr. Srećka Lipovčana "Počeci hrvatskoga novinstva i publicistike", glavni ravnatelj NSK-a

dr. Josip Stipanov govorio je važnosti trenutka kada je, 12. srpnja 1806., počeo izlaziti list Kraljski Dalmatin (*Il Regio Dalmata – Kraglski Dalmatin*). Nakon prvih "latinskih" hrvatskih novina 1771. *Ephemerides Zagrabienenses* i "njemačkih" 1789. *Kroatischer Korrespondent*, u banskohrvatskome Zagrebu i Austrijskoj carevini, izlazi u Zadru, glavnome gradu Dalmacije, tada pod francuskom upravom, na samome početku stoljeća list koji je pisan hrvatski, iako dvojezičan, dakle i u talijanskoj inačici. Upravo u Zadru u srpnju se priprema znanstveni skup posvećen toj temi a pratit će ga ova izložba Knjižnice. Autor izložbe, dr. Srećko Lipovčan, opisujući kriterije postava, rekao je kako se rukovodio relevantnošću, odnosno birao želeći upozoriti na najvažnije. Istaknuo je zanimljiv detalj o poliglotskoj i intelektualnoj spremi tadašnjih 'društvenih informatora', odreda narodnih prvaka, od Vitezovića do Mažuranića, koja će se teško ikada ponoviti. Sjetimo li se u kolikoj je mjeri objektivno socijalno stanje tada bilo u neskladu s u novinstvu činjenim napo-

rima, 800 pretplatnika *Zore dalmatinske* (1844.) čine se velikim uspjehom. "Ohrabruje činjenica što znanost, zadnjih desetak godina, barem što se tiče objavljenih studija, periodici pridaje ozbiljnu pozornost", zaključio je dr. Lipovčan.

"Izložba u zagrebačkoj Na-

rekao je na otvorenju akademik Katičić. Zadatak koji je pojavom *Dalmatina* postavljen pred naš jezik predstavlja pothvat koji je prelazio ljudske snage. Hrvatskim se nije, pogotovo o takvim temama, uopće pisalo. To je prijelomni događaj u povijesti hrvatskoga jezika, kojega su i sami protagonisti bili svjesni budući i u listu stoji rečenica: "Evo je došlo vrijeme...". Iako je ta "jakobinska" zamisao nikla u namjeri podčinjavanja naših ljudi, oblikovanju javnog, a time i očekivanog mišljenja i djelovanja širih slojeva društva, u konačnici je proizvela pozitivan učinak. Doduše, tradicija hrvatskog jezika i njegova uporaba, aktualnost i primjeri iz života, bili su dijelom baroknih propovijedi, ali i književnosti crkvenih pisaca koji su u prošlom stoljeću prešućivani iz ideoloških razloga. Danas nema-

mo za takvo što razloga i vidimo da je upravo ova izložba podloga za prevladavanje ideje kako je rascjepkanost hrvatskog, pa i kulturnog, prostora bila pogubna. Bila je strašna, ali ne i potpuna. Hrvatski jezik, kao malo koji među europskima, i danas u tekstovima Vukotinića iz prvog razdoblja Gajevih novina, Rakovčeva Malog kalendara i onaj Grlovića na osnivačkoj skupštini Hrvatskog novinarskog društva 1910. jednako je i lijep, i razumljiv.

Nakon poraza Fran-

cuza pod Visom nestalo je 1811. i njih i novina, ali stvoreni su temelji razvoju novinstva i (nado)gradnja se mogla nastaviti. ■

cionalnoj i sveučilišnoj knjižnici značajna je, ne samo zbog predmeta koji obrađuje, već i zbog činjenice da o novinstvu, dotad na marginama interesa znanosti, po prvi put hrvatska javnost vodi računa",

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

DOPRINOS IZGRADNJI DUHOVNE KULTURE

Početak 2006. Sveučilišna i nacionalna knjižnica digitalizirala je dio rijetkih hrvatskih knjiga pa su sada preko interneta dostupne cijelomu svijetu. Možda će to pomoći da se pronađu i otkupe primjerci koji čame po policama knjižnica starih dvoraca i privatnih zbirki. Pronaći neku od nepoznatih hrvatskih protestantskih knjiga iz 16. stoljeća bio bi veliki dar Hrvatskoj nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici koja iduće, 2007. godine slavi 400. obljetnicu postojanja

U prigodi 450. obljetnice tiskanja prve protestantske knjige na hrvatskom jeziku 1555., a i prigodom 430. obljetnice smrti Matije Vlačića Ilirika prošle je godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu postavljena izložba "Hrvatske protestantske knjige XVI. i XVII. stoljeća".

Uvodne tekstove za katalog napisali su akademik Josip Bratulić, dr. Stanko Jambrek i dr. Alojz Jembrih, a kataloške zapise izradio je mr. Ivan Kosić, dok su legende zajednički sastavila četvorica autora. Doneseni su preslici naslovnica svih knjiga iz fonda Zbirke rukopisa i starih knjiga. Katalog upotpunjuje popis literature kojom su se služili autori, podaci o tiskarima i kazalo osobnih imena.

U šesnaestom stoljeću u njemačkim gradovima Tübingenu i Urachu tiskane su prve protestantske knjige na hrvatskom jeziku. "Posebno mjesto među njima zauzima hrvatski prijevod Novog zavjeta tiskan 1562/1563. glagoljicom i hrvatskom cirilicom", piše u uvodnoj riječi mr. Ivan Kosić. Poznati hrvatski protestanti živjeli su uglavnom u Njemačkoj, a to su bili: Andrija Dudić (bivši rimokatolički biskup čija je kuća bila sjedište ondašnje inteligencije srednje i istočne Europe), Matija Grbić, Pavao Skalić i Matija Vlačić Ilirik. Matija Vlačić Ilirik bio je nakon Lutherove smrti 1546. središnja figura protestantskog pokreta u Njemačkoj. Njegova knjiga "Ključ za Sveto pismo" bila je u svoje vrijeme najpoznatiji leksikon

za poznavanje Biblije. Sveučilišna zbirka ima 96 protestantskih knjiga, a 74 su one Matije Vlačića Ilirika

O "Značaju i značenju hrvatskog protestantskog pokreta" piše akademik Josip Bratulić. Izum tiska i jačanje sveučilišnih središta u Europi mijenja intelektualni svijet. "Martin Luther nije želio rascjep u crkvi nego povratak izvornom evanđelju", piše akademik Bratulić. Vrijeme je, kaže, teških kriza i opasnih ratova. Turci su pred vratima Europe u kojoj haraju građanski ratovi, a reformacija je zahvatila sve hrvatske krajeve, najviše Istru i Međimurje. Hrvatski krajevi nisu pogodno tlo za širenje jer su Turci

na granicama, hrvatski je seljak nepismen, a reformacija se širila knjigom. U Bratulićevu članku od trinaest stranica jasno i jezgrovito su opisani hrvatski reformatori i njihova djela kojima su dali veliki doprinos izgradnji hrvatske duhovne kulture.

"Reformaciji i pisanoj riječi" temeljito je pristupio dr. Stanko Jambrek tako da je na 14 stranica dao jasniju sliku Europe i Hrvatske u doba tih velikih promjena koje je donijela tiskana riječ.

Koja je najstarija hrvatska tiskara izvan Hrvatske? Koja su djela tiskana? Koje je najopširnije djelo tiskano glagoljicom? Tko je prvi prevodio Bibliju na hrvatski? Na sve ovo sažeto odgovara dr. Alojz Jembrih u članku "Hrvatsko protestantsko tiskarstvo od ideje do ostvarenja". Zanimljivo je da su neke knjige tiskane i u 2 000 primjeraka, a neke su, kao Sveto pismo tiskano glagoljicom, obuhvaćale 898 stranica.

Da su hrvatski reformatori i njihove knjige bili predmet velikih istraživanja, svjedoči i popis literature na punih 8 stranica. Bogatstvo kataloga čine i portreti poznatih hrvatskih i njemačkih protestanata. Početkom 2006. Sveučilišna i nacionalna knjižnica digitalizirala je dio rijetkih hrvatskih knjiga pa su sada preko interneta dostupne cijelomu svijetu. Možda će to pomoći da se pronađu i otkupe primjerci koji čame po policama knjižnica starih dvoraca i u privatnim knjižnicama.

Pronaći neku od nepoznatih hrvatskih protestantskih knjiga iz 16. stoljeća bio bi veliki dar Hrvatskoj nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici koja iduće, 2007. godine slavi 400. obljetnicu postojanja. ■

Napisaao: **Šimun Penava**

Uspjesi se nižu i nakon stote

U godini kad Španjolska obilježava sedamdesetu godišnjicu smrti svojega velikog pjesnika Federica Garcíje Lorce, dodatno zanimanje za Tadijanovićevu poeziju potaknula je i činjenica da je naš Tadija Lorci posvetio pjesmu *Federico García Lorca - uz pedesetu godišnjicu smrti* (1986.), a spominje ga i u pjesmi: *Što će se desiti one noći* (1954.). Obje su prevedene na španjolski jezik

Knjiga barda naše književnosti Dragutina Tadijanovića *Poesía escogida* (Cien poemas para el centenario)/ Izabrane pjesme (Sto pjesama za stoti rođendan) objavljena je u Málagi neposredno prije Tadijanovićeva stotoga rođendana. Pjesme je izabrala i prevela Željka Lovrenčić uz pomoć Miliona Arandije i poznatoga

španjolskog pjesnika Joséa Luisa Reine Palazóna. Predgovor je napisao Tonko Maroević, a objavila ju je izdavačka kuća NorteySur čiji je direktor Javier Francisco Torres Tiscali. Knjigu je financiralo Ministarstvo kulture RH.

Predstavljanje knjige koje su organizirale lokalne vlasti održano je 2. svibnja u Sevilli u Kulturnome centru *Reales Atarazanas*. Uz Tadijanovićeve izabrane pjesme, predstavljene su još dvije knjige izdavačke kuće NorteySur koja se posvetila izdavanju vrhunske svjetske poezije: *Antologija moderne libanonske poezije* koju je priredila i prevela Joumana Haddad i zbirka pjesama poznatoga talijanskog pjesnika Paola Ruffillija *El nombre o el cuerpo* (Ime ili tijelo). Predstavili su ih: Francisco Vélez Nieto, predsjednik Društva andaluzijskih književnika i direktor Sajma knjiga u Sevilli, Francisco Javier Torres Avilés, izdavač, José Luis Reina Palazón, urednik biblioteke, Joumana Haddad, libanonska pjesnikinja, novinarka i prevoditeljica, Paolo Ruffilli, talijanski pjesnik, i Željka Lovrenčić koja je uz Tadijanovićevu knjigu predstavila i književne časopise *Most* i *Književna Rijeka*. Na predstavljanju su bili nazočni, među ostalima, Antonio Alvar, poznati slikar, Antonio Reina Palazón, likovni kritičar i pročelnik Odjela za kulturu u poglavarstvu Seville, Jaime Rodríguez Sacristán, predsjednik Kraljevske medicinske akademije Seville, Manuel Maldonado, profesor germanistike na Sveučilištu u Sevilli, Rosa Cartes, pjesnikinja, i drugi. FNAC, vjerojatno najveći lanac knjižara u Španjolskoj, 3. svibnja

je organizirao isto takvo predstavljanje u Marbelji. Od nazočnih ističemo književnika i profesora Cristóbal Borrera Delisa, te književnike Juana Orellanu i Emilija Chavarríu Vargasa. Tadijanovića se knjiga može kupiti u svim važnijim knjižarama u Španjolskoj.

Dana 6. svibnja organizirano je predstavljanje u Kulturnom centru generacije '27 u Málagi. Taj su događaj organizirale lokalne vlasti u okviru Bijenala mediteranske poezije, na kojemu je bilo nazočno dvadesetak pjesnika iz Španjolske i mediteranskih zemalja: Italije, Grčke, Francuske, Maroka, Libanona i Hrvatske, koju je predstavljala Sibila Petlevski.

U godini kad Španjolska obilježava sedamdesetu godišnjicu smrti svojega velikog pjesnika Federica Garcíje Lorce dodatno zanimanje za Tadijanovićevu poeziju potaknula je i činjenica da je naš Tadija Lorci posvetio pjesmu *Federico García Lorca - uz pedesetu godišnjicu smrti* (1986.), a spominje ga i u pjesmi *Što će se desiti one noći* (1954.). Obje su prevedene na španjolski jezik.

Valja napomenuti da je *Poesía escogida* zajedno s dva primjerka knjige *Na stolu kruh/Bread on the Table*, koju je objavila *Školska knjiga* i koja obuhvaća dvadeset dvije Tadijanovićeve pjesme na hrvatskome i na engleskom u prijevodu Dennisa Warda, uz prigodne posvete poslana velikoj ljubiteljici poezije španjolskoj kraljici Sofiji i prinčevskom paru Felipeu i Leticiji. ■

Napisala: **Željka Lovrenčić**

Željka Lovrenčić ispred knjižare u Málagi

Petar Grgec (ur.),

NA GORU GOSPODNJU

Glas Koncila, biblioteka "Hrvatska katolička baština 20. stoljeća" knjiga 1. (priredio i predgovor napisao književnik mr. Božidar Petrač), Zagreb 2006.

Ova knjiga je anketa o katoličkoj književnosti koju je 1935. godine proveo Petar Grgec. Uz urednika Grgeca u anketi su sudjelovali Mate Meštrović, Jeronim Korner, Nedjeljko Subotić, fra Gašpar Bujas, dr. Ivo Kečkeš, Mato Paljug, Gašo Šram, Hrvoje Bor, prof. dr. Andrija Živković, i dr. Ljubomir Maraković. Na kraju je objavljen i tekst književnice Side Košutić pod naslovom "O umjetnosti", koji je objavljen u Hrvatskoj prosvjeti 22/1935, br. 10. On upotpunjuje sliku o različitostima gledišta koja su među samim autorima postojala.

Knjiga je i danas aktualna ne samo zbog tematike kojom se bavi nego i zbog ljudi, književnika koji su zadužili ovo društvo, a neki od njih su jedva poznati široj javnosti, što je prava šteta. Tu se mogu naći odgovori na različita pitanja, primjerice kako se gospodarstvenici odnose prema Gori Gospodnjoj ili kako se Crkva odnosi prema ljudima koji bi trebali postati književnici.

Ante Katalinić

MOLITVOM KRUNICE SPASIMO HRVATSKU

Zaklada "Biskup Josip Lang", biblioteka "Duševno zdravlje", knjiga 3., Zagreb 2006.

Dr. Ante Katalinić autor je ove knjižice koja nastoji animirati vjernike na molitvu krunice. Rođen je u Kaštelima a umro 26. travnja ove godine navršivši 90. godina života. Napisao je više knjiga među kojima izdajamo knjigu o sluzi Božjemu biskupu Josipu Langu. Knjižica donosi kako se moli krunica. Ukrašena je Gospinim fotografijama u boji iz gotov svih Marijanskih svetišta po Hrvatskoj i šire. Tu je MB Remetska, MB Trsatska, Oltarna slika iz zagrebačke Katedrale - Zaštitnica Hrvatske, Gospa Sinjska, Gospa od Škrpjela u Perastu, Gospa Olovaska, Bezgrešno začće - Orlec, Gospa Ilačka, MB Jeruzalemska na Trškom vrhu, MB Bistrička, Gospa od zdravlja u Splitu i druge.

Knjižica potiče na uključanje u Pokret kruce za obraćenje i mir, a time i na doprinos duhovnoj obnovi našeg naroda. Može se nabaviti na Radio Mariji.

Ivan Koprek

PRIĐI DA MOŽEŠ ČUTI. ETIKA U SJENI GLOBALIZACIJE I POSTMODERNE

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, biblioteka Obnovljenog života, knjiga 34., Zagreb 2005.

Prof. dr. Ivan Koprek, koji predaje etiku i filozofiju na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu je i provincijal Hrvatske provincije Družbe Isusove. U knjizi "Priđi da možeš čuti" dr. Koprek svojim studijama želi potaknuti na slušanje kao na mogućnost novoga, zapravo staroga, modela etike. Govori o etosu postmoderne i čovjeku u vremenu postmoderne, o etici za postmoderno i globalno doba, o oblicima etike i o imperativima postmoderne etike, o dijalogu između znanosti, filozofije i religije, zatim o tome treba li u bioetici govoriti o čovjeku ili o osobi, o religiji i umjetnosti u obzoru

postmoderne, o etici u procesima globalizacije, novcu, managementu i drugim temama.

Mi smo danas

u vremenu postmoderne i vremenu postmodernih procesa i ne nalazimo u sebi istinsku mudrost. Autor ove knjige podsjeća gdje treba tražiti istinsku mudrost kao što Propovjednik poziva na istinsko slušanje Mudrosti i kaže: "Pazi na korake svoje – priđi da mogneš čuti!" (Prop 4, 17).

Ivo Frangeš

RIJEČ ŠTO TRAJE

Školska knjiga, biblioteka "Tragovi", Zagreb 2005.

Akademik Ivo Frangeš (1920. – 2003.) bio je profesor i šef Katedre novije hrvatske književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Objavio je više knjiga od kojih izdajamo: *Stilske studije, Povijest hrvatske književnosti i Suvremenost baštine*.

Knjiga *Riječ što traje*, njegove su književne studije i rasprave, koje su priredili i objavili njegovi bivši studenti dr. Dunja Fališevac i dr. Krešimir Nemec.

Knjiga se otvara esejom o Baščanskoj ploči, "dragom kamenu" hrvatske književnosti, kako piše profesor Frangeš. Slijede radovi o Maruliću, Gunduliću, Šenoi, Kovačiću, Krančeviću, Vojnoviću, Matošu, Vidriću, Ujeviću, Andriću, Krleži, Tadijanoviću, Marinkoviću, Slobodanu Novaku te pjesničkom trolistu: Petrasov Maroviću, Mrkonjiću i Maroeviću.

U prilogu je životopis prof. Frangeša i popis njegovih radova.

U knjizi se osijeća aristokratski duh čovjeka od pera i ukusa, koji je stavljao podjednak akcent i na ono što piše i kako se piše.

Napisala **Matija Maša Vekić**

Mnoge osobe iz hrvatskoga javnog života priključile su se ovoj humanoj akciji

Hrvatska kuća u Padovi

Podružnica HMI-a u Puli upravo je jedan od suorganizatora humanitarnog koncerta, 12. svibnja, u svetištu Leopolda Mandića u Padovi. Novac - 1,3 milijuna eura, koliko je potrebno za kupnju jedne takve kuće, može se donirati na žiro-račun: **PBZ 2340009-111218013**

Kirurginja Nela Sršen iz Sveučilišne bolnice u Padovi osnovala je Udrugu Hrvatska kuća, te 27. travnja, na konferenciji za novinare u hotelu "Internacional" u Zagrebu, najavila projekt "Hrvatska kuća u Padovi". Hrvatska je kuća udruga građana čiji je trenutačni projekt kupnja jedne kuće u Padovi u Italiji. Bila bi namijenjena za boravak pacijenata i njihovih obitelji, te zdravstvenog osoblja. Na taj bi se način pomoglo oko smještaja pri dolasku na transplantacije, operacije i kontrolne preglede.

- Mnogi pacijenti koji dolaze radi transplantacije, operacije ili pregleda ne mogu platiti smještaj u padovskim hotelima. Neki se odluče na spavanje u automobilu kao na jedino rješenje, pojasnila je dr. Sršen, te dodala da bi kuća bila "spas" za njezine pacijente. Mnoge osobe iz hrvatskoga javnog života pri-

Akciju podupire i ministar Primorac

ključile su se ovoj humanoj akciji, pa će se uskoro održati humanitarni koncerti diljem Hrvatske, ali i u Italiji. Humanitarnog gesti dr. Nele Sršen i njezinih

suradnika priključila se i Hrvatska matica iseljenika. Podružnica HMI-a u Puli upravo je jedan od suorganizatora humanitarnog koncerta u svetištu Leopolda Mandića u Padovi 12. svibnja.

- Hrvatska kuća u Padovi mnogim Hrvatima kojima je potrebno liječenje u jednoj takvoj klinici olakšala bi već ionako tešku situaciju u kojoj se nađe svaki bolesnik, kojemu je potrebna transplatacija organa. No, ovaj bi projekt mogao postati i mjestom okupljanja Hrvata u Padovi, koji nesebično pružaju pomoć svim našim ljudima koji se nađu u nevolji. Osobno sam to doživjela i mislim da je projekt "Hrvatska kuća" izvanredna zamisao, kojemu se priključila u Hrvatska matica iseljenika - istaknula je voditeljica podružnice HMI-a u Puli Ana Bedrina.

Novac - 1,3 milijuna eura, koliko je potrebno za kupnju jedne takve kuće, može se donirati na žiro-račun: **PBZ 2340009-111218013** ■

Napisala: **Ivana Rora** Foto: **Arhiv HMI-a**

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 | 481 40 51. 481 40 52. 481 40 54. fax. + 385 | 481 40 56.

e-mail. info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

Balet "Legenda o Veroniki Desiničkoj"

Bubnjarskom ansamblu "Rudiment" ovo će biti prvi nastup u jednom glazbeno-scenskom djelu, a izvest će atraktivnu scenu pogubljenja Veronike Desiničke

Četrdeset glazbenika ansambla Lado, petnaest članova Puhačkog orkestra HV-a, sekstet gudača Muzičke akademije iz Zagreba, vrhunski plesači Lada i članovi varaždinskog bubnjarskog ansambla "Rudiment" čine glavninu izvođača velikoga hrvatskoga kulturnog projekta koji je naslovljen "Legenda o Veroniki Desiničkoj". Autor glazbe i teksta tog baleta s pjevanjem, prvoga koji je napisan za ansambl Lado, poznati je varaždinski skladatelj Davor Bobić, a premijera baleta planirana je za početak iduće godine

- Probe se održavaju svakoga dana u velikoj dvorani MORH-a i u prostorijama Lada pod vodstvom poznatoga koreografa Dinka Bogdanića i dirigenta Dražena Kurilovčana. Atmosfera je na probama izvrsna, svi predano i kvalitetno odraduju svoj posao, a oni koji su imali prigode vidjeti probe, ne štede riječi pohvale - rekao je Davor Bobić.

"Legenda o Veroniki Desiničkoj"

Napisala Sanja Jug

Varaždinski skladatelj Davor Bobić

Ljubavna je priča o lijepoj seoskoj djevojci koja je u 15. stoljeću živjela u Desiniću podno Velikog Tabora u koju se zaljubio Fridrih Celjski, sin moćnoga hrvatskog bana grofa Hermana Celjskog, koji se odmah protivio toj vezi. Veronika i Fridrih odlučili su pobjeći i živjeti zajedno, ali je grof za njima poslao vojsku koja ih je uhitila i zatvorila u Veliki Tabor. Veroniku su pogubili i lubanju joj zazidali negdje u zidine dvorca.

Pišući tekst za balet s pjevanjem, Bobić se je koristio kajkavskom narodnom pjesničku ostavštinu, odnosno Kajkavianom. Zanimljivo je da već sada ponude za izvođenje "Legende o Veroniki Desiničkoj" stižu od Dubrovačkih ljetnih igara, festivala iz Beča, Salzburga, Atene...

Projekt čiji je nositelj ansambl Lado uvršten je kao jedini iz Hrvatske u konkurenciju za nagradu Fondacije Onassis i Ministarstva kulture Grčke. Prema svemu sudeći, "Legenda o Veroniki Desiničkoj" izvodit će se na brojnim pozornicama u zemlji i svijetu i biti kulturni hrvatski izvozni proizvod. ■

Spomenik će biti mjesto okupljanja Hrvata iz svijeta

Dok su se u Čakovcu, upravnom središtu Međimurske županije, provodile završne pripreme za proslavu Dana županije i Dana Zrinskih, koji se tradicionalno održavaju 30. travnja, na spomen mučeničke smrti Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, četveročlano izaslanstvo Županije, predvođeno županom Josipom Posavcem boravilo je u Torontu, gdje je u toj prigodi osnovan ogranak "Zrinske garde" za Toronto. Uz predsjednika "Zrinske garde" mr. Zlatka Bacingera, u izaslanstvu je bio i njezin nadzapojednik i jedan od zlatnih donatora Alojzije Šestan.

Još od ožujka prošle godine Hrvati iz južnog Ontarija podupiru inicijativu za izgradnju spomenika Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu unutar zidina Zrinskoga grada Čakovca, koje je nositelj povijesna postrojba "Zrinska garda Čakovec" koja okuplja kulturne i društvene radnike iz cijele Hrvatske

Izaslanstvo Međimurske županije - župan Josip Posavec, predsjednik ZG-a Zlatko Bacinger, te Alojzije Šestan

Župan Josip Posavec s biznismenom iz Mississauga Ivanom Zdunićem

Još od ožujka prošle godine Hrvati iz južnog Ontarija podupiru inicijativu za izgradnju spomenika Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu unutar zidina Zrinskoga grada Čakovca, čiji je nositelj povijesna postrojba "Zrinska garda Čakovec" koja okuplja kulturne i društvene radnike iz cijele Hrvatske.

Prve tri nagrade, za najbolji idejni projekt spomenika, dijelom su osigurane donacijama udruga Hrvata južnog Ontarija i pojedinaca koji su poduprli ideju izgradnje spomenika. U ožujku 2005., na inicijativu koordinatora za izgradnju spomenika Mirka Gaveza i Lajtmana iz Hrvatskoga društva "Medimurje", te velečasnog Ivana Novaka iz Toronta, a pod pokroviteljstvom generalnog konzula RH u Mississaugi Maria Livaje održan je prvi sastanak kojemu su se odazvali predstavnici udruga i svećenici hrvatskih

župa u ovom dijelu Kanade.

Spomenik je zamišljen prema poznatom motivu oproštaja i rastanka Petra Zrinskog i F. K. Frankopana od Katarine Zrinske u dvorcu Čakovec.

Taj znameniti događaj ovjekovječio je početkom dvadesetoga stoljeća na svojoj slici "Oproštaj" hrvatski slikar romantizma Oton Iveković. Prema riječima mr. Zlatka Bacingera, predsjednika "Zrinske garde", nakon odabira rješenja spomenika za koji su sredstva u natječaju osigurana donacijama Hrvata iz Kanade, postaviti će se spomenik u dvorištu dvorca u Čakovcu. Osnovan je i odbor koji će prikupljati sredstva za izgradnju spomenika: "Držat ćemo se ideje da što više pojedinaca sudjeluje svojim novčanim priložima kako bi što više Hrvata iz svijeta bilo emotivno vezano za taj spomenik, i da što veći broj ljudi može reći svojoj djeci i unucima kako je nekoliko njegovih kuna, dolara, maraka izliveno

u broncu spomenika. "Zrinska garda" će se pobrinuti da spomenik ostane mjesto okupljanja domoljuba iz cijelog svijeta".

U povodu osnutka ogranka Zrinske garde za Toronto, 22. travnja održan je svečani banket na kojemu su predstavljene novi predsjednik udruge Hrvoje Beg, te dopredsjednik Mirko Gavez, dosadašnji koordinator inicijative za osiguranje sredstava za izgradnju spomenika hrvatskim velikanima.

U prepunoj dvorani Hrvatske dvorane u Mississagi o povijesnim postrojbama i djelatnosti Zrinske garde govorio je njezin predsjednik koji je spomenuo i postavljanje temeljnog kamena za spomenik o 335. godišnjici pogibije Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana. Citirao je, nabrojajući ciljeve Garde, i riječi velikana i pjesnika Frana Krste Frankopana: "Draže vam bio glas, ime, poštenje, nego hip magnutje (prolaznost), sramotno življenje. Navik on živi ki zgine pošteno."

"Još jednom su udruge i pojedinci iz Toronta i okolice dokazali svoju veliku dužnost suglasnom potporom za odavanje počasti slavnim vladarima Hrvatske", naglasio je velečasni Ivan Novak iz župe Kraljice Hrvata iz Toronta. Velečasni Novak bio je u pratnji "Zrinske garde" na njihovu hodočašću u Rim, uoči središnje proslave dana Međimurske županije i Dana Zrinskih.

Mnogo više o ovoj inicijativi i o povijesnim postrojbama "Zrinske garde" Čakovec može se pronaći na web stranici: <http://zrinska-garda.hr/>

Napisala: **Anna Bačić**

NA NATJEČAJU SUDJELOVALA DJECA IZ NORVEŠKE, FRANCUSKE, SLOVAČKE...

Od ovoga broja započinjemo s objavljivanjem prvonagrađenih radova prošlogodišnjeg natječaja na temu "Prijatelju, potraži me u svom srcu, naći ćeš me". Nagrađeni: Katarina Brnjić, Nikolina Dumančić i Dalibor Bošnjak proveli su u našem ljetnom kampu u Cresu, po njihovim riječima, prekrasnih tjedan dana

Kad smo prije dvije godine pokrenuli natječaj za literarne i novinarske radove učenika pod nazivom "Zlatna ribica", nismo znali kakav će biti odziv. Imali smo na umu da naše hrvatske dopunske škole, kao i ostali oblici organiziranog učenja hrvatskoga jezika diljem svijeta djeluju u specifičnim uvjetima. Zato naša očekivanja za prvi natječaj nisu bila prevelika. No, odziv je bio izvrstan. Mnogi učitelji i djeca iz Norveške, Njemačke, Francuske, Italije, Rumunjske, Slovačke, Srbije i Crne Gore i Švicarske poslali su svoje radove. Svima izražavamo zahvalnost i odajemo priznanje na njihovu trudu. Posebice bih istaknula Petra Hategana, učitelja u osnovnim školama Lupak i Karaševo u Rumunjskoj, koji nam je poslao velik broj lijepih radova.

Imena prvonagrađenih i drugonagrađenih učenika u dosadašnjim dvama natječajima objavljivali smo u "Matici". Od ovoga broja započinjemo s objavljivanjem prvonagrađenih radova prošlogodišnjeg natječaja na temu "Prijatelju, potraži me u svom srcu, naći ćeš me". Nagrađeni: Katarina Brnjić, Nikolina Dumančić i Dalibor Bošnjak proveli su u našem ljetnom kampu u Cresu, po njihovim riječima, prekrasnih tjedan dana. Radove nagrađenih u našem prvom natječaju 2004. objavit ćemo u sljedećem broju "Maticе". Boravak u ljetnom kampu na Cresu podrazumijeva kupanje, igre, plandovanje i zabavu. Na Cresu je bilo i toga, ali i rada u pripremi scenskog uprizorenja, a "zlatne ribice" radile su dodatno opisujući događanja u kampu. Bilo je tu mnoštvo zgodnih uradaka koje ćemo objaviti. O njihovim prvonagrađenim radovima presudite sami.

Pripremila i snimila: **Vanja Pavlovec**, voditeljica ureda HMI-a u Rijeci

PRVA NAGRADA - LITERARNI RAD U KATEGORIJI OD 13 GODINA NADALJE
KATARINA BRNJIĆ, 8. razred, 14 godina, HDN AARAU – Švicarska.
Učitelj mentor: Monika Rastoeia

Školsko zvono zvoni, odmora se ona boji. Jer ona je sama. Ne zna kamo će, ni s kim će. Veronika nema društvo. Ponekad se sakrije u WC da drugi ne vide da je sama. Nekad ipak mora otići na odmor. Nasloni se na školski zid i gleda. Najradije bi zatvorila oči i bila kod kuće sa psom.

Ali onda bi joj netko dobacio: "Štreberko, opet razmišljaš o matematici".

Htjela bi i plakati, a želi biti jaka.

Najradije bi bila s Marijom. Ona je ono što svatko govori: COOL!

Ako ona kupi nove cipele, sve druge iz njene grupe kupile bi iste.

Učiteljica pravi grupe. Veronika i Marija su zajedno. "O ne!", viče Marija, "s onom blesavom".

Veronika se rastužila, morala je sve sama uraditi dok je Marija pričala s Lukom. To je jedan dečko kojeg svi obožavaju. On se sviđa i Veroniki, ali ona zna da će to ostati mašta i da nema šanse.

Zvono zvoni. "Hvala Bogu!" misli Veronika. Pošla je kući. Odjednom ju je netko gurnuo. Pala je na pod, boljela ju je glava. Čula je kako se neki dečki smiju. Krv je potekla s čela. Dečki su se prestali smijati. Veroniki je postala muka, zatvorila je oči. Kad ih je otvorila, ležala je u bolnici. Doktor je rekao da nije ništa ozbiljno i da je morao zašiti ranu na čelu. Škola je opet počela i opet je sve isto. Kada zvona zazvone, njezino srce počinje lupati...

LITERARNI RAD U KATEGORIJI OD 7 DO 12 GODINA
DALIBOR BOŠNJAK, 5. razred, 11 godina, NOVI SLANKAMEN, SiCG.
Učitelj mentor: Marija Fiala, voditeljica dramskog odjela u župi

Stojim na Gardosu, brdu s kojeg se jako lijepo vidi kako se Sava ulijeva u Dunav. Pokraj mene je moj otac. On me često zna dovesti na ovo mjesto. Možda zbog Dunava i Save, ali prije će biti da ima drugih razloga. No, volim biti na tom mjestu, osobito navečer, kad prestane puhati vjetar. Gledam te dvije velike rijeke i sjećam se prošlog ljeta.

Bio sam u Zadru, na ljetovanju. Na plaži sam upoznao dječaka čudnog imena: Ogo.

Nisam se mogao načuditi otkuda mu takvo ime. Govorio je hrvatski, zapravo mučio se govoriti hrvatski, pa sam zaključio da sigurno živi negdje daleko. Pogodio sam! Ogo je živio u Kanadi. Tri dana smo proveli skupa, na plaži i navečer, dok nismo upoznali Ivana. Ivan je došao iz Zagreba i odmah nas je skužio da nismo "domaći". No, izvrsno se uklopio u društvo, te smo po cijele dane igrali nogomet na pijesku, kupali se u moru i jeli sladoled. Ivan nam je bio "učitelj", zapravo Ogo i ja smo, slušajući Ivana, učili hrvatski, a Ivan je od nas doznavao kako izgleda živjeti u gradovima iz kojih smo došli, a u kojima nikad nije bio. Tisuće su nas kilometara dijelile, a, eto, sjedimo na plaži i razgovaramo. Čudesan osjećaj!

Cijeli smo tjedan bili skupa, po cijeli dan i stalno smo imali o čemu razgovarati. Ni jednoga trenutka nisam osjetio dosadu. Dapače, bilo mi je žao što sam navečer morao ići na spavanje. Bilo mi je žao i kad je Ogo morao krenuti doma, u tisuće kilo-

metara udaljenu Kanadu. Nakon nekoliko dana i ja sam se morao vratiti u Srijem.

Čim sam ušao u kuću, uključio sam kompjutor i pregledao poštu. Poskočio sam od radosti vidjevši dva e-maila od Oga i Ivana. Nisu me zaboravili! To me je veselilo i znao sam zasigurno: imam dva nova prijatelja!

Pošao sam u peti razred. Nakon prvoga školskog sata drugovi su me upitali kako sam proveo ferije. Ponosno sam ih obavijestio da imam dva nova prijatelja, jednog u Zagrebu, a drugog u Otawi, te da se dopisujemo i "družimo" putem kompjutera. Vidio sam da su mi mnogi pozavidjeli.

I tako, dok stojim na Gardosu i gledam kako se spušta večer nad Zemunom, osjećam veliko bogatstvo. Jer, tamo uzvodno uz Savu, živi moj prijatelj Ivan i možda isto tako gleda u Savu i misli na mene. Ogo je tek stigao iz škole i kod njega još sije sunce, ali vjerojatno je sjeo napisati mi pismo, ili poslati neku lijepu fotografiju.

Ja sam, zbilja, bogat čovjek, kad imam prijatelje po cijelome svijetu!

Idem doma napisati im pismo. Sigurno ih zanima što sam danas radio i kako izgleda večer nad Zemunom. Uzeo sam digitalni aparat, slikao Savu i Dunav i požurio doma.

"Idemo najprije na sladoled, ne?" upitao me je tata. "Ne mogu danas, moram se javiti prijateljima!" odgovorio sam i potrčao do auta.

NOVINARSKI RAD U KATEGORIJI OD 13 GODINA NADALJE
NIKOLINA DUMANEIA, 8. razred, 14 godina, Hrvatski kulturni centar "Srijem", Srijemska Mitrovica, SiCG.
Učitelj mentor: Mila Markov-Spanović

Dragi moj prijatelju, htjela bih ti napisati pismo, no ja ne znam ni tko si, ni što si, ni otkud si, ni kako ti je ime, ni nadimak....

Znam samo ovu tvoju adresu u šiframa.

Ma, sigurna sam da me nećeš odbiti: ŽELIM BITI TVOJ PRIJATELJ.

Ja sam jedna obična djevojčica, a neki kažu da sam i neobična. Obična sam jer idem redovito u školu, čak u dvije, a možda i tri. Obična sam jer sam rođena prije četrnaest godina kao i cijela moja generacija. I mama i tata tvrde da su me, te tisuću devetsto devedesete godine stvorili iz velike ljubavi. Imali su mnogo prijatelja, svi su dijelili njihovu sreću kad sam ja otvorila oči u ovom dijelu svijeta, gdje žive mnogi različiti ljudi. Ti različiti ljudi su postavili različitosti.

A onda su neki neljudi ubacili sjeme razdora i počelo je biti teško, različito od većine istih. Moji roditelji su nasjeli i počeli se razjedinjavati. Mama je htjela da ja budem više ono što je ona, a tata je bio slab da izdrži bockanja na radnom mjestu. Još sam bila mala djevojčica i teško mi je bilo shvatiti mamine riječi da je tata morao otići nekamo drugamo, nije mi ni spominjala gdje je to, samo je pričala da je otišao raditi jer tu nema posla. Povremeno bi dolazio, donosio poneki dar i ljubio me sa suzama u očima. Nikako mi nisu bile jasne njegove suze. Isto tako mi nije bilo jasno zašto sam iz lijepe i udobne kuće, gdje smo živjeli s bakom i djedom, morala poslije

živjeti u nekom malom stanu samo s mamom.

Sad sam malo veća djevojčica i polako shvaćam zašto je to sve tako moralo biti. U naš grad, u kojem sam rođena, u kojemu su rođeni i moj tata i moja mama, došli su neki drugi ljudi, te za mojeg tatu više nije bilo mjesta. Za mamu je bilo mjesta jer ona pripada većini.

Odlučili su razdvojeno živjeti, nisu se rastavljali, no ja sam ostala bez svakodnevnih tatina ljubavi. On je zvao, on je govorio da me voli, dolazio je i dolazi još uvijek, ali u mom srcu je pomalo praznina i tuga.

Gledam sad, kao djevojčurak, slike kad sam bila malo dijete.

I voljela bih, prijatelju, da sam ostala obična, da su mama i tata zajedno, da me tata poljubi prije spavanja i da me štiti od zlih ljudi.

Ja sam, prijatelju, i neobična. Od svojih prijateljica se razlikujem jer nosim neki nemir u sebi.

Volim glazbu, umjetnost, skoro ću završiti i osnovnu glazbenu, a nedavno sam otkrila da volim recitirati hrvatske pjesnike. Mislim upisati srednju glazbenu školu, moja umjetnost mi je utjeha. Posebno mi odgovaraju one sjetne melodije, koje izazivaju suze kod slušatelja. Kad sviram, recimo, Sicilianu, htjela bih svojom flautom probuditi ljubav u svim ljudima svijeta, a posebice iskazati svoju ljubav prema svim dobrim ljudima.

Sigurna sam, prijatelju, da ćeš naći mjesta u svom srcu za mene. Jer, takva sam kakva sam: ja sam obična-neobična djevojčica i želim biti prijatelj s Tobom.

Gostinjac "Prof. Krunoslav Draganović"

U petak 21. travnja Hrvatsko katoličko dobrotvorno društvo iz Sarajeva svečano je obilježilo 15. obljetnicu svojega karitativnog rada. Svečanosti su počele u 15 h blagoslovom gostinjsa "Prof. Krunoslav Draganović", koji se nalazi u sarajevskom predgrađu Stup. Goste je pozdravio domaćin, osnivač, predsjednik i *spiritus movens* Društva don Anto Jelić, a blagoslov je obavio mons. biskup dr. Pero Sudar. Nakon domjenka nazočni su se uputili na svetu misu u crkvi Kraljice Krunice, koju je predvodio mons. Sudar uz koncelebraciju brojnih svećenika. Podpredsjednik HKKD-a Miro Prskalo na svečanoj akademiji u dvorani Katoličkog školskog centra "Sveti Josip" pozdravio je goste: biskupa dr. Peru Sudara,

Zagrebu g. Josip Vidović i tom prigodom predao na dar ulje na platnu Rame.

Nakon kraćeg glazbenog programa don Anto Jelić osvrnuo na 15 godina rada HKDD-a, čija je osnivačka skupština održana 21. travnja 1991. u dvorani sv. Josipa na Marijin Dvoru. Velika potreba za ovakvim humanitarnim društvom hrvatskog i katoličkog predznaka u Sarajevu i na području BiH osjećala se niz godina, pogotovo za vrijeme komunističkog režima. Don Jelić, koji je tada bio župnik na župi svetog Josipa, i prije je djelovao karitativno sa skupinom župljana, no raspadom Jugoslavije trebalo je te djelatnosti i zakonski registrirati.

Statut se temelji na načelima Kristova Evanđelja i socijalnog nauka Katoličke crkve. Glavni cilj Društva jest poticati duhovni i materijalni preporod hrvatskoga katoličkog pučanstva. Društvo to ostvaruje djelovanjem ovih službi: savjetničke, zdravstvene, kulturno-odgojne, obrtničko-stručne i karitativne. Član društva može biti samo katolik, no

pomoć i usluga nisu ograničeni ni nacionalnom ni vjerskom pripadnošću. Petnaestogodišnje djelovanje može se podijeliti na tri razdoblja: pet ratnih godina, pet obnoviteljskih godina i pet godina stabiliziranja.

RATNO RAZDOBLJE

Društvo je od prvih dana krenulo s humanitarnim djelatnostima prikupljajući pomoć za ratom pogođenu Hrvatsku. Primjerice, tri konvoja za Dubrovnik, nekoliko puta slanje medicinske opreme za Vukovar itd. Osnovani su i ogranci u Varešu i Brčkom, a poslije u Prozoru, Novom Travniku, Kiseljaku, Busovači, Zenici, Butrović polju, Jablanici i Žepči. Umrežili su se i s drugim društvima i udrugama u Hrvatskoj, BiH i inozemstvu. Posebno se zbrinjavalo brojne izbjeglice koje su tih, prvih ratnih dana našle utočište u Sarajevu. Ogranci HKDD-a tijekom rata u BiH, zbog blokade Sarajeva, odradili su lavovski dio posla humanitarno se skrbeći o stotinama sela na svojim područjima, po-

„Čestitam još jedanput 15. godišnjicu sa željom i molitvom da vas najprije prati Božji blagoslov. Bez njega ništa nije vrijedno. A onda da vas prate razumijevanje, ljubav i zauzetost plemenitih ljudi. Ako to dvoje budete imali i budete znali da je svako dobro djelo negdje čvrstim, zlatnim, neizbrisivim slovima zapisano, onda će HKDD živjeti na radost, na ponos i na korist hrvatskoga katoličkog naroda u BiH, ali i svim ljudima u nevolji - biskup dr. Pero Sudar

gđicu Dunju Jelak iz Veleposlanstva RH, saborsku zastupnicu, predsjednicu saborskog Odbora za iseljništvo i predsjednicu Upravnog odbora HMI-a gđu Zdenku Babić-Petričević, načelnika općine Lovreč g. Antu Babića, te predstavnik Ramske zajednice u Zagrebu. Gospođa Babić-Petričević, uz čestitke i dobre želje za budući rad, istaknula je i misionarski rad don Ante Jelića među Hrvatima u Njemačkoj, gdje je i ona živjela mnogo godina, posebno njegov rad s hrvatskim studentima. Pozdravnu je riječ uputio i podpredsjednik Ramske zajednice u

Folklorne skupine HKDD-a iz Prozora i Vareša oduševili su brojne posjetitelje

Napisaao: **Nenad Zakarija**

Fotografije: **Nenad Zakarija**

Mons. dr. Pero Sudar
predvodi misu u crkvi
Kraljice Krunice u Sarajevu

gotovo ogranak u Prozoru koji je pokrivao 63 sela. HKDD je sudjelovao i u zbrinjavanju ranjenika, prevozeći ih u bolnice u Hrvatskoj i Njemačkoj, a za neke je plaćao i troškove liječenja. Organizirani su konvoji za dostavu obiteljskih paketa u blokirano Sarajevo. Godine 1992. osnovana su povjereništva u Splitu i Zagrebu. Donatori su uglavnom bili iz Australije, SAD-a, Europe i Hrvatske. **Arhiva društva pokazuje da je preko Društva tijekom rata podijeljeno više od 300 000 tona različite robe, hrane, medicinskih sredstava i aparata, a novčane pomoći više od 3 milijuna njemačkih maraka.**

OBNOVITELJSKO RAZDOBLJE

Na 3. skupštini HKDD-a u srpnju 1994. donesene su važne odluke za budući rad. Bližeći se kraju rata, postalo je jasno da se društvo ne može više oslanjati na donacije, pa je zato odlučeno da se treba orijentirati na samoodržavanje i samofinanciranje. U tu svrhu osnovano je poduzeće *Bonitas*, koje pruža usluge na komercijalnoj osnovi, od čega se pokrivaju troškovi Društva, a sav ostali prihod ide u humanitarne svrhe. Ambulante i ljekarne i dalje su radile na humanitarnoj razini. U Zagrebu je osnovano pravno savjetništvo za prognanike i izbjeglice, nastavilo se sa stipendiranjem djece iz brojnijih obitelji i pomoć djeci siročadi, a tražila su se i kumstva za malodobnu djecu poginulih branitelja. Donesena je odluka da se u Zagrebu počne graditi studentski dom za siromašne studente. Prvi studenti uselili su se godine 1998. Nakon otvaranja muškog doma *Katarina Kosača* s kapacitetom od 34 ležaja sagrađen je i ženski dom *Diva Grabovčeva* koji je useljen 1999. godine.

Kroz oba doma do sada je prošlo 260 studenata. Društvo je stipendiralo 772 studenta u vrijednosti od 1 350 000 maraka. pristupilo se kupovanju poslovnih prostora, otvorio se niz knjižara, nekoliko fotografskih radionica, pekarnica, radio-nica aluminijske stolarije itd. U Sarajevu su kupljene dvije starije kuće koje su obnovljene i služe za rad Društva. Jedna je od njih i upravo otvoreni gostinjac "Prof. dr. Krunoslav Draganović". Na planini Makljenu kupljeno je 72 000 m² zemlje na kojoj su napravljene 2 planinske kuće, skijalište, a predviđeni su i drugi športski sadržaji kako bi se mladi privukli u zdravi okoliš.

VRIJEME STABILIZIRANJA, OPSTANKA I OSTANKA HRVATA KATOLIKA NA SVOJIM OGNJIŠTIMA

Na svečanoj sjednici u prigodi 10. obljetnice Društva godine 2001. dane su nove smjernice za rad na upošljavanju, pomoć obiteljima s brojnijom djecom i održivi opstanak na području BiH. Svaku godinu stavlja se naglasak na pojedinu akciju. Tako ove godine traje akcija "Čuvajmo svoje korijene". Svi djelatnici i članovi Društva trebaju se zauzeti pri zapošljavanju mladih ljudi. Obiteljima na selu pomaže se u razvoju stočnog fonda beskamatnim kreditom, ali i dodjeljivanjem ovaca, koza, krava i pčela kako bi mogli živjeti od vlastita rada. Odlučeno je u Sarajevu sagraditi studentski dom, pa je već kupljeno zemljište između Nedarića i Stupa, dobivene su sve potrebne dozvole i plaćene pristojbe. Valja se nadati da će izgradnja početi ove godine. Kapacitet je doma 140 ležajeva uz prateće objekte, restoran, knjižnicu, dvorane itd. Ovo je naj-

veći i strateški najvažniji projekt Društva ne samo u Sarajevu nego i u cijeloj BiH, pa se Društvo nada pomoći prijatelja, dobročinitelja i svih ljudi dobre volje.

Na kraju svojeg izlaganja don Anto Jelić zahvalio je svima koji su dosad djelovali ili sudjelovali u radu Društva na duhovnoj i materijalnoj razini. Tom su prigodom podijeljene i zahvalnice, a među inima i biskupu Peri Sudaru, gđi Zdenki Babić-Petričević, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RH, te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH. Program je nastavljen nastupima folklornih skupina HKDD-a iz Prozora i Vareša, te tamburaša i pjevačice Jane Šoljak, a završen je zajedničkim nastupom svih izvođača.

Biskup dr. Pero Sudar na kraju akademije obratio se nazočnima ovim riječima: "Da je društvo ovih 15 godina radilo samo na tome da nakiti ove mlade što smo ih večeras vidjeli i nauči ono što smo večeras čuli, to bi bilo dostatno opravdanje za postojanje. Gledajući ih sada kad su se skinuli, onda doista možete zaključiti što znače hrvatske katoličke nošnje u BiH i u cijelome hrvatskom narodu. To je doista blago koje se gotovo bilo izgubilo.

Zato mislim da je i ova komponenta djelovanja Društva jedna od aktivnosti koje su na dobrobit kulture, identiteta, opstanka i bogatstva ovog naroda. Ja čestitam još jedanput 15. godišnjicu sa željom i molitvom da vas najprije prati Božji blagoslov. Bez njega ništa nije vrijedno. A onda da vas prate razumijevanje, ljubav i zauzetost plemenitih ljudi.

Ako to dvoje budete imali i budete znali da je svako dobro djelo negdje čvrstim, zlatnim, neizbrisivim slovima zapisano, onda će HKDD živjeti na radost, na ponos i na korist hrvatskoga katoličkog naroda u BiH, ali i svim ljudima u nevolji. Jer, jedno društvo se dokazuje i potvrđuje i svoju vjerodostojnost samo sebi provjerava činjenicom ima li duše i srca za svakog čovjeka u nevolji. Neka ovo društvo bude takvo, a onda će to Bog, zasigurno, i blagosloviti, što ja želim za sve vas. Još jedanput vas pozdravljam i želim vam Božji blagoslov."

Dodajmo na kraju da je akademiju uspješno vodila Josipa Koroman. Slavlje je nastavljeno domjenkom i druženjem do kasno navečer, uz izvornu pjesmu mladih folklorša. ■

“ONDJE KAMO SE DUŠE SELE, NEMA SMRTI”

bila uzaludna. Bio je to tek rastanak, jer “Ondje kamo se duše sele, nema smrti” (don Gracija Ivanović). Don Sbutege bio je, među ostalim, i dugogodišnji suradnik Hrvatske matice iseljenika. Ostat će zapamćen po svojem doprinosu na porima očuvanju manjinskih hrvatskih zajednica, a HMI, i sama na istome putu, bit će mu na tome uvijek zahvalna. Dan smrti obilježen je, želimo vjerovati da to nije slučajno, izlaskom njegove knjige. Simbolično, nastavio je živjeti u svojim djelima, zrcaleći se u životima mnogih dužnika svoga dobročinstva, u mislima i sjećanjima prijatelja, suradnika, župljana, poznanika i poštovatelja. Divimo se snazi kojom je podnosio udarce ne baš sklone mu sudbine, vjernosti kojom je bdio nad svojim narodom želeći mu budućnost, bolju i pravedniju od one koju trenutačno ima. U “Vijencu” je, o Uskrsu, napisao: “Sudbina zajednice ne dokida, ne dopunjuje i ne nadomješta našu vlastitu. Osuđeni smo da iznova i svatko pojedinačno prozivamo život kao pustolovinu traganja za smislom i bitkom, bez obzira na stečenu i naslijeđenu pripadnost”. Nadamo se da odlazak don Sbutege, kulturnoga pregaoca i lučonoše očuvanja hrvatskoga identiteta, kulturne i duhovne baštine bokeljskih Hrvata neće značiti njihovu stagnaciju, nego će, naprotiv, pobuditi i ojačati sjajni, kometski trag koji je ovaj, samo vanjštinom skromni, dobrotski župnik ostavio za sobom. ■

Na dobrotškome groblju 29. travnja na ispraćaju hrvatskoga svećenika don Branka Sbutege nije bilo oproštajnih govora niti su čitani isječki iz pokojnikovih djela. Na misi u kotorskoj katedrali, uz hrvatske i bosanskohercegovačke odličnike i crnogorskog premijera, bilo je mnoštvo običnih, iskreno ožalošćenih ljudi. Bila je to pobjeda skromnosti, dug veličini istinske ljudskosti, žrtvi koja, pokazalo se, nije

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Don Branko Sbutege, župnik crkve svetog Eustahija u Dobroti preminuo je 27. travnja 2006. u 54. godini. Rođen je 8. travnja 1952. u Kotoru, gdje je završio gimnaziju, a potom je studirao medicinu i teologiju u Zagrebu, Beču i u Rimu. Za svećenika je zaređen 15. srpnja 1979. u crkvi Gospe od Škrpjela u Boki kotorskoj. Don Sbutege bio je pomoćni župnik u Dobroti od zaređenja do 1982., kada je postao župnik župe svetog Eustahija. Godine 1991. Hrvatska biskupska konferencija zadužila ga je za otvaranje Centra za pomoć izbjeglicama u Padovi. U svoju se je župu vratio 1996. godine, a tri godine poslije osnovao je Caritas Kotorske biskupije. Don Branko Sbutege bio je autor brojnih članaka u časopisima i novinama, koautor knjige *Stara književnost Boke* (1994.). Knjiga don Branka Sbutege *Kurosavin nemir svijeta* predstavljena je u Zagrebu na dan njegove smrti. Osim toga što je bio istaknuti teolog i kulturni djelatnik, don Sbutege bio je i agilni, sveprisutni član hrvatske zajednice u Crnoj Gori i suradnik Hrvatske matice iseljenika pri organizaciji Tjedna Hrvata iz Crne Gore. (Hrvoje Salopek)

Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži održan je ove godine 29. i 30. travnja u Puli i po župama Porečke i Pulske biskupije. Glavni događaj tog susreta bilo je svečano euharistijsko slavlje, uz bogati popratni duhovno-kulturni program u drevnoj pulskoj Areni. Geslo Susreta bila je poruka iz Evanđelja: **“Učitelj je ovdje i zove te”**. Na tom susretu sudjelovalo je više od 18 tisuća mladih katolika iz svih krajeva Hrvatske, ali i iz susjednih zemalja te iz hrvatskih katoličkih misija u europskim zemljama. Tako je i u ovoj prigodi potvrđeno zajedništvo hrvatske mladeži iz domovine i iseljenništva. More hrvatske mladosti ispunilo je ne samo Arenu i prostor oko nje nego i cijeli grad.

Pulski trgovci i ulice odjekivali su pjesmom i govorom svih narječja Lijepe naše. Svečano misno slavlje predvodio je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, uz apostolskog nuncija Francisca Javiera Lozana, istarskog biskupa Ivana Milovana i druge hrvatske biskupe i nadbiskupe te više od dvjesto svećenika.

Na misnom su slavlju bili nazočni i potpredsjednica hrvatske Vlade Jadranka Kosor, istarski dožupan Marin Brkarić i pulski gradonačelnik Valter Drandić te mnogi drugi ugledni gosti.

Kardinal je Bozanić u propovijedi, među ostalim, istaknuo kako se tu simbolički i stvarno događa ono što je nekad bilo nezamislivo: “Rimska Arena, gdje je nekad zabava jednih vodila do umiranja drugih, postala je mjesto proslave kršćanskog Boga ljubavi, mjesto gdje hrvatska mladež slavi Isusa koji je pobijedio sva ljudska umiranja...”

Danas se sve želi prikazati kroz novac, zaradu i uspjeh, ali to je velika zabluda, pogubna za čovjeka. Jer, kad bolje promislimo, sve najvažnije u životu je besplatno i zapravo nam je darovano: život, roditelji, braća i sestre, prijatelji i prijatelji, vjera, ljubav bližnjih i mogućnost da im uzvratimo ljubavlju”, poručio je kardinal mladima.

Tijekom bogata glazbenog programa predstavljen je i CD “I tvoja mala kap...”, čiji su autori istarski izvođači duhovne glazbe, u suradnji s glazbenicima Brunom Krajcarom, Tedijem Spalatom, Alenom Vitasovićem, Davorom Terzićem,

More hrvatske mladosti u drevnoj Areni

“Danas se sve želi prikazati kroz novac, zaradu i uspjeh, ali to je velika zabluda, pogubna za čovjeka. Jer, kad bolje promislimo, sve najvažnije u životu je besplatno i zapravo nam je darovano: život, roditelji, braća i sestre, prijateljice i prijatelji, vjera, ljubav bližnjih i mogućnost da im uzvratimo ljubavlju”, poručio je mladima kardinal Josip Bozanić

Čedom Antolićem, Željkom Marinović, grupom Gustafi i drugim glazbenim grupama.

Susret hrvatske katoličke mladeži pratilo je i o njemu izvijestilo 40-ak važnijih hrvatskih medija. Središnje euharistijsko slavlje izravno je prenosio Hrvatski katolički radio i 14 drugih radiopostaja diljem Hrvatske. Hrvatska

televizija također je izravno prenosila veći dio euharistijskoga slavlja, a lokalni dnevni list “Glas Istre” objavio je poseban prilog na osam stranica.

Komentatori u hrvatskom katoličkom tisku ocijenili su kako je taj nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži najvažniji događaj Crkve u Hrvata u ovoj godini. ■

U programu prije svete mise, uz red pjesama slijedio je red svjedočanstava. Naime, mladima su o svojoj kršćanskoj vjeri svjedočili poznati pjevači, športaši, glumci, političari... Evo dijelova nekih svjedočanstava:

Rene Medvešek, redatelj: - Svi zajedno trebamo se oslobađati predrasuda, nadrastati svoje uskoogrudne stavove i porive i učiti gledati i prihvaćati svijet, ljude i život u njihovoj pravoj punini, u pravoj mjeri ljubavi Božje kojom su nam darovane.

Lino Červar, trener rukometne reprezentacije i saborski zastupnik: -Danas se odbacuju tradicionalne vrijednosti, promovira kriza braka i obitelji i time pridonosi tomu da se sve više djece osjeća nesretnom i izgubljenom. Takvu namjeru da naša djeca ostanu bez ljubavi i budu moralno i etički nepismena, hrvatska mladež mora odlučno odbaciti.

Alen Vitasović, pjevač: -Ne znam kada je zadnji put bilo dvadeset tisuća ljudi u Areni i oko nje... Sama činjenica da su svi oko nas iskreni i dobronamjerni ostavlja me bez riječi. To je izuzetak u ovim teškim vremenima i drago mi je da sam dio toga.

Napisala: **Ana Bedrina**

C R K V A

NUŽAN POPIS HRVATSKIH KATOLIKA

— U dvorani Hrvatske biskupske konferencije na zagrebačkom Kapto-lu završeno je u četvrtak 20. travnja dvodnevno zasjedanje Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu. Nakon pozdravnih riječi dubrovačkog biskupa Želimira Puljića, predsjednika Vijeća, slijedila su izvješća pojedinih delegata o stanju i problemima pastoralu u hrvatskim katoličkim misijama diljem svijeta.

Sudionici su s ravnateljem hrvatske inozemne pastve Antom Kutlešom zaključili kako su nužni dodatni naponi i materijalna sredstva jer je budućnost organizirane inozemne pastve, koja se trenutno održava u 169 župa i misija u 18 država na 5 kontinenata, sve teža i neizvjesnija. Prema mišljenju svih sudionika, mora se posvetiti jednaka pozornost izvandomovinstvu sa svim njegovim posebnostima, bilo da je riječ u susjednim, zapadnoeuropskim i prekomorskim zemljama, ili izbjeglicama i prognanicima, za koje se još i ne zna ni približan ukupni broj. U tom je smislu nužno pokrenuti akciju stvaranja točne crkvene statistike, svojevrstu kartoteku svih hrvatskih katolika u inozemstvu s njihovim osobnim podacima, kako bi se moglo što primjerenije odgovoriti potrebama naših vjernika.

Upućena je i zamolba biskupima i redovničkim poglavarima za slanje svećenika u hrvatsko iseljeništvo, zbog trenutnih hitnih zahtjeva iz Novoga Zelanda, Australije, Južne i Sjeverne Amerike, Kanade, Švedske, Norveške, Belgije i Slovenije. Bilo je riječi i o materijalnim potrebama za rad ureda i ravnatelja inozemne pastve te novčanoj potpori misijama koji nemaju vlastitih prihoda i izvora financiranja. Zato je osnovan fond solidarnosti i upućena zamolba za pomoć misionarima koji se nalaze u središnjim materijalnim uvjetima. (GLAS KONCILA, 30. travnja 2006.)

I Z T I S K A

ZAVRŠEN 32. PLENUM HBK, USVOJEN DIREKTORIJ ZA PASTORAL MEDIJA

Na 32. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije (HBK) najviše je riječi bilo o medijima. Ažuriran je Statut Hrvatskoga katoličkog radija i Informativne katoličke agencije (IKA) te prihvaćen Direktorij HBK za pastoral medija, kazao je u petak na konferenciji za novinare u povodu završetka proljetnog zasjedanja HBK nadbiskup Ivan Devčić, predsjednik Odbora za medije. Direktorij će biti predstavljen 24. svibnja.

Mons. Devčić novinare je izvijestio da je novi ravnatelj Hrvatskoga katoličkog radija, Tiskovnog ureda HBK i novi glasnogovornik HBK Zvonimir Ancić. Na mjestu ravnatelja IKA-e don Antona Šuljića zamjenjuje Enco Rodinis, a nova glavna urednica IKA-e je Suzana Vrhovski Peran. Devčić pak ostaje još pet godina na čelu Odbora za medije.

Također je kazao da bi katoličko sveučilište, koje osniva Zagrebačka nadbiskupija pod pokroviteljstvom HBK, moglo početi raditi 2007. godine.

Predsjednik Odbora za ekumenizam HBK, pomoćni biskup zagrebački Vlado Košić najavio je europski susret mladih koji će se u organizaciji braće iz Taizea održati u Zagrebu od 28. prosinca do 1. siječnja te treći europski ekumenski susret koji će se održati u Rumunjskoj od 4. do 8. rujna 2007. Također je spomenuo

da HBK priprema dokument hrvatskom ulasku u europske integracije. (VJESNIK, 29. travnja 2006.)

GOSPODARSTVO**NAKON KOMARNE-PELJEŠCA, GRADIT ĆE SE MOST PELJEŠAC-KORČULA**

Predsjednik HDZ-a i Vlade RH dr. Ivo Sanader, čestitajući Korčulanima 16. obljetnicu osnutka HDZ-a Korčule, naglasio je kako njegova stranka i na otocima dostiže svoj zenit. Potkrijepio je to podatkom da nakon prošlih lokalnih izbora u 45 otocnih općina HDZ samostalno ili s koalicijskim partnerima obnaša vlast, što je gotovo dvostruko više nego u odnosu na lokalne izbore 2001. godine. Vlada, kazao je Sanader, godišnje ulaže milijardu kuna u otoke. Uvedene su i noćne linije za najveće otoke, pa 90 posto otočne populacije — 112 tisuća otočana — noću više nije "zaključano" na otocima.

Premijer je obećao Korčulanima potporu Vlade u izgradnji zatvorenoga plivačkog bazena i moderne sportske dvorane jer, kako je naglasio, Korčulani imaju veliku tradiciju u plivanju i vaterpolu, o čemu svjedoči i podatak da su se 1978. godine sa svojim klubom KPK popeli na krov Europe.

— Ova će Vlada financirati i izgradnju modernoga brodskog terminala za putničke brodove i turističke kruzere,

I Z T I S K A

izgradit će i novo trajektno pristanište na Orebiću i Korčuli, a nakon dovršetka mosta Komarna - Pelješac strojevi i bageri premjestit će se još južnije, na gradnju mosta Pelješac - Korčula - naglasio je Sanader.

Naglašavajući da Vlada preko svojega povjerenstva vodi projekt izgradnje muzeja Marka Pola u njegovoj rodnoj kući, predložio je Korčulanima što hitnije raspisivanje natječaja za projekt gradnje spomenika Marka Pola na rivi. Na mjestu sadašnjega brodogradilišta Inko-brod predložio je gradnju modernoga nautičkog centra s turističkim sadržajima, te pozvao čelnike lokalne samouprave da se usuglase oko tog pitanja. (SLOBODNA DALMACIJA, 2. svibnja 2006.)

PALA CIJENA STANOVA

Prosječna cijena metra četvornog novih stanova lani je u pala 66 kuna, na 8912 kuna i bila je 0,7 posto ispod cijena iz prethodne godine. To je sniženje cijena bilo izraženije u drugoj polovici prošle godine kada je kvadrat novih stanova prosječno koštao 8669 kuna, što je bilo šest posto manje od cijena iz prvog polugodišta i 3,4 posto ispod prosjeka za prethodnu godinu.

Tom je padu vjerojatno kumovala činjenica da su u izračun prosjeka za prošlu godinu uključeni i prodani stanovi izgrađeni na osnovi POS-a koji su činili 31 posto prodanih stanova, priopćavaju iz DZS-a. Kvadrat tih stanova lani je prosječno stajao 6192 kune, dok je prosječna cijena ostalih stanova bila 10.475 kuna. Od lani prodanih 2145 novih stanova, svaki je drugi prodan u Zagrebu. (SLOBODNA DALMACIJA, 30. ožujka 2006)

VELIKI DAN ZA NIN: TANKERSKA PLOVIDBA POTPISALA UGOVOR O IZGRADNJI REKREACIJSKO-TURISTIČKOG CENTRA

LJEČILIŠTE OD 40 MILIJUNA EURA

S uvjerenjem da će dogodine biti položen temeljni kamen Turističko-rekreacijskog centra Nin, u utorak je između Grada Nina i Tankerske plovidbe Zadar potpisan ugovor o uvjetima njegove izgradnje. Na svečanosti u okviru koje je u promet puštena i rekonstruirana prometnica na gradskoj obali te obilježen početak izgradnje nove škole, ugovor su potpisali Emil Čurko, gradonačelnik Nina i Ivo Maračić, direktor poduzeća što ga je za izgradnju centra osnovala Tankerska plovidba.

- Taj je projekt iznimno važan. Zaposlit će ljude, turističku sezonu omogućiti kroz cijelu godinu, a hrvatskom turizmu dati nove - zdravstvene i lječilišne oblike - kazao je na svečanosti ministar mora, turizma i razvitka Božidar Kalmeta. Čestitajući na hrabrosti i mudrosti partnerima u projektu, istaknuo je da i to dokazuje da hrvatske tvrtke imaju snage i kapitala za velike turističke investicije.

— Raduje nas da je Uprava Tankerske prihvatila našu sugestiju i ušla u projekt. Nakon neuspješne avanture stranog investitora ostvario se desetljetni san svih Ninjana za modernim rekreacijskim centrom koji će koristiti već dokazane

ljekovitosti ninskoga blata - naglasio je gradonačelnik Čurko.

Izgradnja i opremanje centra će stajati oko 40 milijuna eura. Na 14 hektara površine planirana je izgradnja wellness hotela s oko 180 i zdravstvenog hotela s 80 soba te turističkog naselja s 40-ak apartmana, brojnim igralištima te dvije do tri konferencijske dvorane.

Izgradnja centra koji će zaposliti oko 200 ljudi, treba početi u prosincu 2007. a cijela investicija mora biti dovršena do kraja 2009. godine. (SLOBODNA DALMACIJA, 3. svibnja 2006.)

HRVATSKA ŽETVA NAGRADA

VERONA • Grad Romea i Julije zaljubio se u dalmatinske vokaliste; na Međunarodnom natjecanju zborova i ansambala, sedamnaestom po redu, naše su skupine osvojile nagrade u svim kategorijama, premda su imale vrlo jaku konkurenciju u trideset zborova iz cijelog svijeta. Šibensko pjevačko društvo "Kolo" osvojilo je zlato u kategoriji mješovitih zborova za popularnu i folklornu izvedbu, zlato su dobile i "Orsulice" iz Vodica, srebro će se naći u vitrini splitske "Elektrodalmacije", koja je u kategoriji jazza imala najvišu ocjenu, a prva nagrada nije dodijeljena, pa se mogu smatrati i pobjednicima, dok su broncu dobili Bračani, mješovita skupina "Postir-

IZ TISKA

ski sklad", za klasičnu izvedbu.

Iako je tradicija da skupine iz Dalmacije, od prvog pojavljivanja na ovom festivalu 1997. godine, pokupe prve nagrade, Šibenčani se nisu nadali zlatu, pa su se na pozornicu veličanstvenog Teatra Filarmonico uspeli u - civilu.

- Nošnje smo ostavili, to je dokaz koliko smo mislili da ćemo pobijediti. A za kraj smo otpjevali jednu zagorsku, da čuju i pjesme drugih hrvatskih krajeva - objasnili su nam voditeljica Mira Grujić i predsjednik Damir Lasan.

Među organizatorima veronskog festivala, koji je zaključen zajedničkim nastupom dvije tisuće pjevača iz dvanaest država u Areni Verdijevim "Va' pensiero", jest i Splitsanin Josip Ganza, koji nam je pokušao objasniti dalmatinski mirakul koji se svake godine ondje ponavlja: - Međunarodni žiri ne priznaje "lipe oči", nego ono što čuje.

Dalmatinci, izgleda, još nisu svjesni da je klapsko a cappella pjevanje naš najbolji kulturni proizvod, jer svake godine ostave bez daha sve koji ih slušaju - zaključuje Ganza. (SLOBODNA DALMACIJA, 24. travnja 2006.)

CRNA KNJIGA KOMUNIZMA U HRVATSKOJ

Knjigu povjesničara Josipa Jurčevića "Crna knjiga komunizma - Zločini jugoslavenskih komunista u Hrvatskoj 1945." objavili su nakladnici Počasni bleiburški vod iz Zagreba, bečki Institutom Historicum Kroaticum, Croatian Herald iz Melbournea i zagrebačko Dokumentacijsko informacijsko središte. Predgovor knjižici napisao je Janko Vranyczany Dobrinović. (HINA)

MINISTAR PRIMORAC NA "FESTIVALU HRVATSKE"

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta Dragan Primorac boravio je u službenom jednodnevnom posjetu Stuttgartu gdje je u sklopu "Festivala Hrvatske", u organizaciji Generalnoga konzulata Hrvatske, održao predavanje na temu "Hrvatska - društvo utemeljeno na znanju", priopćeno je iz Ministarstva.

Predstavljene su i najnovije reforme u obrazovnom sustavu Hrvatske te promjene u znanstvenoj politici i strategiji. (HINA)

ZANIMLJIVOSTI

ZNANSTVENICI 'PREBROJILI' OTOKE

Splitski znanstvenici mr. T. Duplančić-Leder i M. Čala otkrili su da više ne vrijede podaci iz 1955., i da Hrvatska ima 1 246 otoka, otočića i hridi, a od toga 79 otoka, 525 otočića i 642 hridi i grebena. Usto, u Hrvatskoj me hidrografskom institutu u Splitu utvrdili su kako površina hrvatskoga dijela jadranskoga arhipelaga iznosi 3 260 četvornih kilometara, što je 10 posto površine teritorijalnog mora koje zauzima 33 000 četvornih kilometara.

NOVE KNJIGE O PODRIJETLU HRVATA NAPISALI STRANCI

Na zagrebačkoj tribini Matice hrvatske 26. travnja javnosti su predstavljene četiri nove knjige o podrijetlu Hrvata. Knjige "Hrvatska pradomovina" Henryka Lowmianskog, "Bijela Hrvatska" Tadeuscha Woyciechowskog, zbornik radova Jerzyja Behickog i dr. "Bijeli Hrvati I" i "Podrijetlo Hrvata i Ukrajina" Jevgenija Paščenka postavio je Đuro Vidmarović podsjećajući kako se znanja o ranijoj povijesti Hrvata šire upravo zahvaljujući poljskim, češkim, ukrajinskim i ruskim stručnjacima.

NIZOZEMCI TULIPAN NAZVALI PO JANICI

Nizozemci su u povodu svojeg dana i kraljčina rođendana, 30. travnja, u zagrebačkim Klovičevim dvorima novu vrstu tulipana nazvali Jančinim imenom. Ružičastom tulipanu, uzgajivača Groote-mana, skijašica Janica Kostelić divila se u društvu domaćina i hrvatske ministricice Kolinde Grabar-Kitarović.

VLADA RH ČINOVNICIMA PROPISALA KODEKS

Etički kodeks Vlade, ustanovljen 28. srpnja, propisuje državnim službenicima ponašanje za vrijeme i izvan radnoga vremena. Traži se čuvanje osobnog ugleda i povjerenje u državnu službu, a zabranjuje korištenje autoritetom svojeg položaja u privatne svrhe. Isključuje se diskriminacija stranaka po ma kakvoj osnovi, a pomoć je građanima obveza. Prema podacima Svjetske banke, administrativna je korupcija u Hrvatskoj, među 20 tranzicijskih zemalja, uključujući i nove članice EU, najmanja.

VIJESTI IZ ISELJENIŠTVA

**SAD
VODIČ "FROMMER'S CROATIA"**

U Washingtonu je 2. svibnja izašao američki turistički vodič po Hrvatskoj, koji na 340 stranica opisuje odredišta za svako godišnje doba i svaki džep.

Objavljen je kao samostalno izdanje nakon razgovora izdavača A. Frommera s N. Komaricom, direktoricom ureda TKZ-a u New Yorku.

**GUVERNER NA "HRVATSKOJ
PROLJETNOJ VEČERI"**

Arnold Schwarzenegger, kalifornijski guverner, 23. travnja odazvao se pozivu losangeleskih Hrvata i sudjelovao na "Hrvatskoj proljetnoj večeri". Tamošnja

Hrvatska narodna udruga osnovana je 1940. kao krovna udruga hrvatskih iseljenika Los Angelesa i okuplja 30 000 članova. Na večeri održanoj u dvorani crkve sv. Ante za guvernerove je izborne aktivnosti prikupljeno 230 000 USD.

**Austrija
MISS JE HRVATICA**

Na nedavnom izboru ljepote u Beču naslov najljepše pripao je dvadesetogodišnjoj studentici Pedagoške akademije Tatjani Batinić. Rođena Bečanka ondje živi s roditeljima i bratom, ali ljeta provodi u obiteljskoj vikendici na Čiovu. Otac Mate u Beč je sedamdesetih stigao iz sela Misi pokraj Livna.

Australija**HRVATSKA GRAFIKA U SYDNEYJU**

U sydneyjskoj Galeriji "Billich" do 13. travnja mogli su se razgledati grafički radovi M. Kraljevića, Lj. Babića, K. Hegedušića, M. Šuteja, E. Murtića, I. Lackovića Croate, kao i oni mladih hrvatskih umjetnika poput D. Babić, N. Arbanas, D. Popovića i dr. U pratnji domaćina, slikara Charlesa Billicha, izložbu je pogledala i prisutnima se obratila i prof. Marie Bashier, guvernerica NSW-a, kao i generalni konzul RH dr. Goroslav Keller. Izložba će biti postavljena i u Japanu, jer ondje također vlada zanimanje za hrvatsku umjetnost.

NOVI DRŽAVLJANI RH IZ MELBOURNA

Generalni konzulat RH u Melbourneu dodijelio je 3. travnja 23 nove potvrde o primitku u hrvatsko državljanstvo. Konzul Leon Rašić svečano ih je uručio Ivanu Pupovcu, Ivanu Šutiću, Mary Jelinac, Robertu E. Fatoviću, Tonyju R. Marinu, Mari Potočnjak, Suzani Lj. Božić, Adini A. Nijemčević, Elzi I. Šikić, Johnu Mušuri, Nelli Siketi, Raymond N. Viduki, Robertu I. Cetincu, Michelle J. Pauchnik, Jadranki Liber, Nevenki Pinjuh, Gojku Pinjuhu, Danielu Staniloviću, Ruži Matković, Yeleni L. Grivec, Miki Kovaću, Nadi Malenić i Robertu Setinčiću.

**SIMPOZIJ O HRVOJU VUKČIĆU
HRVATINIĆU**

U Starogradskoj je vijećnici u Zagrebu 22. travnja, u povodu 590. godišnjice smrti Hrvoja Vukčića Hrvatinića, održan simpozij u organizaciji Udruge Jajčana i prijatelja Jajca "Sveti Luka" iz Zagreba i Matice hrvatske.

Simpozij je otvorio i vodio predsjednik Udruge profesor Stjepan Jelica. Skup su pozdravili potpredsjednik MH prof. Stjepan Sučić, fra Mate Šaraf, fra Pero Karaica, tajnik Udruge Jajčana dr. Željko Đidara i drugi.

Radni dio simpozija počeo je predavanjem dr. Milka Brkovića, upravitelja Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, koji je izlagao o temi "Hrvoje Vukčić Hrvatinić: kontinuitet vlasti, uloga i njegove isprave". Zatim je akademik Franjo Šanjek govorio o vjerskim opcijama hercega Hrvoja Vukčića Hrvatinića. Profesor Bruno Ljubez, autor knjige "Katolička crkva u Jajačkom kraju", govorio je o Jajcu – gradu Hrvoja Vukčića Hrvatinića.

Akademik Josip Bratulić izlagao je o knjigama vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića. Don Anto Baković je govorio o Bosni u vrijeme Katarine Kotromanić, gorljive katolikinje, bosanske kraljice i prognanice. Katarinu je nazvao ljubiteljicom maloga čovjeka te anđelom mira i sloge u Bosni. Dodao je da mlade žene u Bosni i danas, 500 godina nakon njezine smrti, nose crnu maramu u znak žalosti za svojom dobrom kraljicom Katom. Njezine bi zemne ostatke trebalo prenijeti iz crkve Ara Coeli u Rimu u Jajce, dodao na kraju don Anto.

Cijeli su događaj uveličali zbor "Nikola Šop" i gospođa Vesna Grgić, koja je na kraju otpjevala "Ave Maria". (Matija Maša Vekić)

Njemačka**"VATRENIMA" NJEMAČKI HRVATI
DAROVALI PJESMU**

Njemački Hrvati odlučili su, doznajemo 3. svibnja, našim nogometašima na SP-u pomoći i pjesmom. Producent i nositelj projekta i autor teksta je Damir Smoljan iz Metzingena kod Stuttgarta, pjesmu izvodio mladi pjevač Željko Čorluka Čupo, a glazbu i aranžman napisao je Toni Lasan. Javno snimanje spota te navijačke himne pod naslovom "Mi Hrvati" sprema se za 21. svibnja u Zagrebu. Na snimanje dolaze Srna i Klasnić, a s HNS-om se pregovara o sudjelovanju cijele naše reprezentacije.

Tri bivša asa uoči novog Mundijala

Marković, Jerković i Matuš bili su sudionici Svjetskog prvenstva u Čileu godine 1962. Jerković je bio najbolji strijelac toga prvenstva, a Marković je na kraju Mundijala izabran u najbolju momčad.

Nakon uspješnih igračkih karijera prijatelji, reprezentativci, trofejni hrvatski nogometaši, Dražen Jerković i Vlatko Marković, ostali su u nogometu kao treneri, izbornici i dužnosnici. Treći, Željko Matuš, neko je vrijeme bio trener u Švicarskoj, a onda se potpuno posvetio medicini, radeći kao zubni liječnik. Godinama je bio ravnatelj jedne dječje zubne klinike u Zürichu. I dok sada Jerković i Matuš uživaju u zasluženoj mirovini, Vlatko Marković je i dalje angažiran kao prvi čovjek hrvatskog nogometa. Vrlo uspješno vodi HNS od godine 1998. I stvorio je od naše najviše nogometne organizacije profitabilnu asocijaciju. Sada mu je u prvome planu nastup naše reprezentacije na 18. Svjetskom prvenstvu, a zatim će s kolegama iz mađarskog nogometnog saveza pripremiti zajedničku kandidaturu za organizaciju Europskoga prvenstva godine 2012., a vodit će i posebnu brigu oko gradnje nogometnog centra.

Marković, Jerković i Matuš bili su sudionici Svjetskog prvenstva u Čileu 1962. godine. Jerković je bio najbolji strijelac toga prvenstva, a Marković je na kraju Mundijala izabran u najbolju momčad, po čemu će oba ova naša igrača pamtiti Čile. Čile je i inače bio pun događaja za pamćenje. Gospodine Markoviću, prisjetite se nekih?

— Uvijek ću pamtiti našu pobjedu protiv Nijemaca glasovitim pogotkom Perice Radakovića ili kada smo išli na polufinalnu utakmicu s Čehoslovačkom u Vina del Maru. Ulazeći u hotel, naišli smo na briljantne nogometne asove Alfreda Di Stefana, Ferenza Puskasa i Francisca Genta, koji su nakon poraza španjolske reprezentacije 1:2 od Brazila

odlazili kući s natjecanja, a mi smo ulazili u njihove sobe. Imali smo tada jaku reprezentaciju u kojoj je bilo pet Hrvata: Jerković, Matuš, Radaković, Skoblar i Marković. Nezaboravna je bila naša polufinalna utakmica s Čehoslovačkom. Igrali smo vrlo dobro i tu smo utakmicu prema prigodama morali dobiti s 8:3, a izgubili smo s 1:3. Čile ću pamtiti i po tome što je naša momčad igrom slučaja izbjegla katastrofu. Nakon utakmice za treće mjesto s Čileom, svi smo se raštrkali Santiagom. Dražen Jerković, Željko Matuš i ja otišli smo u kino. Privukao nas je film "El Cida" sa Sofijom Loren i Charltonom Hestonom u glavnim ulogama. Najednom se usred filma upalilo svjetlo, na pozornicu je izašao neki čovjek i pitao: "Ima li u dvorani jugoslavenskih nogometaša?" Javili smo se i odmah produžili u hotel, jer je odlučeno da sljedećeg dana u Europu ne letimo u 11 sati, nego ujutro u 6 sati. Bio je to nevjerojatni prst sudbine. Zrakoplov koji je poletio u 11 sati udario je kod arhipelaga Guadaloupe i u stravičnoj nesreći poginulo je svih 127 putnika.

Usporedite svjetsko prvenstvo u Čileu s današnjim natjecanjima?

— Jedino što se može usporediti to su nogometaši. Danas je Svjetsko nogometno prvenstvo prvi događaj u svijetu. Vidjet ćete ljudi će živjeti s tim događajem. Ništa drugo na kugli zemaljskoj nema takvu gledanost. Nogometaši su nešto drugo. U Čileu su blistali Brazilci Garrincha i Amarildo, te Jerković i Šekularac. Tamo su bili Pele, Jašin, Vava, Bobby Charlton, Didi, svi su oni igrali nogomet "da ti pamet stane". Nažalost, mediji to nisu pratili kao danas. Ne može se reći da nije postojalo zanimanje. U Čileu su bila dvojica jugoslavenskih novinara Boro Šolaja iz "Borbe" i Ljubiša

Vukadinović iz "Politike", kojemu je put platila Crvena zvezda, a na radiju je prenosio izbornik Ljubomir Lovrić.

Kako prognozirate nastup Hrvatske na SP u Njemačkoj?

— Vjerujem da Hrvatska ima snage, morala i znanja za prolazak iz skupine "F". No, bez obzira na to kako će naši reprezentativci proći u Njemačkoj, Hrvatska je već dobitnik.

Dr. Željko Matuš najtrofejniji je igrač Dinama za koji je odigrao 428 utakmica, osvojio prvenstvo Jugoslavije 1958. godine, tri Kupa Jugoslavije, 1960., 1963. i 1965. godine, dobitnik je zlatne olimpij-

ske medalje iz Rima 1960., s reprezentacijom Jugoslavije osvojio je drugo mjesto na prvom Europskom prvenstvu 1960. godine u Parizu, četvrto mjesto na Svjetskom prvenstvu u Čileu 1962. i igrao u finalu Kupa velesajamskih gradova 1963. godine protiv Valencije.

Gospodine Matuš, Vaša je generacija bila doista trofejna, malo je modrih generacija koje su na SP imale tri igrača, obično su to bila po dvojica?

— Razumljivo da sam ponosan na tu činjenicu. Imali smo šezdesetih godina doista jaku momčad pa su izbornici za nastup u Čileu pozvali trojicu dinamo-vaca. No, nepravda je načinjena prema Željku Perusiću, koji je svakako trebao biti četvrti član modre ekspedicije na putu u Čile. Bio je briljantan igrač sredine terena koji je mnoge po načinu igre podsjećao na slavnog Zlatka Čajkovskog.

Snaga Dinama bila je u dugom stažu igrača koji su godinama nastupali zajedno.

— Točno, vidite Jerković i ja počeli smo zajedno nastupati za Dinamo 1955. godine, a deset godina poslije bili smo jedini u momčadi pobjednika Kupa

1965. godine, s generacijom novih modrih asova.

Kako biste sastavili najbolju jedanaestoricu Dinama svih vremena?

— Bilo je vrlo mnogo sjajnih, fenomenalnih nogometaša, no ja ću spomenuti samo one koje sam gledao i s kojima sam igrao. Bili bi to: Kralj, Belin, Crnković, Zajec, Ivica Horvat, Perusić, Lipošinić, Woelfl, Jerković, Kranjčar, Željko Čajkovski.

Kako gledate na razmišljanja mnogih stručnjaka o sustavu natjecanja, ligu s 10, 12 ili 16 članova? U posljednje se vrijeme mnogi stariji igrači vraćaju u hrvatske klubove.

— Svaka čast svim tim igračima koji se vraćaju, oni su u zadnjim godinama svojih karijera, po mojem mišljenju, liga nam mora postati kvalitetnija, a tu kvalitetu ne mogu osigurati samo Dinamo, Hajduk, Rijeka, Varteks i Osijek. Zato smatram da bi ligu valjalo proširiti, jer što je veći broj klubova, to je nogomet popularniji. Bio bih za ligu 16!

Što očekujete od naše reprezentacije na SP u Njemačkoj?

— Po mom mišljenju, naša reprezen-

tacija može konkurirati za prva dva mjesta u skupini. Znam da će s Australijom i Japanom biti teško. Međutim, Hrvatska je dovoljno jaka, iskusna i kvalitetna da iz skupine "F" uđe u daljnji dio natjecanja.

Nakon Svjetskoga prvenstva u našem će nogometu ponovno biti vrlo aktualna tema broj klubova Prve lige 10, 12 ili 16. Što Vi mislite?

— Znači, nije dobro ako svaka malo veća sredina želi imati Hrvatsko narodno kazalište, mnoge sredine nemaju gospodarske uvjete za održavanje prvoligaške momčadi. Zato sam, dok sam još bio aktivan u HNS-u, predlagao Ligu od 10 klubova s četverokružnim borbama koje bi povećale zanimanje i kvalitetu. Ja, inače, jesam za ligu 16, ali samo onda ako se stvore dobri materijalni i kadrovski uvjeti. A toliko dugo dok ih neke ambiciozne sredine nemaju, valja imati jedinstvenu Drugu ligu.

Bili ste najbolji strijelac Dinama svih vremena, u 315 utakmica postigli ste 300 pogodaka. Koji su vam u dugoj karijeri bili najbolji suradnici u igri?

— Nikada neću zaboraviti odlične centaršuteve Benka, Lipošinića ili Cvitkovića, pa igrača koje bih ja nazvao fantastima, spojkama kako smo ih onda zvali, kao što su bili Željko Matuš, Vlado Čonč, Željko Perusić, Ivan Šantek ili Branko Režek. To su igrači s kojima sam najviše igrao i najbolje se s njima slagao. Sve su to bili vrhunski igrači i majstori sredine terena. To su igrači koji su mi najviše pomogli u igri.

Hrvatska je po treći put zaredom sudionik završnice svjetskog prvenstva, što Vi očekujete od momčadi koju vodi Zlatko Kranjčar?

— Velika je stvar da smo treći put zaredom sudionici završnice. Koliko je to važno, najbolje ćemo shvatiti ako znamo koliko ima nas Hrvata, a koliko drugih mnogoljudnih naroda čiji su predstavnici među favoritima. Ako ova naša momčad koja se tako efektno plasirala među 32 reprezentacije napravi još jedan korak i uđe među 16 najboljih, bit će to fenomenalno, ljudi moji! No, u nogometu je sve moguće, pa uoči početka svjetskog prvenstva valja biti optimist. Jer, ako se uđe među osam ili četiri zadnje momčadi na Mundijalu, svašta se može dogoditi. Zato s velikim optimizmom očekujem start naše reprezentacije. ■

DOBRO DOŠLI U BERLIN !!!

Glavni grad Njemačke, koji je u prošloj godini po broju noćenja i turističkih posjeta bio na trećem mjestu u Europi, pretvorit će se uskoro i u glavni grad nogometnog svijeta. Pod motom „Svijet u gostima kod prijatelja“, i Berlin će dočekati nogometaše i brojne poklonike „najvažnije sporedne stvari na svijetu“. Ovdje će se, među ostalim odigrati i četvrtfinale i finale ove svjetske nogometne smotre. A i za nas posebno važan i već sada možemo tvrditi, nezaboravan prvi susret - Hrvatska i službeni svjetski prvak, Brazil - 13. lipnja.

A sve zapravo i počinje u Berlinu, velikom feštom koju 7. lipnja za brojne navijače ispred poznatih Brandenburških vrata priređuje berlinski Senat.

Berlin svakako računa na svoju atraktivnost i imidž svjetske metropole. Sav okrenut igračima i navijačima, nastojat će u te dane pokazati da osim pruske discipline posjeduje kao domaćin i šarmantnost i otvorenost. I zanimljivu povijest, dakako.

Nastanak Berlina seže u daleka vremena, čak do 1244. godine i doba

Naše mnogobrojne navijače iz domovine i svijeta neće u Njemačkoj dočekati samo naši "vatreni" momci. U glavnom njemačkom gradu živi, prema procjenama, oko 15 000 Hrvata.

Živa je i aktivna berlinska zajednica Hrvata. I glavni grad i cijela Njemačka hvata pozitivan ritam u susret Svjetskom nogometnom prvenstvu koje je ponekad i "više od igre". Dobro došli u Berlin!

trgovačkog procvata. Tamo gdje se danas nalazi berlinska općina Centar (Mitte) i gdje će biti održani brojni programi za posjetitelje grada u vrijeme nogometnog prvenstva, i stvarni su povijesni počeci današnjeg grada koji je istodobno i punopravna savezna naselja (Berlin i Cölln), dijeljen ne tako davno u dva politička središta – (Istočni Berlin i Zapadni Berlin) kao da mu je dodijeljena sudbina stalnih podjela i ponovnih spajanja. Na visini od 35-50 metara iznad površine mora, Berlin se danas prostire na čak 892 kvadratnih kilometara. Ukupno njemačku prijestolnicu čini 12 velikih, punopravnih, samostalnih i po veličini različitih općina – Mitte (Mitte, Tiergarten, Wedding), Friedrichshain-Kreuzberg, Pankow (Prenzlauer-Berg, Pankow, Weißensee), Charlottenburg-Wilmersdorf, Spandau, Steglitz-Zehlendorf

, Tempelhof-Schöneberg, Neukölln, Treptow-Köpenick, Marzahn-Hellersdorf, Lichtenberg-Hochenschönhausen i Reinickendorf. Grad na četiri rijeke – Spree, Havel, Panke i Dahme – broji danas oko 3,5 milijuna stanovnika, bogat je zelenim površinama, kanalima i jezerima koji ga dakako spajaju i dijele. Impozantna su njegova povijest, stari i očuvani dvorci, na stotine muzeja ali i moderna arhitektura.

A među standardne gradske ljepote koje se niti u kojem slučaju ne zaobilaze je svakako i Brandenburger Tor (Brandenburška vrata), simbol njemačkog jedinstva, čija se gradnja u stilu rokoka, smješta u vrijeme između 1788. i 1791. godine, zatim Reichstag – sjedište njemačkog Parlamenta, građen u renesansnom stilu od 1884. do 1895. kao i Stup pobjede (Siegesäule) koji berlinčani zovu Goldelese a čiji nastanak se veže uz doba između 1864.

Napisala i snimila **Sonja Breljak**

i 1873. godine. Neće se pokajati niti posjetitelji, 368 metara visokog, Televizijskog tornja (Fernsehturm) čija se kupola oko svoje osi okrene za 30 minuta ali sigurno niti posjetitelji Gedächtnis Kirche, ratom teško oštećenog a kasnije konzerviranog vjerskog objekta kao i najvažnijih sakralnih objekata u gradu – evangeličkog Berliner Doma i katoličke St. Hedwigs Kathedrale. O bližoj povijesti može se štošta naučiti i u berlinskom muzeju Check Point Charlie na istoimenom bivšem graničnom prijelazu Istoka i Zapada ali i neobičnom, nedavno otvorenom, spomenu Židovima Europe ubijenim u Drugom svjetskom ratu. Diviti se povjesnim i neprolaznim ljepotama Berlina može se na poznatom Gendarmenmarktu ili dvorcu Charlottenburg ali i sadašnjoj modernoj arhitekturi na neobičnom Potsdamer Platzu ili prirodi u poznatom Botaničkom ili Zoološkom vrtu. Grad je to koji potpuno živi i danju i noću. Berlin je jednostavno – neodoljiv!

Na prelijepom berlinskom olimpijskom stadionu bit će odigrano ukupno šest susreta Svjetskog nogometnog prvenstva. Popularni Olimpiastadion nastao je na mjestu nekadašnjeg Deutschland stadiona izgrađenog za Olimpijske igre 1916. koje zbog izbijanja Prvog svjetskog rata, nikada i nisu održane. Gradnja Olimpiastadiona je, prema Hitlerovoj naredbi, počela 1934. godine, u svrhu održavanja Ljetnih olimpijskih igara 1936. godine i prema nacrtima arhitekta Wernera Marcha, trajala je dvije godine. Djelomice je natkriven 1974. a kompletno renoviran između 2000. i 2004. godine. Nakon renoviranja stadion ima sjedećih mjesta za 75 000 gledatelja i prema kapacitetu je najveći u Njemačkoj. Pri renoviranju su strogo poštovana konzervatorska pravila pa je sačuvano 75% građevinske jezgre. Rezultat renoviranja je – pravi arhitektonski i građevinski dragulj! Stadion je dobio modernu krovnu konstrukciju, udobna sjedala, krovno osvjetljenje, modernu stazu za trčanje i najsuvremeniju opremu za sve sportske discipline.

Na travnjaku Olimpiastadiona inače redovito igra berlinski prvotigaš Hertha BSC, za koju nastupaju i hrvatski reprezentativci Josip Šimunić i Niko Kovač. Uz košarkaša Mateja Mamića i Niko i Josip su na radost i ponos svim Hrvatima u Berlinu.

O predstojećem Svjetskom prvenstvu, prognozama, razmišljanjima i susretima koje će u Berlinu igrati i “na domaćem”, Herthinom terenu, poznatom Olimpiastadionu, Niko Kovač, koji je ujedno i rođeni Berlinčanin, kaže:

- Kad sam kao mali u Berlinu počeo igrati nogomet, ko je i mogao zamisliti da ću tu igrati i na Svjetskom prvenstvu. To je kao fantazija. Niti neki autor filma ne bi takav rasplet mogao izrežirati kao što je to učinio dragi Bog. Favoriti za prvaka svijeta su svakako Brazilci, Englezi, Talijani. Ali vidim i sebe sa svojom ekipom tu negdje. Zamislite da igramo finalnu utakmicu 9. srpnja u Berlinu i ja kao kapetan pobjednički pehar dignem u zrak! Nije zabranjeno sanjati. Ako nemaš san,

smo tamo u ljubavi za Hrvatsku odgajani. Mislim da je značajno za svakog čovjeka da zna tko je, što je i odakle je došao. Na svoje hrvatsko podrijetlo sam jako ponosan – riječi su Josipa Šimunića koji će, braneći boje Hrvatske, uz ostale naše “vatrene” uskoro istrčati na nogometne terene u Berlinu i drugim gradovima Njemačke.

Naše mnogobrojne navijače iz domovine i svijeta neće u Njemačkoj dočekati samo naši “vatrene” momci. U glavnom njemačkom gradu živi, prema procjenama, oko 15 000 Hrvata. Stotinjak restorana u vlasništvu naših ljudi, nosi sasvim prepoznatljiva imena /najčešće Dalmacija, Split, Hvar, Dubrovnik, Zagreb, Pula.../. Brojni Hrvati Berlina su udruženi u kulturna ili sportska

Josip (Joe) Šimunić

Niko Kovač

nećeš ideju nikad ostvariti – riječi su 34-godišnjeg Nike Kovača.

A odlični Herthin obrambeni igrač, naš popularni “Australac” Josip Joe Šimunić, optimistično ističe:

- Zadovoljan sam da smo se plasirali na Svjetsko prvenstvo. Velika je to stvar. A kad smo već tu, trebamo učiniti najviše što možemo da prođemo u drugi krug. Mi to možemo! Ja sam od djetinjstva razmišljao o hrvatskoj reprezentaciji. Hvala Bogu da sam dočekao da mogu igrati za ekipu moje Hrvatske. U Australiji sam prošao tri godine odlične nogometne škole. Bio sam pozvan za mladu reprezentaciju i prvu momčad Australije što sam svaki put odbio s namjerom da igram za Hrvatsku. Tako

društva od kojih su među najstarijim i najbrojnijim Sportsko Društvo Croatia, Hrvatska kulturno-umjetnička i sportska zajednica, Brođani, Mažuranić... I udruženi u krovnu udrugu – Savez Hrvatskih društava čiji je predsjednik Ivan Bitunjac.

Hrvatska katolička misija kojoj je nešto više od godinu dana na čelu fra Petar Čirko, već više od 30 godina prati Hrvate Berlina na njihovom, ne uvijek i jednostavnom i lagodnom, “gastar-beiterskom” putu. Živa je i aktivna berlinska zajednica Hrvata. I glavni grad i cijela Njemačka hvata pozitivan ritam u susret Svjetskom nogometnom prvenstvu koje je ponekad i “više od igre”. Dobro došli u Berlin! ■

Usvjetlu nadolazećega Svjetskog nogometnog prvenstva u Njemačkoj razgovarali smo s Davorom Šukerom (Osijek, 1. siječnja 1968.), zasigurno, jednim od najboljih hrvatskih napadača svih vremena. Davor je, na radost svih Hrvata, bio najuspješniji strijelac Svjetskoga prvenstva 1998. u Francuskoj i njegovi su golovi doveli našu reprezentaciju do senzacionalnoga trećeg mjesta na svijetu.

Šuker, zbog kojeg su za Hrvatsku čuli i Kinezi i Meksikanci i Južnoafrikanci, počeo je karijeru u Osijeku (1985.-1989.), nastavio je u zagrebačkom Dinamu (1989.-1991.), pet godina je igrao u španjolskoj Sevilli (1991.-1996.), gdje mu je suigrač bio Diego Maradona, te u Realu (1996.-1999.). Posljednjih godina svoje karijere dosta se selio, kratko igrao u londonskim klubovima Arsenalu i West Ham Unitedu te u Njemačkom klubu München 1860.

Davore, recite nam kakvi su izgledi Hrvatske nogometne reprezentacije na Svjetskom prvenstvu u Njemačkoj?

— Hrvatska ima kontinuitet na velikim natjecanjima, što dokazuje i činjenica da će se naša zastava naći na svim plastičnim loptama i drugim propagandnim materijalima u povodu Svjetskoga prvenstva. Nadam se da nećemo nositi teret favorita, jer Australija i Japan su borci za drugo mjesto. Smatram da je naš posao prolazak u drugi krug.

Napisala: **Danira Bilić**

Što mislite o organizaciji Svjetskog prvenstva u Njemačkoj?

— To će, po meni, biti najbolje organizirano Svjetsko prvenstvo do sada. Tu prije svega mislim na TV prava, organizaciju prodaje karata i kvalitete stadiona. A naša reprezentacija zbog blizine Njemačke i velikoga broja Hrvata koji ondje žive i rade zasigurno će imati veliku pomoć s tribina.

Kao što je poznato, zastupnik ste HDZ-a u skupštini grada Zagreba, kako uspijevate pokrivati sve obveze?

— Grad Zagreb ima puno neriješenih problema što se tiče sporta i želim

sudjelovati i pomoći svojim iskustvom i znanjem kako najbolje mogu i novim idejama unijeti neke promjene na bolje.

Tko su, prema Vašem mišljenju, najveći favoriti Svjetskog prvenstva?

— U najuži krug favorita svakako se ubrajaju Brazil, Njemačka i Engleska, a nadam se da bi Hrvatska mogla biti "iznenađenje" Svjetskog prvenstva.

Što mislite koji bi igrači mogli ponijeti titulu najboljeg igrača i strijelca prvenstva?

— Lampard, po meni, ima sve kvalitete da bude među najboljima pa i najbolji na ovome prvenstvu. Ako na

Najbolje organizirano SP do sada!

U najuži krug favorita svakako se ubrajaju Brazil, Njemačka i Engleska, a nadam se da bi Hrvatska mogla biti "iznenađenje" Svjetskoga prvenstva.

Svjetskom prvenstvu zaigra kao što igra u Chelsea, zasigurno će na sredini terena biti pravi lider svoje reprezentacije.

A, tko od hrvatskih igrača može biti ugodno iznenađenje Svjetskog prvenstva, pa možda čak i najbolji strijelac i igrač?

— Prije svega, Dado Pršo. Ako uđe u formu, može i mora zabijati na Svjetskom prvenstvu, posebice jer naša reprezentacija ovisi o Pršinim golovima. Mišljenja sam da za prolazak u drugi krug trebamo zabiti četiri do pet golova u trima utakmicama. Zatim, Dario Srna nam treba u najboljem izdanju kako bi svojim ubojitim centaršutevima bio asistent na svim utakmicama. Što se tiče obrane, ona mora podnijeti najveći teret, a od Roberta Kovača očekujem da bude njezin glavni dirigent.

Kakvo ponašanje raznih navijačkih skupina očekujete na Svjetskom prvenstvu u Njemačkoj?

— Nadam se da neće biti ni jedan incident jer se sigurnosnom aspektu pridaje velika pozornost, posebice zbog opasnosti od terorizma. Što se tiče naših navijača, siguran sam da će na dostojan način bodriti našu reprezentaciju i našim dečkima biti od velike pomoći.

Recite nam nešto o svojoj nogometnoj akademiji?

— Akademija radi dobro i u proteklom smo se vremenu proširili u neke druge europske zemlje, točnije, u Njemačku, Austriju i Švicarsku. Nadalje, planiramo je otvoriti u Kanadi i Australiji. Zbog tih razloga sljedeći mjesec putujem u Toronto, a u rujnu u Australiju. Ovo ljeto organizirat ćemo kamp u Vodicama (17.-24. lipnja 2006.), a svi zainteresirani koji žele više informacija mogu ih naći na webu www.suckeracademy.com.

I za kraj, recite nam gdje sad živite jer ste poslom vezani za mnoge zemlje i kontinente?

— Najviše vremena provodim u Münchenu, koji mi se sviđa i u kojem se ugodno osjećam. Često boravim i u Španjolskoj i u Engleskoj. No, najljepše mi je u Hrvatskoj i jedva čekam da počne ljetna sezona kad planiram provesti više vremena na našem Jadranu.

Hoće li i Davor Šuker biti jedan od naših navijača u Njemačkoj?

— Naravno. Ja sam sada navijač hrvatske reprezentacije. Vidimo se u Berlinu. ■

DINAMU PRVENSTVO, RIJEKI HRVATSKI KUP

Dva kola prije kraja prvenstva Dinamo je pobjedom nad Osijekom osigurao titulu hrvatskoga prvaka. Tako je na najljepši način pridonio obilježavanju velikog jubileja, 95. obljetnici postojanja kluba.

Istodobno su nogometaši Rijeke obranili naslov pobjednika Kupa. Premda su u uzvratnom dvoboju finala izgubili u Varaždinu od Varteksa 1:5, Riječani su zbog prednosti iz prve utakmice (4:0) i pogotka postignuta u gostima osvojili Rabuzinovo "Sunce".

Uz nogometaše Dinama i Rijeke, u europskim natjecanjima (Kup Uefa) sljedeće sezone nastupit će i momčad Varteksa koja drži sigurno treće mjesto. Uzbudljivu bitku za ostanak u 1. ligi vode momčadi Cibalijske, Intera i Međimurja, koje drže začelje Lige za opstanak. Posljednja momčad izravno ispada u 2. HNL ligu, dok će pretposljednja igrati kvalifikacije za ostanak u prvoj ligi.

JUG CROATIA OSIGURANJE - PRVAK HRVATSKE U VATERPOLU

Vaterpolisti dubrovačkog Juga Croatia osiguranja po treći puta su postali hrvatski prvaci. U iznimno uzbudljivoj završnici prvenstva jugaši su slavili na plivalištu na Savi u posljednjoj odlučujućoj petoj utakmici protiv Mladosti 10-9. Bila je to jedna od najboljih završnica u vaterpolu, jer

su jugaši povelili s 2-0, potom su mladostaši izjednačili na 2-2, a bod vrijedan titule prvaka Hrvatske dubrovački vaterpolisti osigurali su u posljednjoj minuti utakmice. Majstorice pogotkom Dobuda. Bio je to dodatni podstrek za europski Final four, čiji je domaćin Jug u Dubravniku.

USPJESI HRVATSKIH TENISAČA I TENISAČICA

Ivan Ljubičić je početkom svibnja došao do najboljeg renkinga u karijeri. Ljubo je postao treći tenisač svijeta, iza Rogera Federera i Rafaela Nadala.

Istodobno, Ivo Karlović igra tenis života na zemljanim terenima. Nakon najvećeg uspjeha u karijeri na zemljanim terenima, plasmana u četvrtfinale ATP turnira u Barceloni, Karlović je poražen i u četvrtfinalu turnira u Münchenu. Pobjedničku seriju "diva sa Šalate" ovoga je puta prekinuo Austrijanac Jurgen Melzer. Ivo je nadomak ulasku među 50 najboljih tenisača svijeta, što bi mu bio uspjeh karijere. Zanimljivo je da je do Barcelone Karlović imao 0:7 na zemlji, a posljednji put tri meča u nizu dobio je godine 2003. godine tijekom kvalifikacija i glavnog turnira "Zagreb Open". Od ostalih hrvatskih igrača Mario Ančić je ostao 19., Saša Tuksar 161., a Roko Karanušić 168.

Hrvatska ženska teniska reprezentacija svladala je u dvoboju Svjetske skupine 2 Fed Cupa u Zagrebu Argentinu s 3:2. Odlučujući bod za Hrvatsku osvojile su Matea Mezak i Karolina Šprem koje su u dvoboju parova sa 6:3, 6:3 svladale Mariju Jose Argeri i Marianu Diaz Olivu. Naše najbolje tenisačice igrat će za ulazak u Svjetsku skupinu 1 protiv iznimno jake reprezentacije Rusije, prošlogodišnjih osvajačica Fed Cupa.

HOĆE LI JANICA SKIJATI U NOVOJ SEZONI?

Nakon jedne od najuspješnijih sezona hrvatskoga skijanja i završetka četverogodišnjeg ciklusa, na godišnjoj skupštini Hrvatskoga skijaškog saveza odlučeno je da će u novoj sezoni prvi trener hrvatske reprezentacije Ante Kostelić preuzeti treniranje Ivice Kostelića. Njegov dosadašnji trener Vicencij Jovan – Cena preuzet će brigu o Niki Fleiss. Istodobno hrvatska javnost s velikom pažnjom prati situaciju s Janicom Kostelić koja je prvi put u karijeri, a da nije zbog bolesti, odlučila preskočiti prvi dio priprema na ledenjaku, a još se ne zna hoće li i kada Janica stati na skije. Škola, ljubav, zamor i neprestani bolovi kao posljedica brojnih operacija te iznimno naporna sezona... samo su neki od mogućih razloga, koji se spominju u javnosti, zbog kojih Janica još uvijek nije odlučila početi pripreme za novu sezonu.

No, Janica, i kada ne skija, osvaja nove trofeje. Svojoj bogatoj riznici trofeja Janica je dodala još jedno priznanje – nizozemski tulipan nazvan njezinim imenom. Nizozemski uzgajivač tulipana Cor Grooteman, iz grupe Vitesse iz gradića Lisse, zamolio je Janicu Kostelić da novom tulipanu da svoje ime. Ovom posebnom pažnjom Cor Grooteman želio je na originalan način odati priznanje velikoj hrvatskoj športašici. Riječ je o tulipanu vrste 'triumf', prekrasne crvene boje i baršunasta izgleda.

ISPRAVAK

U prilogu HUMANOST NA DJELU – "Akcija: Vaša ruka moj novi korak", objavljenom u Matici br 4. 2006 nena-
mjerno je izostavljen broj računa u Austriji na koji se
mogu slati dobrovoljni prilozil:

Ibancode: 06208150000435073

Swift: STSPAT2G

NAME: BRNČIĆ IVA STEIERMAERKISCHE SPARKASSE

Uz isprike našoj mladoj Ivi Brnčić, oboljeloj od rođenja
od cerebralne paralize, želimo sretan put na tretman u
Kinu i što bolji napredak u liječenju.

UREDNIŠTVO

METLIČIĆ I DŽOMBA KLUPSKI PRVACI EUROPE

Rukometaši španjolskog Ciudad Reala prvi put u povijesti postali su europski prvaci, a velike zasluge za taj uspjeh pripadaju i dvojici hrvatskih reprezentativaca, Petru Metličiću i Mirzi Džombi.

Zanimljivo je da je Džombi ovo bilo već šesto finale Lige prvaka, a tek prva pobjeda. Od pet prethodnih poraza tri je doživio u dresu hrvatskog prvaka Zagreba.

Metličić je pak osvajanjem Lige prvaka upotpunio svoju kolekciju trofeja u kojoj su svi kontinentalni naslovi, plus naslov svjetskog prvaka i olimpijskog pobjednika s reprezentacijom.

Rukometašice Podravke Vegete plasirale su se u finale Kupa EHF-a nakon što su u uzvratnom dvoboju u Debrečenu svladale domaći sastav s 29:24 (17:13), te tako potvrdile pobjedu od pet golova razlike iz prvog dvoboja u Koprivnici.

U finalu će Podravka igrati protiv ukrajinskog Zaporozžja.

Istodobno su rukometašice Podravke vrlo uvjerljivo (22:36) slavile u gostima protiv ekipe Lokomotive u prvoj finalnoj utakmici prvenstva Hrvatske, te su jednom rukom već prigrllile pokal namijenjen prvakinja Hrvatske.

NAJBOLJA ODBOJKA IGRA SE U ZAGREBU

Odbojkaši i odbojkašice Mladosti osvojili su naslove državnog prvaka. I muški i ženski sastav kluba sa Save do naslova je došao trokorkom. Odbojkaši Mladosti u finalnoj seriji na tri dobivena susreta pobijedili su Varaždin s 3:0, a istim su rezultatom odbojkašice pobijedile Rijeku.

Hrvatski su stolnotenisači zauzeli 17. mjesto na Svjetskom prvenstvu u njemačkom Bremenu, a naše su stolnotenisačice natjecanje završile na 10. mjestu.

Mirko Filipović se nakon novogodišnjeg poraza uspješno vratio u ring. U dvoboju 1. kola Pride "Grand Prix" turnira u Tokiju nokautom je u prvoj minuti borbe svladao Japanca Ikuhisu Minowu.

Najjednostavniji i najpouzdaniji način da redovito osigurate Vaš primjerak MATICE jest pretplata. To je ujedno i najisplativiji oblik kupnje, jer platite deset, a dobijete svih dvanaest brojeva i, jednom godišnje, dana. A pretplatiti se – vrlo je jednostavno: popunite priloženu narudžbenicu i uplatite odgovarajuću iznos na navedeni račun HMI u Privrednoj banci Zagreb. MATICA će potom uredno stizati na Vašu adresu! Čitajte MATICU, pretplatite se i preporučite Vaš omiljeni časopis članovima Vaše obitelji i Vašim prijateljima – kako biste aktivno sudjelovali u ostvarenju njezine misije: da bude stalni i čvrsti most između domovine i pripadnika hrvatske etničko-kulturne zajednice diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname _____

Adresa / Address _____

Grad / City _____ Država / State _____

Pošta / Broj / Zip Code _____ Tel _____ Fax _____

E-mail address _____ Datum / Date _____

Godišnja pretplata / yearly subscription rate: USA 40 USD, Canada 55 CAD, Australia 55 AUD, New Zealand 40 USD, South Africa 40 USD, South America 40 USD, Europe 25 EUR, R4 100 HRK

MATICA — VAŠ PROZOR U REPUBLIKU HRVATSKU, VAŠ DOMOLJUBNI SPOMENAR!

Izdavač / Publisher: Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation, 10000 ZAGREB / Republic of Croatia, Trg Stjepana Radića 3, tel. +385 1 61 16 16 / fax: 61 10 933, e-mail: matica@matist.hr, website: www.matist.hr

Marketing i promocija Hrvatske matice iseljenika
Budite poduzetni!
Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

- Više od 800 000 klikova mjesečno iz Hrvatske i cijeloga svijeta izvrstan su izbor za oglašavanje na našem web portalu!
- Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.
- Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja: BANERI, SPONZORIRANI ČLANAK, SPONZORIRANJE RUBRIKE.
- Hrvatska matica iseljenika vam nudi mogućnost iznajmljivanja svoje multimedijalne dvorane, u samom središtu grada, na izvrstnoj lokaciji.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA | Odjel za marketing i promociju | Voditeljica odjela: Ivana Rora
tel: (+385 1) 61 15 116 | mob. 099 6115 116 | fax: (+385 1) 61 11 522
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB | HRVATSKA / CROATIA | E-mail: marketing@matiss.hr

There is
no need
to look
any further!

Make Hotel Dubrovnik your choice. It is the only hotel located in the very heart of Zagreb - on the Ban Jelačić Square, with four stars quality, friendly service and value in price.

We guarantee that your stay will be the most enjoyable and memorable experience in Zagreb.

HOTEL
★★★★

DUBROVNIK
ZAGREB

Your hotel in
the heart of Zagreb

Gajeva 1, HR-10000 Zagreb, Croatia, tel: 01/ 48 63 500, fax: 01/ 48 63 506,
e-mail: reservations@hotel-dubrovnik.hr, web: www.hotel-dubrovnik.hr

DID YOU KNOW THAT THE CRAVAT ORIGINATED FROM THE CROATS?

Young men and girls tied kerchiefs around their loved ones' necks as a sign of fidelity. This spontaneous act of love spread around the world like wildfire, and these kerchiefs became known as cravats in the 17th century after the Croatian soldiers who wore them. At all contemporary weddings in the world a tie is a vital fashion accessory in all its variations (a cravat, a bow tie, a starched shirt front, a formal tie etc.) The kerchief, which the fiancée or wife tied around her husband's or fiancé's neck was a sign of a lasting relationship. Today therefore, the clothes worn by a bride and groom are deeply related. In the tradition of that original tie, Croatia is recognized as the supreme expression of the fidelity, beauty and dignity of those entering into marriage, and as a symbol of the future before them. Croatia ties, always so unique, personal and spontaneous, are tied around an excellent shirt and framed by a top quality Croatia suit.

JESTE LI ZNALI DA KRAVATA POTJEČE OD HRVATA?

Mladić i djevojka svezali su si rupce oko vrata u znak vjernosti. Taj spontani čin ljubavi kao požar se proširio svijetom, a ti su rupci u 17. stoljeću nazvani kravatama po hrvatskim vojnicima. Na svim suvremenim vjenčanjima u svijetu kravata je nezaobilazan modni dodatak u svim svojim varijantama (kravata, leptir kravata, plastron, svečana kravata) itd. Rubac koji je oko vrata zaručnika/ muža svezala zaručnica/žena znak je trajne veze. Danas je stoga mladenkina i mladoženjina odjea u dubokom suodnosu. Na tragu prvog vezanja, Croatia je prepoznata kao vrhunski izraz vjernosti, ljepote i dostojanstva osoba koje ulaze u brak i kao simbol budućnosti koja je pred njima. Kravata Croatia, uvijek tako jedinstvena, osobna i spontana, veže se na izvrsnu košulju te uokviruje vrhunskim Croatia odijelom.